

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Ján Tichý

**Náhrada škody spôsobenej voľne žijúcimi
živočíchmi**

Diplomová práca

Vedúci diplomovej práce: JUDr. BcA Tereza Fabšíková, Ph.D.

Katedra: Katedra práva životního prostředí

Dátum vypracovania práce: jún 2023

Čestné prehlásenie

Prehlasujem, že som predkladanú diplomovú prácu vypracoval samostatne, že všetky použité zdroje boli riadne uvedené a že práca nebola využitá k získaniu iného alebo rovnakého titulu. Ďalej prehlasujem, že vlastný text tejto práce vrátane poznámok pod čiarou má 223 173 znakov vrátane medzier.

diplomant Ján Tichý

V Prahe dňa 28. 8. 2023

Pod'akovanie

Týmto by som rád poďakoval mojej rodine a priateľke, ktorí mi boli v priebehu celého štúdia veľkou oporou. Tiež by som sa rád poďakoval pani JUDr. BcA. Tereze Fabšíkovej , Ph.D., za odborné vedenie tejto diplomovej práce a cenné rady pri jej písaní.

Obsah

Úvod.....	1
1. Základné pojmy a právne východiská	3
1.1. Pojem živočích v právnych poriadkoch Českej republiky a Slovenska.....	3
1.1.1. Živočích v českom právnom poriadku	3
1.1.1.1. Voľne žijúci živočích	4
1.1.1.2. Zver v českom práve	6
1.1.2. Zvlášť chránený živočích a jeho ochrana v českom právnom poriadku	6
1.1.2.1. Zvlášť chránený živočích	7
1.1.2.2. Zakázané činnosti.....	7
1.1.2.3. Ochrana zvlášť chránených živočíchov	9
1.1.3. Živočích v slovenskom právnom poriadku	11
1.1.3.1. Voľne žijúci živočích	11
1.1.3.2. Zver v slovenskom práve	12
1.1.4. Chránený živočích a jeho ochrana v slovenskom práve	13
1.1.4.1. Chránený živočích.....	13
1.1.4.2. Spôsob ochrany chránených živočíchov.....	15
2. Náhrada škody v Českom práve	17
2.1. Voľne žijúci živočích ako predmet vlastníctva	17
2.2. Náhrada škody podľa zákona o poskytovaní náhrad škod	18
2.2.1. Štruktúra zákona o poskytovaní náhrad škod	20
2.2.2. Vybrané zvlášť chránené živočíchov	21
2.2.3. Podmienky pre náhradu škody	28
2.2.4. Rozsah náhrady škody	30
2.2.5. Postup poškodeného pri uplatnení nároku	32
2.2.6. Postup príslušného orgánu	34
2.2.7. Problematika rýb v rybárskych revíroch.....	36
2.2.8. Zhodnotenie	38
2.3. Náhrada škody podľa zákona o myslivosti	39
2.3.1. Štruktúra zákonnej úpravy	41
2.3.2. Postup pre uplatnenie nároku na náhradu	43
2.3.3. Zhodnotenie úpravy	46
3. Náhrada škody v slovenskom práve	47
3.1. Náhrada škody podľa zákona o ochrane prírody a krajiny	49
3.1.1. Štruktúra zákona.....	49

3.1.2.	Určené živočíchy	50
3.1.3.	Podmienky pre náhradu škody	56
3.1.4.	Rozsah náhrady škody	58
3.1.5.	Postup poškodeného pri uplatnení nároku	60
3.1.6.	Postup orgánu	62
3.1.7.	Súdna ochrana poškodeného	63
3.1.8.	Zhodnotenie právnej úpravy	65
3.2.	Náhrada škody podľa zákona o poľovníctve	65
3.2.1.	Štruktúra zákonnej úpravy	66
3.2.2.	Postup poškodeného pri uplatnení nároku	68
3.2.3.	Zhodnotenie právnej úpravy	68
4.	Porovnanie právnych úprav	70
4.1.	Porovnanie náhrady u zvlášť chránených živočíchov	70
4.1.1.	Inštitút v rámci právneho poriadku	70
4.1.2.	Detailnosť úpravy	70
4.1.3.	Predmet náhrady škody	71
4.1.4.	Ostatné	72
4.2.	Porovnanie náhrady podľa poľovníckych zákonov	73
4.2.1.	Podmienky vzniku zodpovednosti	74
4.2.2.	Proces uplatnenia nároku	74
	Záver	75
	Zoznam použitých zdrojov	79
	Prílohy	87
	Abstrakt	93
	Kľúčové slová	93
	Abstract	94
	Key words	94

Úvod

Ochrana životného prostredia sa začala dostávať do popredia v krajinách bývalého východného bloku práve po jeho rozpade, teda v 90. rokoch 20. storočia. Na Slovensku bola v rámci protikomunistických hnutí téma ochrany životného prostredia dôležitá už pred rokom 1989 a mnohí disidenti sa snažili okrem ľudských práv a demokratického zriadenia bojovať tiež za environmentálne témy. Výsledkom týchto snažení je okrem iného fakt, že právo na priaznivé životné prostredie sa stalo pevnou súčasťou ústavných poriadkov oboch samostatných štátov. V posledných rokoch je jednou z veľkých tém v rámci ochrany životného prostredia aj úbytok biologickej rozmanitosti, ktorá neminula ani región strednej Európy. V Českej republike na určitý čas v podstate vymizli veľké šelmy, na Slovensku bol svojho času vyhubený bobor európsky a medvede či vlky sa zdržiavali v niektorých odľahlých častiach krajiny. Pritom práve ochrana životného prostredia a biodiverzity vo forme zdravých a udržateľných populácií druhov živočíchov je potrebná pre udržanie celkovej ekologickej stability.

Témou skúmania tejto práce je súbor nástrojov ochrany voľne žijúcich živočíchov, ktorých spoločným znakom je určenie pasívne legitimovanej, resp. zodpovednej osoby pri škodách, ktoré môžu voľne žijúce živočíchy páchať na majetku či zdraví osôb. Všetky skúmané nástroje sú upravené v slovenskom aj českom právnom poriadku. Týmito nástrojmi sú české zákony č. 449/2001 Sb., o *myšlivosti* a 115/2000 Sb., o *poskytovaní náhrad škod spôsobených vybranými zvláště chránenými živočichy*, a slovenské zákony č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve a č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny. Vo všetkých prípadoch je rozsah skúmania určený na ustanovenia týkajúce sa inštitútov náhrady škody spôsobenej voľne žijúcimi živočichmi.

Táto práca bude rozdelená na štyri hlavné časti. V prvej časti sa budem venovať jednotlivým definíciám využívaných v rámci oboch právnych poriadkov. Táto časť bude z drvivej časti popisná. Druhá a tretia časť práce budú najrozsiahlejšie, keďže v nich detailne popíšem momentálne platnú právnu úpravu v oboch skúmaných právnych poriadkoch. V rámci týchto dvoch častí bude priestor venovaný primárne analýze jednotlivých ustanovení a ich opisu. Naprieč druhou a treťou časťou práce sa taktiež pokúsim poukázať na niektoré problematické ustanovenia prostredníctvom odkazov na rozhodovacia prax príslušných orgánov, najmä súdov. Ťažiskovou časťou práce bude štvrtá časť, v ktorej vybrané inštitúty porovnam a rozdiely zhodnotím.

Cieľom tejto práce je teda porovnanie slovenskej a českej právnej úpravy súvisiacej s náhradou škody, ktorá vznikla aktivitou voľne žijúcich živočíchov, ich zhodnotenie a poskytnutie uceleného detailného, ale najmä súhrnného obrazu o kvalitách či nedostatkoch týchto úprav, primárne z hľadiska poškodeného.

Podkladom pri vypracovaní tejto práce je primárne znenie zákonov a vykonávacích podzákonných predpisov, odborná a komentárová literatúra, odborné články a štúdie, rozhodnutia príslušných súdov a internetové zdroje. Okrem toho v rámci tejto práce využijem informácie z evidencií vedených Štátnou ochranou prírody SR a krajskými úradmi v Českej republike, na základe ktorých by som chcel vytvoriť obraz o využívaní inštitútu náhrady škody spôsobenej vybranými živočíchmi.

Diplomová práca je dokončená podľa právneho stavu platného ku dňu 28. 8. 2023.

1. Základné pojmy a právne východiská

Zákonná úprava oblasti práva životného prostredia, ktorú spracovávam v tejto práci, je v rámci právnych poriadkov Českej republiky aj Slovenska roztrieštená do niekoľkých zákonov. Tieto zákony nemusia vždy využívať jednotný slovník, a tak rovnaké pojmy môžu mať v rámci niektorých rozdielnych zákonov rozdielny význam, inokedy naopak môže nastať situácia, kedy rôzne pojmy použité v rôznych právnych predpisoch majú význam totožný.

Pre zrozumiteľnosť tejto práce považujem za dôležité vymedziť jednotlivé pojmy, ktoré sa v tejto práci objavia najčastejšie a podradiť k nim konkrétnu zodpovedajúcu zákonnú terminológiu.

1.1. Pojem živočích v právnych poriadkoch Českej republiky a Slovenska

1.1.1. Živočích v českom právnom poriadku

Pre živé tvory sa v právnych predpisoch aj v každodennom živote využívajú rôzne označenia. Česká právna úprava vo využívaní týchto označení nie je striktná a neposkytuje jednotné definície naprieč právnymi predpismi. V rámci jednotlivých predpisov upravujúcich postavenie zvierat tak môžeme naraziť na rôznorodú terminológiu. Či už je to pojem zvierat, využívaný v zákone č. 89/2012 Sb., *Občanském zákoníku v znění pozdějších předpisů* (ďalej len „Občanský zákoník“) a v zákone č. 246/1992 Sb., na ochranu zvierat proti týraniu, pojem zver podľa zákona č. 449/2001 Sb., o *myšlivosti* (ďalej len „zákon o myšlivosti“), alebo pojem voľne žijúci živočích v prípade zákona č. 114/1992 Sb., o *ochraně přírody a krajiny* (ďalej len ako „zákon o ochraně přírody a krajiny“), zákona č. 100/2004 Sb., o *obchodování s ohroženými druhy* alebo zákona č. 115/2000 Sb., o poskytovaní náhrad škod spôsobených vybranými zvláštne chránenými živočíchmi (ďalej len „zákon o poskytovaní náhrad škod“), všetky tieto označenia vo všetkých spomenutých zákonoch sú obsahovo, viac či menej, odlišné.

Pojem zvierat, obsiahnutý v zákone č. 89/2012 Sb., *Občanském zákoníku*,¹ pod seba zahŕňa všetky živé tvory nadané zmyslami okrem človeka (teda stavovce aj bezstavovce)², podobne chápe tento pojem aj Zákon č. 166/1999 Sb., *Veterinární zákon*.³ Na rozdiel od toho, pod definíciu zvierat podľa zákona č. 246/1992 Zb., *na ochranu zvierat proti týrání*, spadajú iba živé stavovce okrem človeka, pričom toto vymedzenie je zároveň jedinou legálnou

¹ Podľa § 494 zákona č. 89/2012 Sb., *Občanského zákoníku*, teda „živé zvíře.“

² HUBKOVÁ, P. § 494 [Živé zvíře]. In: PETROV, J., Výtisk, M., Beran, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. 2. vydání* (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023.

³ Ustanovenie § 3 ods. 1 písm. c) v spojení s § 10 ods. 1 písm. d) Zákona č. 166/1999 Sb., *Veterinárního zákona*.

definíciou pojmu zvierá v českom právnom poriadku.⁴ Okrem týchto zákonov je súčasťou právneho poriadku Českej republiky aj niekoľko zákonov,⁵ ktoré využívajú pojem zvierá bez akejkoľvek definície. V týchto prípadoch je potrebné dovodiť na základe účelu zákona správnu šírku výkladu tohto pojmu, v prípade pochybností sa odborná literatúra prikláňa k využitiu extenzívneho výkladu.⁶

1.1.1.1. Voľne žijúci živočích

Pojem živočích nie je v českom právnom poriadku definovaný. *Zákon o ochraně přírody a krajiny* využíva pojem živočích ako zjednodušené označenie pre voľne žijúceho živočícha, podľa tohto zákona je možné pojmy stotožniť. Podľa *Zákona o ochraně přírody a krajiny* je voľne žijúcim živočíchom „*jedinec živočíšneho druhu, ktorého populácie sa udržuujú v prírode samovoľne, a to vrátane jedinca odchovaného v ľudskej opatere vypusteného v súlade s právnymi predpismi do prírody.*“⁷ Zákon do definície zahrňuje všetky vývojové štádiá daného jedinca, naopak vylučuje z definície jedincov zdivočených populácií domestikovaného druhu. Iný prístup prináša zákon č. 100/2004 Sb., *o obchodování s ohroženými druhy*, ktorý pojem živočích síce využíva v rámci definície pojmu „voľne žijúci živočích,“ ale definíciu živočícha ako takého neuvádza. Pod pojem „voľne žijúci živočích“ zahrňuje jedincov živočíšneho druhu, „*ak sa populácie tohto druhu v prírode udržuujú alebo udržovali samovoľne, vrátane druhu v prírode nezvestného alebo v prírode vyhynutého, a to aj v prípade chovu jedinca v ľudskej opatere alebo iného ovplyvňovania jeho vývoja človekom.*“⁸ Zákon č. 162/2003 Sb., *o zoologických zahradách* obsahuje opäť mierne upravenú definíciu, podľa ktorej je voľne žijúcim živočíchom jedinec, „*takého živočíšneho druhu, ktorého populácia sa udržiava alebo udržiavala, v prípade druhov v prírode nezvestných alebo vyhynutých, v prírode samovoľne, môže ísť aj o jedinca chovaného v ľudskej opatere alebo závislého na starostlivosti človeka.*“⁹ Všetky spomenuté zákony obsahujú zhodné jadro definície, podľa ktorého môžeme za voľne žijúceho živočícha označiť všetky živočíchy, ktorých populácie sa v prírode udržuujú samovoľne. Jednotlivé zákony si následne v súvislosti so svojim účelom túto definíciu prispôsobujú a určitým spôsobom ju dopĺňajú. Nakoniec zákon o poskytovaní náhrad škod využíva pojem živočích s prívlastkom „vybraný“ a jedná sa teda o najužšiu definíciu spomedzi

4 MÜLEROVÁ, H.; STEJSKAL, V. *Ochrana zvířat v právu*. Praha: Academia, 2013, s. 311.

⁵ Napríklad zákon č. 40/2009 Sb., *trestní zákoník*.

⁶ MÜLEROVÁ, H.; STEJSKAL, V. *Ochrana zvířat v právu*. Praha: Academia, 2013, s. 312.

⁷ Doslovný preklad § 3 ods. 1 písm. d) zákona č. 114/1992 Sb. *o ochraně přírody a krajiny*.

⁸ Doslovný preklad § 2 písm. a) zákona č. 100/2004 Sb., *o obchodování s ohroženými druhy*.

⁹ Doslovný preklad § 2 ods. 1 písm. d) zákona č. 162/2003 Sb., *o zoologických zahradách*.

zmienených, keďže pod túto spadá len 6, resp. spolu s kormoránom veľkým, 7 živočíchov.¹⁰ Pri bližšom pohľade na využitie pojmu živočích v právnych predpisoch a z odbornej literatúry je možné dovodiť, že ide o zástupcu akéhokoľvek živočíšneho druhu s výnimkou človeka, resp. o jedinca živočíšneho druhu.¹¹

Všetkým voľne žijúcim živočíchom poskytuje *zákon o ochrane prírody a krajiny* všeobecnú, systematickú a preventívnu ochranu, ktorá je napokon aj jedným z účelov tohto zákona.

Na rozdiel od pojmu zvierat, ktorý sa využíva skôr v spojitosti s ochranou konkrétneho jedinca, pričom cieľom je dohľad nad životnými podmienkami jednotlivých zvierat, pojem živočích sa spája s druhovou ochranou, teda so zabezpečením predpokladov pre zachovanie druhu vo voľnej prírode, či zachovanie prirodzeného fungovania ekosystémov, ktorých súčasťou tieto druhy sú. Tento záver je okrem iného možné dovodiť z účelov zákonov, v ktorých sú pojmy použité. Napríklad účelom zákona č. 246/1992 Sb., *na ochranu zvierat proti týraniu* je chrániť zvieratá, ktoré sú živými tvormi schopnými pociťovať bolesť a utrpenie, pred týraním, poškodzovaním ich zdravia a ich usmrtením bez dôvodu, ak boli spôsobené, aj keď z nedbalosti, človekom.¹² Cieľom tohto zákona je teda primárne regulovať spôsob, akým sa s jednotlivými zvieratami zaobchádza. Naproti tomu *zákon o ochrane prírody a krajiny* sleduje primárne ochranu druhov voľne žijúcich živočíchov „*ovplyvňovaním ich vývoja v prírode a zabezpečením predpokladov pre ich zachovanie(...)*“¹³

Okrem pojmu voľne žijúceho živočícha *zákon o ochrane prírody a krajiny* upravuje zvláštny režim pre voľne žijúce európske vtáky, a to v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES o ochrane voľne žijúcich vtákov. Táto smernica bola do českého právneho poriadku transponovaná prostredníctvom § 5a a 5b *zákona o ochrane prírody a krajiny*. Voľne žijúcim európskym vtákom tak v rámci právnej úpravy ochrany prírody a krajiny náleží špeciálny status ochrany. Právna úprava sa vzťahuje na všetky druhy vtákov, ktoré „*voľne žijú na európskom území členských štátov, s výnimkou zámorských území*

¹⁰ Ustanovenie § 3 zákona č. 115/2000 Sb., o poskytovaní náhrad škod spôsobených vybranými zvláštne chránenými živočíchmi.

¹¹ DAMOHORSKÝ, M. Živočích. In: HENDRYCH, D. a kol. *Právnický slovník*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009.

¹² *Vláda: Důvodová zpráva k zákonu č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvierat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, č. 501/2020 Dz.*

¹³ Ustanovenie § 2 ods. 2 písm. b) zákona č. 114/1992 Sb., o ochrane prírody a krajiny.

a ktorých populácie sa vyskytujú v prírode prirodzene a samovoľne sa rozmnožujú.¹⁴ Koncept ochrany je obdobný ostatným režimom, zákon v § 5a uvádza taxatívny zoznam zakázaných činností, na ktoré sa však vzťahuje niekoľko výnimiek.

1.1.1.2. Zver v českom práve

Pojem zver podľa zákona č. 449/2001 Sb., o *myšlivosti*¹⁵ je z doposiaľ spomenutých pojmov najužší. Podľa § 2 písm. b) sa pod týmto pojmom rozumie „*obnoviteľné prírodné bohatstvo predstavované populáciami druhov voľne žijúcich živočíchov uvedených v písmenách c) a d).*“ Zákon v § 2 písm. c) a d) poskytuje taxatívny zoznam voľne žijúcich živočíchov, ktoré zákon o *myšlivosti* radí pod pojem zver. Na rozdiel od zákona č. 23/1962 Sb., o *myšlivosti* (ďalej len „starý zákon o poľovníctve“), ktorý bol predchodcom dnes platného zákona o *myšlivosti*, a ktorý rozdeľoval zver iba na „zver srstnatú“ (teda cicavce) a „zver pernatú“ (vtáky)¹⁶, zákon o *myšlivosti* delí zver podľa možnosti či nemožnosti jej lovu. V § 2 písm. c) nájdeme zoznam zveri, ktoré nie je možné loviť na základe medzinárodných zmlúv, ktorými je Česká republika viazaná alebo ktoré sú zaradené medzi zvlášť chránené živočíchov podľa zákona o *ochrane prírody a krajiny*. Do tohto zoznamu teda patria aj druhy, ktoré zaradzujeme k vybraným zvlášť chráneným živočíchom podľa zákona o *poskytovaní náhrad škod*.¹⁷ V § 2 písm. d) nájdeme naopak zoznam zveri, ktoré je možné obhospodarovať lovom. V oboch prípadoch je zver bližšie rozdelená na vtáky a cicavce.

Zaradenie zvlášť chránených druhov živočíchov medzi zver podľa zákona o *myšlivosti* sa môže javiť ako konfliktná s cieľom ich ochrany, zaradením týchto druhov pod pojem zver sa však ich ochrana naopak zvyšuje. Zahraničné právne úpravy v tomto fungujú rovnako.¹⁸

Pod pojmom zver tak môžeme rozumieť len konkrétne vymenované druhy vtákov a cicavcov vymenované v zákone o *myšlivosti*. Na základe vyššie uvedeného je možné pojmy zoradiť podľa záberu definícií od najvšeobecnejšieho pojmu živočích, cez užší pojem zviera, až k najužšiemu pojmu zver, ktorý zároveň tvorí podmnožiny predošlých dvoch pojmov.

1.1.2. Zvlášť chránený živočích a jeho ochrana v českom právnom poriadku

¹⁴ VOMÁČKA, . § 5a [*Ochrana voľne žijúcich ptákov*]. In: VOMÁČKA, V., KNOTEK, J., KONEČNÁ, M., HANÁK, J., DIENSTBIER, F., PRŮCHOVÁ, I. *Zákon o ochrane prírody a krajiny*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 76.

¹⁵ „Zvěř“ podľa zákona č. 449/2001 Sb., o *myšlivosti*.

¹⁶ Ustanovenie § 19 ods. 1 písm. a) a b) zákona č. 23/1962 Sb., o *myšlivosti*.

¹⁷ Bobor európsky, vydra riečna, rys ostrovid, vlk, medveď hnedý, los európsky.

¹⁸ Vláda: Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o *myšlivosti*, č. 449/2001 Dz.

1.1.2.1. Zvlášť chránený živočích

Podľa § 2 ods. 2 písm. b) *zákona o ochrane prírody a krajiny* sa ochrana voľne rastúcich rastlín a voľne žijúcich živočíchov zaisťuje v dvoch rôznych režimoch, a to v režime základnom, všeobecnom (spomínanom v predchádzajúcej časti) a v režime zvláštnom, ktorý sa vzťahuje na druhy, pri ktorých je potrebná zvýšená starostlivosť.¹⁹

Zákon upravuje možnosť zvláštnej ochrany živočíchov v prípade, že sa jedná o živočíchy, ktoré sú ohrozené alebo vzácne alebo sú vedecky či kultúrne veľmi významné.²⁰ Podľa stupňa ohrozenia ich zákon rozdeľuje na kriticky ohrozené, silne ohrozené a ohrozené. Zákon tak vymedzuje spôsob rozdelenia a základné predpoklady pre zvláštnu ochranu.

Konkrétny zoznam druhov a spôsob hodnotenia stavu týchto druhov necháva zákonodarca na Ministerstvo životného prostredia, ktoré tieto detaily má stanoviť vykonávacím právnym predpisom. Týmto vykonávacím právnym predpisom je *Vyhláška Ministerstva Životného prostredia ČR č. 395/1992 Sb.* Zoznam zvlášť chránených druhov živočíchov tvorí prílohu č. III vyhlášky. Pri procese zaradenia (či naopak vyradenia) konkrétneho druhu na zmienený zoznam sa vychádza z prírodovedeckých poznatkov a kritérií, pričom sa prihliada k medzinárodne uznávaným zoznamom. Takýmto zoznamom sú predovšetkým tzv. Červené zoznamy ohrozených druhov vydávané Medzinárodnou úniou na ochranu prírody a prírodných zdrojov (Červené zoznamy IUCN). Aj vzhľadom na vyššie uvedené sa tak pri zozname nevychádza výlučne zo stavu na území Českej republiky, ale zohľadňuje sa cezhraničný či medzinárodný kontext.²¹ Momentálny stav zoznamu je terčom kritiky, okrem iného preto, že zďaleka neobsahuje všetky živočíchy obsiahnuté na Červených zoznamoch a vzhľadom na niekoľko rokov trvajúcu absenciu akejkoľvek aktualizácie na zozname chýbajú druhy, pri ktorých by prísnejší režim ochrany bol vhodný.²² Takisto zákonom predpokladaný spôsob hodnotenia stavu zvlášť chránených druhov doposiaľ nebol vyhláškou stanovený.

1.1.2.2. Zakázané činnosti

Zaradením konkrétneho druhu živočicha na zoznam zvlášť chránených živočíchov sa mení miera jeho ochrany oproti všeobecnej druhovej ochrane. Základným a najdôležitejším

¹⁹ VOMÁČKA, V., KNOTEK, J., KONEČNÁ, M., HANÁK, J., DIENSTBIER, F., PRŮCHOVÁ, I. *Zákon o ochrane přírody a krajiny*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 14.

²⁰ Ustanovenie § 48 ods. 1 *Zákona o ochrane přírody a krajiny*.

²¹ VOMÁČKA, V., KNOTEK, J., KONEČNÁ, M., HANÁK, J., DIENSTBIER, F., PRŮCHOVÁ, I. *Zákon o ochrane přírody a krajiny*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 404.

²² Tamtiež, s. 405.

rozdielom medzi všeobecnou druhovou ochranou živočíchov a ochranou zvlášť chránených živočíchov je ochrana všetkých jedincov daného chráneného druhu, či už živých alebo mŕtvych, vrátane ich častí alebo výrobkov z nich. Ďalším významným rozdielom je, že okrem každého jedinca daného druhu je chránený aj ich biotop.²³

Zákon o ochrane prírody a krajiny v § 50 ods. 2 vymedzuje základné zakázané činnosti vo vzťahu k zvlášť chráneným živočíchom. Uvedené zakázané činnosti predstavujú demonštratívny zoznam, pričom základnou zakázanou činnosťou je zákaz zasahovať do prirodzeného vývoja zvlášť chránených živočíchov. Ostatné príklady zákazov, ako je zákaz chytať, chovať v zajatí, rušiť, zraňovať alebo usmrcovať, a ďalej držať, chovať, dopravovať, predávať, vymieňať a ponúkať za účelom predaja alebo výmeny, všetky spadajú pod zákaz zasahovania do prirodzeného vývoja.

Okrem toho sú chránené tiež ich sídla, či už prirodzené alebo umelé. Pod prirodzenými sídlami rozumieme nory, jaskyne, hniezda, ležoviská a podobne. Umelé sídla predstavujú rôzne priestory stavieb, či už využívaných alebo opustených, prípadne hnutelné veci ako sú karavany alebo kontajnery ponechané v prírode a opustené.

Tieto vyššie uvedené zakázané činnosti nie sú zakázané absolútne. *Zákon o ochrane prírody a krajiny* už v § 50 ods. 3 vymenúva prípady, kedy sa dané zákazy vôbec neuplatnia, teda zakázané činnosti podľa § 50 ods. 2 sú v týchto prípadoch dovolené, avšak tieto výnimky platia len pre zvlášť chránené živočíchy v kategórii ohrozené. Silne ohrozené a kriticky ohrozené živočíchy sú z pôsobnosti tohto ustanovenia vylúčené. Medzi tieto prípady zákon radí bežné obhospodarovanie nehnuteľností alebo iného majetku, hygienické dôvody, ochranu verejného zdravia a verejnej bezpečnosti alebo leteckej prevádzky. Podstatné vo všetkých prípadoch je, že zásah musí byť preukázateľne nevyhnutný.

Okrem naliehavých zásahov z hľadiska verejného zdravia, verejnej bezpečnosti alebo bezpečnosti leteckej prevádzky je potrebné získať k dobe a spôsobu zásahu stanovisko orgánu ochrany prírody. Takýmto orgánom môže byť krajský úrad,²⁴ v prípade Chránených krajinných oblastí (ďalej len „CHKO“) je ním *Agentura ochrany prírody a krajiny České republiky* (ďalej len „AOPK ČR“)²⁵ a u národných parkov je to Správa národného parku.²⁶

²³ VOMÁČKA, V., KNOTEK, J., KONEČNÁ, M., HANÁK, J., DIENSTBIER, F., PRŮCHOVÁ, I. *Zákon o ochrane přírody a krajiny*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 404.

²⁴ Ustanovenie § 77a ods. 5 písm. k) *Zákona o ochrane přírody a krajiny*.

²⁵ Ustanovenie § 78 ods. 1 *Zákona o ochrane přírody a krajiny*.

²⁶ Ustanovenie § 78 ods. 2 *Zákona o ochrane přírody a krajiny*.

Prípady vymedzené zákonom sú definované relatívne široko, preto odborná literatúra zhodnocuje, že podmienky je nutné vykladať reštriktívne, a že orgán ochrany prírody by mal v týchto prípadoch trvať na dostatočne konkrétnom vymedzení a odôvodnení rozsahu zásahu zo strany žiadateľa. Ustanovenie § 50 ods. 3 tak nie je možné vnímať ako akési zjednodušenie prístupu k preventívnym opatreniam pri ochrane majetku, ktoré nemôžu byť automaticky uprednostnené pred ochranou prírody.²⁷

Na rozdiel od § 50 ods. 3 *zákona o ochrane prírody a krajiny*, ktorý vymenúva situácie, na ktoré sa zákazy podľa § 50 ods. 2 vôbec neuplatnia, § 56 tohto zákona zavádza možnosť získať z týchto zákazov výnimku. Výnimku, podobne ako stanovisko podľa § 50 ods. 3, vydáva krajský úrad, AOPK ČR, alebo správa národného parku.²⁸

Výnimku podľa tohto ustanovenia je možné získať len na základe niektorého z dôvodov uvedených v odseku 2 tohto paragrafu. Medzi tieto dôvody patrí ochrana voľne žijúcich živočíchov, voľne rastúcich rastlín a prírodných stanovišťa, prevencia závažných škôd, verejný záujem, verejná bezpečnosť alebo iný naliehavý dôvod verejného záujmu vrátane dôvodov sociálneho a ekonomického charakteru a dôvodov s priaznivými dôsledkami nesporného významu na životné prostredie. Ďalej sú to účely výskumu a vzdelávania, opätovné osídlenie určitého územia populáciou druhu alebo opätovným vysadením v pôvodnom areáli druhu a chovu a pestovaním pre tieto účely, vrátane umelého rozmnožovania rastlín. Nakoniec, v prípade zvlášť chránených druhov vtákov, pre odchyt, držanie alebo iné využívanie vtákov v malom množstve. V prípade zvlášť chránených druhov živočíchov a rastlín, ktoré sú chránené úniijnými predpismi, pridáva zákonodarca navyše dve podmienky. V tomto prípade je podmienku možné udeliť len vtedy, ak neexistuje iné uspokojivé riešenie a povoľovaná činnosť neovplyvní dosiahnutie alebo udržanie priaznivého stavu druhu z hľadiska ochrany.

1.1.2.3. Ochrana zvlášť chránených živočíchov

Základný koncepčný nástroj ochrany zvlášť chránených živočíchov predstavujú Záchranné programy podľa § 52 *zákona o ochrane prírody a krajiny*. Na vytváraní týchto programov sa podieľajú hlavne AOPK ČR a jednotlivé správy národných parkov, ktoré v rámci obvodu svojej územnej pôsobnosti spracovávajú a následne predkladajú programy

²⁷ VOMÁČKA, V., KNOTEK, J., KONEČNÁ, M., HANÁK, J., DIENSTBIER, F., PRŮCHOVÁ, I. *Zákon o ochrane prírody a krajiny*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 412.

²⁸ Ustanovenie § 77a ods. 5 písm. h) a § 78 *Zákona o ochrane prírody a krajiny*.

k schváleniu.²⁹ Právomoci v oblasti schvaľovania záchranných programov a následnej kontroly plánov zákon prenecháva Ministerstvu životného prostredia ČR, ktoré túto činnosť vykonáva v spolupráci s ostatnými orgánmi ochrany prírody, ale aj vlastníkami a nájomníkmi pozemkov, občianskymi združeniami či ďalšími odbornými subjektmi.³⁰

Hlavným účelom záchranných programov, ako to vyplýva aj zo samotného § 52 *Zákona o ochraně přírody a krajiny*, je vytvoriť podmienky umožňujúce také posilnenie populácií týchto druhov, ktoré by viedlo k zníženiu stupňa ich ohrozenia. Záchranné programy predstavujú komplex aktívnych opatrení, ktorý kombinuje opatrenia *ex situ*, napríklad v podobe záchranných chovov a následného vypúšťania do voľnej prírody) a opatrenia *in situ* (ochrana a obnova biotopov konkrétneho druhu). *Ministerstvo životního prostředí ČR* medzi základné a najdôležitejšie súčasti záchranného programu radí zaistenie dostatočnej rozlohy biotopu v odpovedajúcej kvalite, dôkladný monitoring, aplikovaný výskum a v neposlednom rade osвета a informovanie verejnosti.³¹

V priebehu roka 2022 bola prijatá nová Koncepcia aktívnych nástrojov druhovej ochrany v Českej republike pre roky 2023 až 2032. (ďalej len „Koncepcia druhovej ochrany“)³² Dokument slúži ako zhrňujúci materiál prístupu k príprave a realizácii záchranných programov a programov starostlivosti o zvlášť chránené druhy živočíchov a rastlín a regionálnych akčných plánov pre kriticky ohrozené druhy. Okrem druhov zaradených do záchranných programov definuje materiál ďalšie dve skupiny druhov, pre ktoré sa vytvárajú programy starostlivosti a nakoniec druhy vyžadujúce zvláštny zreteľ.³³

Záchranné programy, teda predstavujú nástroj ochrany najviac ohrozených druhov, ktorým hrozí reálne vyhuby v najbližších 20 rokoch. Do skupiny záchranných programov sú zaradené hlavne druhy bezstavovcov (hmyz) a vtákov.³⁴ Veľké šelmy, ktoré sú podstatné v spojitosti s nasledujúcimi kapitolami tejto práce, sú zaradené do skupiny druhov, pre ktoré sú spracované programy starostlivosti.³⁵ Programy starostlivosti, na rozdiel od záchranných

²⁹ Ustanovenie § 78 ods. 8 *Zákona o ochraně přírody a krajiny*.

³⁰ Ustanovenie § 79 ods. 3 písm. p); § 85 ods. 2 *Zákona o ochraně přírody a krajiny*.

³¹ Záchranné programy, Ministerstvo životního prostředí ČR [online.] [cit. 2023-04-08] dostupné na https://www.mzp.cz/cz/zachranne_programy.

³² Protokol o prijatí Koncepcie, Ministerstvo Životního prostředí ČR [online.] [cit. 2023-04-08] dostupné na https://www.mzp.cz/cz/zachranne_programy.

³³ Koncepcie záchranných programů a programů péče zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin v České republice 2023-2032. Ministerstvo Životního prostředí ČR. [online.] [cit. 2023-04-08] dostupné na https://www.mzp.cz/cz/zachranne_programy.

³⁴ Tamtiež.

³⁵ Preložené z českého „programy péče.“

programov, nemajú konkrétnu zákonnú úpravu. Jedná sa o rezortný dokument. Samotná Koncepcia druhej ochrany počíta s programami starostlivosti práve v spojitosti so živočíchmi, u ktorých je riziko vymiznutia z prírody nižšie, než u druhov zaradených do záchranných programov, avšak vzhľadom na potenciálny stret s ekonomickými či inými ľudskými záujmami hrozí narušenie udržateľnosti ich populácií na území Českej republiky. Hlavnými cieľmi v rámci programov starostlivosti je hlavne znižovanie rizika stretov jednotlivých záujmov, predchádzanie konfliktom a osveta.³⁶

Koncepcia druhej ochrany medzi druhy s konfliktným potenciálom radí rysa ostrovida (*lynx lynx*) a medveďa hnedého (*ursus arctos*), ktoré zároveň patria k vybraným zvlášť chráneným druhom podľa *zákona o poskytovaní náhrad škod.*, a ďalej netopiere (*chiroptera*), ktorý však medzi vybrané zvlášť chránené živočíchov v zmysle *zákona o poskytovaní náhrad škod* nepatrí. Na rozdiel od veľkých šeliem, konfliktný potenciál netopierov spočíva hlavne v letnom hniezdení na väčších povalách a v rôznych podkrovných priestoroch v relatívne veľkých počtoch, preto zásah proti týmto kolóniám môže mať rozsiahle následky.

1.1.3. Živočích v slovenskom právnom poriadku

1.1.3.1. Voľne žijúci živočích

Podobne ako v českom *zákone o ochrane prírody a krajiny*, aj v slovenských právnych predpisoch je pojem živočích často využívaný ako skratka pojmu „voľne žijúci živočích.“ Zákon č. 543/2002 Zb., o ochrane prírody a krajiny (ďalej len „zákon o ochrane prírody a krajiny“) voľne žijúceho živočícha definuje ako „*jedinca živočíšneho druhu, ktorého populácia sa udržiava samovoľne, a to aj v prípade jeho držby vrátane chovu v ľudskej opatere.*“³⁷ Na rozdiel od českej úpravy, pre právnu reguláciu zoologických záhrad a pre inštitút náhrady škody spôsobenej zvlášť chránenými živočíchmi nevznikli na Slovensku špeciálne právne predpisy. Zákonodarcia sa rozhodol zakomponovať oblasti do zákona o ochrane prírody a krajiny, a tak slovenský právny poriadok využíva pre tie oblasti jednotnú definíciu voľne žijúceho živočícha podľa tohto zákona.

³⁶ Koncepcie záchranných programů a programů péče zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin v České republice 2023-2032. [online.] [cit. 2023-04-09] dostupné na https://www.mzp.cz/cz/zachranne_programy.

³⁷ Ustanovenie § 2 ods. 2 písm. j) zákona č. 543/2002 Zb., o ochrane prírody a krajiny.

Pojem voľne žijúci živočíchov využíva taktiež zákon č. 15/2005 Zb., o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi. Definíciu pojmu však neobsahuje a využíva ho v slovnom spojení exempláre druhov voľne žijúcich živočíchov. Zákon odkazuje na európske predpisy, pojem exemplár definuje Nariadenie Rady č. 338/97 z 9. decembra 1996 o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a rastlín reguláciou obchodu s nimi ako „*akéhokoľvek živočícha alebo rastlinu, či už neživého alebo živého, z druhov uvedených v prílohe A až D(...)*“.³⁸ Pôvodné prílohy nahradilo Nariadenie Komisie č. 1497/2003 z 18. augusta 2003, ktoré prinieslo prílohy nové. Tieto obsahujú konkrétny zoznam niekoľkých stoviek voľne žijúcich živočíchov, na ktoré sa zákon vzťahuje. Pod pojmom voľne žijúci živočích na základe tohto zákona teda môžeme rozumieť iba konkrétne vymedzené druhy živočíchov uvedené v únijnom predpise.

Vo všeobecnosti pôsobí slovenská úprava, hlavne v súvislosti s využitím pojmu voľne žijúci živočích, ucelenejšie a jednoduchšie. Stanovenie jednotnej definície a zaradenie súvisiacich inštitútov do jedného právneho predpisu znižuje riziko interpretačných problémov a zvyšuje právnu istotu. Naopak, výhodou definícií prispôbených pre potreby toho-ktorého zákona môžu prispieť k efektívnejšej ochrane živočíchov, vďaka presnejšie vymedzenému okruhu chránených živočíchov.

1.1.3.2. Zver v slovenskom práve

Slovenský zákon č. 274/2009 Z. z., o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o poľovníctve“) a český zákon o *myšlivosti* zdieľajú spoločného predchodcu, ktorým je starý zákon o poľovníctve, ktorý platil rovnako za trvania Československej republiky a Českej a Slovenskej republiky, tak aj po rozdelení na samostatné štáty.

Podľa § 2 písm. z) zákona o poľovníctve sa pod pojmom zver rozumie „*populácia voľne žijúcich druhov živočíchov uvedených v prílohe č. 1.*“ Pojmom voľne žijúci živočích tak odkazuje na zákon o ochrane prírody a krajiny a pojem zver je tak možné chápať ako podmnožinu pojmu voľne žijúci živočích, keďže jedine ten druh, ktorý uvedený v prílohe č. 1 k zákonu, sa súčasne považuje za zver. Zákon o poľovníctve tak nevyužíva prístup starého zákona o poľovníctve a zákona o *myšlivosti*, ktoré zoznam živočíchov zaradených pod pojem zver uvádzajú priamo v paragrafovej časti zákona, ale vytvára pre túto potrebu prílohu

³⁸ Článok 2 písm. t) Nariadenia Rady č. 338/97 z 9. decembra 1996.

k zákonu. Čo naopak zdieľa so starým zákonom o poľovníctve je spôsob delenia týchto živočíchov. Zákon zver rozdeľuje na dve základné skupiny, zver pernatú a zver srstnatú³⁹ Príloha č. 1 okrem toho delí zver do ďalších skupín, na zver raticovú, zver malú, zver podliehajúcu poľovníckemu plánovaniu, veľké šelmy a na krkavcovité vtáky.⁴⁰ Druhy živočíchov zaradené v týchto skupinách sú súčasťou dvoch základných skupín v bodoch 1. a 2., tieto skupiny tak slúžia len na bližšiu špecifikáciu druhov.

Podobne ako v českom právnom poriadku, aj v slovenskej úprave sa skupina druhov živočíchov radených pod pojem „zver“ a skupina chránených druhov živočíchov sčasti prelína, obsiahnutie v jednej skupine tak nepredstavuje prekážku zaradenia do druhej skupiny.

1.1.4. Chránený živočích a jeho ochrana v slovenskom práve

1.1.4.1. Chránený živočích

Zákon o ochrane prírody a krajiny poskytuje ochranu v dvoch režimoch. Základný režim, ktorý predstavuje všeobecná ochrana, je upravený v časti druhej zákona o ochrane prírody a krajiny, v § 3 až § 10. Všeobecná ochrana nachádza svoj ekvivalent v českej právnej úprave v časti druhej *zákona o ochrane prírody a krajiny*. Základným ustanovením upravujúcim všeobecnú ochranu živočíchov je § 4 zákona o ochrane prírody a krajiny. Odsek 1 tohto ustanovenia stanoví, že *„každý je pri vykonávaní činnosti, ktorou môže ohroziť, poškodiť alebo zničiť rastliny alebo živočíchy, alebo ich biotopy, povinný postupovať tak, aby nedochádzalo k ich zbytočnému úhynu alebo k poškodzovaniu a ničeniu.“* Zákonodarca v rámci tohto ustanovenia pripúšťa potenciálny úhyn, poškodenie, či ničenie, mieri na taký úhyn, poškodzovanie či ničenie, ktorému sa dalo za použitia iných postupov predísť. Toto ustanovenie predstavuje prejav zásady BAT (best available techniques – najlepšie dostupné techniky) v rámci práva životného prostredia.⁴¹ V prípade, že činnosti uvedené v odseku 1 tohto ustanovenia vedú k ohrozeniu existencie, degenerácii, narušeniu rozmnožovacích schopností alebo k zániku populácie druhov rastlín a živočíchov, orgán ochrany prírody, v praxi teda Okresný úrad⁴², túto činnosť zakáže alebo obmedzí. Na základe tohto ustanovenia môžeme chápať všeobecnú

³⁹ Bod 1. a 2. Prílohy č. 1 k zákonu č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve.

⁴⁰ Body 3. až 7. Prílohy č. 1 k zákonu č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve.

⁴¹ MÚČKOVÁ, B. a kol. *Zákon o ochrane prírody a krajiny. Komentár*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2018. s. 52.

⁴² V súlade s § 68 písm. g) zákona o ochrane prírody a krajiny.

ochranu druhov ako ochranu celkovej stability a zdravia danej populácie. Zakazuje teda len tie činnosti, ktoré môžu mať negatívny dopad na celkovú populáciu daného druhu.

Zvláštny režim, upravený v zákone o ochrane prírody a krajiny v časti tretej, predstavuje osobitná ochrana, ekvivalentná zvláštnemu režimu podľa českého práva. Osobitnú ochranu zákon o ochrane prírody a krajiny delí na územnú ochranu⁴³, poskytovanú v rámci určitých chránených území, a druhovú ochranu.⁴⁴ Druhová ochrana poskytuje ochranu chráneným druhom rastlín, živočíchov, nerastov a skamenelín a vybraným druhom rastlín a živočíchov.

Podľa § 33 ods. 5 zákona o ochrane prírody a krajiny sa zoznam konkrétnych druhov, ktorým sa poskytuje osobitná, druhová ochrana, stanoví všeobecne záväzným právnym predpisom. Týmto všeobecne záväzným právnym predpisom je vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 170/2021“). Konkrétny taxatívny zoznam chránených živočíchov je uvedený v prílohe č. 5 k vyhláške. Okrem druhov uvedených v prílohe č. 5 k vyhláške č. 170/2021 sa podľa zákona o ochrane prírody a krajiny považujú aj všetky druhy voľne žijúcich vtákov prirodzene sa vyskytujúcich na európskom území členských štátov Európskej únie⁴⁵ a taktiež jedince, kedy aspoň jeden z rodičov je chráneným živočíchom alebo voľne žijúcim vtákom, okrem poľovnej zveri.⁴⁶

Ak osobitnú druhovú ochranu chápeme ako určitú „nadstavbu“ k všeobecnej ochrane⁴⁷, režim vybraných druhov živočíchov môžeme chápať ako medzistupeň medzi chránenými živočíchmi a režimom všeobecným. Uplatňuje sa v situácii, kedy *„podmienky všeobecnej ochrany prírody a krajiny ustanovené v druhej časti tohto zákona nemusia niektorým druhom poskytnúť dostatočnú ochranu pre zabezpečenie ich priaznivého stavu ochrany, no zároveň ich zaradenie medzi chránené druhy by neprimerane komplikovalo ich manažment či iné nakladanie s nimi.“*⁴⁸ V takomto zvláštnom režime fungovala relatívne dlhý čas aj populácia vlka obecného, pre ktorého bol zvláštny režim predstavovaný loveckou sezónou, v ktorej bolo

⁴³ Prvá hlava tretej časti zákona o ochrane prírody a krajiny; § 11 až § 31.

⁴⁴ Druhá hlava tretej časti zákona o ochrane prírody a krajiny; § 32 až § 45.

⁴⁵ Ustanovenie § 33 ods. 3 zákona o ochrane prírody a krajiny.

⁴⁶ Ustanovenie § 33 ods. 4 zákona o ochrane prírody a krajiny.

⁴⁷ MÚČKOVÁ, B. a kol. *Zákon o ochrane prírody a krajiny. Komentár*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2018. s. 255.

⁴⁸ Tamtiež.

na základe kvót možné legálne vlky loviť, teda „manažovať“ ich populáciu. Vybrané druhy živočíchov sú uvedené v Prílohe č. 7 Vyhlášky č. 170/2021 Z. z.

1.1.4.2. Spôsob ochrany chránených živočíchov

Zákon o ochrane prírody a krajiny stanovuje v § 35 základné zákazy a povinnosti vzťahujúce sa k chráneným živočíchom. Medzi základné zákazy patrí zákaz úmyselne odchytať ich v ich prirodzenom areáli, úmyselne ich zraňovať alebo usmrcovať v ich prirodzenom areáli, úmyselne rušiť v jeho prirodzenom areáli, najmä v období hniezdenia, rozmnožovania, výchovy mláďat, zimného spánku alebo migrácie, medzidruhovo krížiť vrátane krížencov, držať, chovať v ľudskej opatere, prepravovať, predávať, vymieňať alebo ponúkať na predaj alebo výmenu. Vo vzťahu k ich životnému priestoru ide o zákaz zbierať alebo úmyselne poškodzovať alebo ničiť vajcia chráneného živočícha v jeho prirodzenom areáli vo voľnej prírode alebo držať ich vrátane prázdnych vajec, zákaz odstraňovať alebo úmyselne poškodzovať alebo ničiť hniezda chráneného živočícha v jeho prirodzenom areáli a zákaz poškodzovať alebo ničiť miesta rozmnožovania alebo miesta odpočinku chráneného živočícha v jeho prirodzenom areáli.⁴⁹

V odsekoch 3 až 5 tohto paragrafu sú uvedené výnimky z týchto zákazov. Odsek 3 stanovuje výnimku, podľa ktorej je možné držať, chovať v ľudskej opatere, prepravovať, predávať, vymieňať alebo ponúkať na predaj alebo výmenu živočíchov, ktoré nepochádzajú z voľnej prírody alebo na ktoré bola vydaná výnimka podľa predpisov upravujúcich obchod s voľne žijúcimi živočíchmi. Odseky 4 a 5 ustanovujú výnimky na niektoré prípady lovu vtákov. Okrem zmienených všeobecných výnimiek, ktoré sa uplatnia vo všetkých upravených situáciách, zakladá § 40 zákona o ochrane prírody a krajiny možnosť pre orgán ochrany prírody stanoviť osobitnú výnimku. Základným predpokladom udelenia výnimky je, že *„neexistuje iná ekonomicky a technicky realizovateľná alternatíva a výnimka neohrozí zabezpečenie priaznivého stavu populácie dotknutého druhu v jeho prirodzenom areáli.“*⁵⁰ Udelenie výnimky tak predstavuje určitý prostriedok *ultima ratio* a výnimka by mala byť udeľovaná skutočne výnimočne. Dôvody udelenia výnimky sú upravené v § 40 ods. 3 zákona o ochrane prírody a krajiny. Sú nimi:

⁴⁹ Ustanovenie § 35 ods. 1 a 2 zákona o ochrane prírody a krajiny.

⁵⁰ Ustanovenie § 40 ods. 2 zákona o ochrane prírody a krajiny.

- a) ochrana dotknutých druhov alebo prírodných biotopov;
- b) predchádzanie závažných škôd na úrode, hospodárskych zvieratách, lesoch, chove rýb, vodnom hospodárstve a ak nejde o prípad voľne žijúcich vtákov aj predchádzanie iných závažných škôd na inom type majetku;
- c) ochrana verejného zdravia a bezpečnosti, a ak nejde o prípad voľne žijúcich vtákov aj ochrana verejného záujmu sociálneho alebo hospodárskeho charakteru alebo dôvody, ktoré majú priaznivé dôsledky zásadného významu na životné prostredie;
- d) výskum a vzdelávanie a obnova druhov a ich navrátenie do biotopov, resp. ich chov v ľudskej opatere nevyhnutný na tieto účely;
- e) odber, odchyt alebo držbu jedincov v malom počte za prísne kontrolovaných podmienok, na selektívnom základe a v obmedzenom rozsahu.

Podrobnosti o druhovej ochrane chránených živočíchov sú upravené v rámci § 26 vyhlášky č. 170/2021. Podobne ako v Českej republike, aj na Slovensku sú základnými dokumentami Programy starostlivosti podľa § 26 ods. 3 vyhlášky a Programy záchrany podľa § 26 ods. 6 vyhlášky. V oboch prípadoch vyhláška tiež stanovuje konkrétne obsahové náležitosti týchto dokumentov, ktoré uvádza vo svojich prílohách. V súčasnosti sú v platnosti 3 programy záchrany ktorých cieľom je ochrana 4 druhov. Sú nimi dva druhy vtákov, bučiak veľký (*Botaurus stellaris Linnaeus*) a chochlačka bielooká (*Aythya nyroca G黐ldenst鋎t*) a dva druhy hmyzu, žltáčik zanoväťový (*Colias myrmidone Esper*) a jasoň červenooký (*Parnassius apollo Linnaeus*).⁵¹ U programov záchrany je cieľom zlepšiť stav druhu a odstrániť príčiny jeho ohrozenia, na základe § 26 ods. 6 vyhlášky č. 170/2021. Okrem toho sú v platnosti 3 programy starostlivosti, týkajúce sa vlka obecného, rysa ostrovida a medveďa hnedého. Pri programoch starostlivosti sa spravidla nejedná o druhy priamo ohrozené vyhynutím, preto aj cieľom vypracovania týchto dokumentov je hlavne „zabezpečiť primerané opatrenia na celoslovenskej úrovni na zachovanie alebo obnovu ich priaznivého stavu.“⁵²

⁵¹ Programy záchrany / starostlivosti o chránené živočichy. Štátna ochrana prírody SR. [online.] [navštívené 23. 08. 2023.] dostupné na <https://www.soprs.sk/web/?cl=30> .

⁵² Ustanovenie § 26 ods. 3 vyhlášky č. 170/2021.

2. Náhrada škody v Českom práve

Základné ustanovenia upravujúce podmienky náhrady škody nájdeme v *občianském zákoníku*, v časti venovanej záväzkom z deliktov.⁵³ Škodou podľa *občianskeho zákoníku* rozumieme škodu na majetku, škodu materiálnu, v prípade nemajetkovej škody zákon hovorí o nemajetkovej ujme.⁵⁴ *Občianský zákoník* obsahuje niekoľko špeciálnych ustanovení upravujúcich rôzne prípady vzniku škody, zároveň existuje nie malý počet ďalších zákonov, ktoré upravujú iné prípady náhrady škody, ktoré sa od všeobecnej úpravy odlišujú hlavne v možnostiach liberácie a predpokladov vzniku zodpovednosti.⁵⁵ Tieto ustanovenia a zvláštne zákony zaujímajú voči všeobecnej úprave postavenie *lex specialis*, a tak sa základné ustanovenia o náhrade škody podľa *občianskeho zákoníku* využijú subsidiárne.⁵⁶

Občianský zákoník zaviedol do českého právneho poriadku taktiež povinnosť náhrady škody spôsobenej zvierat'om. Za vznik takejto škody odpovedá vlastník zvierat'a a spoločne a nerozdielne s ním prípadne osoba, ktorej bolo zviera zverené alebo ktorá zviera chová alebo inak používa. Práve otázka vlastníctva k zvierat'u je jednou zo základných, ktoré ovplyvňujú pasívnu legitímáciu vo vzťahu ku škode spôsobenej zvierat'om. Podľa § 494 *občianskeho zákoníku* živé zviera nie je vecou, a „*ustanovenia o veciach sa na živé zviera použijú len v rozsahu, v ktorom to neodporuje ich povahe.*“ Zviera teda môže byť predmetom vlastníckeho práva, pritom však musí byť braný ohľad na to, aby nebolo vystavené nadmernému strachu, úzkosti, bolesti či utrpeniu.⁵⁷

2.1. Voľne žijúci živočích ako predmet vlastníctva

Ako už bolo dovedené vyššie, za voľne žijúceho živočícha môžeme označiť tie druhy živočíchov, ktoré sa v prírode udržujú samovoľne. V rámci tohto „samovoľného udržiavania“ nie je možné voľne žijúce živočíchov bezvýhradne priradiť ku konkrétnemu pozemku či striktné regulovať ich pohyb. Slobodný a nerušený pohyb a fungovanie vo svojom prirodzenom prostredí nepochybne predstavuje jeden zo základných predpokladov zdravého vývoja daného druhu. Odborná literatúra a súdna prax sa zhodujú, že voľne žijúceho živočícha môžeme

⁵³ Časť štvrtá, hlava III., diel 1., § 2894 a nasledujúce *občianskeho zákoníku*.

⁵⁴ Ustanovenie § 2894 ods. 2 *občianskeho zákoníku*.

⁵⁵ Náhrada škody podľa zákona č. 262/2006 Sb., *zákoníku práce*, podľa zákona č. 234/2014 Sb., *o štátní službě a samozrejme zákon o poskytování náhrad škod a zákon o myslivosti*.

⁵⁶ PAŠEK, M. § 2894 [Škoda a nemajetková újma]. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občianský zákoník*. 2. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022, marg. č. 15.

⁵⁷ HUBKOVÁ, P. § 494 [Živé zvíře]. PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občianský zákoník*. 2. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022, marg. č. 6.

považovať za *res nullius*⁵⁸ (vec ničia, vec nikoho).⁵⁹ Voľne žijúce živočíchy však nespádajú pod *res nullius* bezvýhradne vždy. V prípade voľne žijúcich živočíchov spadajúcich pod pojem zver podľa *zákona o myslivosti* alebo v prípade lovených rýb podľa *zákona o rybárstve* je možné nadobudnúť vlastnícke právo k živočíchovi jeho legálnou okupáciou, teda v tomto prípade ulovením. Tento právny názor možno považovať za všeobecne akceptovaný, napríklad dôvodová správa k § 1 a 2 *zákona o myslivosti* uvádza, že „*Vlastníctvo k zveri neulovenej (neprivlastnenej) nepatrí nikomu.*“ Na základe vyššie uvedeného je možné určiť základný rozdiel oproti všeobecnému poňatiu *res nullius*, a to ten, že k okupácii živočícha, teda k nadobudnutiu vlastníctva, nie je oprávnená akákoľvek osoba, ale výhradne osoba, ktorej náleží zákonné oprávnenie. V prípade *zákona o myslivosti* to je typicky užívateľ poľovného revíru.⁶⁰

V prípade, že by jediným aplikovateľným predpisom bol *občanský zákoník* ako *lex generalis* v oblasti náhrady škody, neexistoval by pri škode spôsobenej voľne žijúcimi živočíchmi pasívne legitimovaný subjekt, voči ktorému by bolo možné domáhať sa náhrady škody. Český právny poriadok preto obsahuje dva zákony, ktoré sú vo vzťahu *lex specialis*⁶¹ k všeobecnej úprave náhrady škody spôsobenej zvieratám v rámci *občanského zákoníku*. Na rozdiel od všeobecnej úpravy, tieto zákony neviažu pasívnu legitimáciu na vlastníctvo zvieratá, ktoré spôsobilo škodu. Týmito zákonmi sú *zákon o poskytovaní náhrad škod* a *zákon o myslivosti*.

2.2. Náhrada škody podľa zákona o poskytovaní náhrad škod

Jedným zo základných cieľov v oblasti ochrany prírody v posledných dekádach je snaha o ochranu biologickej rozmanitosti. Úbytok a vymiznutie druhov predstavuje celosvetový problém, inak to nie je ani v Českej republike, kde existujú druhy, ktorým hrozí, že sa z prírody úplne vytratia, alebo dokonca druhy, u ktorých už k vyhubeniu na území Českej republiky došlo a inštitúcie sa snažia o ich prinavrátenie. V rámci ochrany biologickej rozmanitosti a teda ochrany konkrétnych druhov *zákon o ochrane prírody a krajiny* zakazuje tieto ohrozené živočíchy loviť, chytať, rušiť či inak zasahovať do ich prirodzeného vývoja, ako už bolo ostatne

⁵⁸ Nález Ústavného súdu ČR z 13. 12. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 34/03 alebo PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník*. 2. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022.

⁵⁹ Vzhľadom na fakt, že slovenská terminológia pojem „vec nič“ nevyužíva, rozhodol som sa v rámci tejto práce využívať latinský výraz *res nullius*.

⁶⁰ Užívateľ poľovného revíru ako preklad „užívateľ honitby“ podľa zákona o myslivosti.

⁶¹ Nález Ústavného súdu ČR zo dňa 13. 12. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 34/03 (k Zákonu o myslivosti) a Rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 24. 3. 2015, sp. zn. 25 Cdo 3335/2013 (k Zákonu o poskytovaní náhrad škod).

spomenuté v predchádzajúcich častiach tejto práce. Okrem druhov, ktoré sa do stavu ohrozenia dostali v dôsledku úbytku špecifických a nerušených biotopov, existujú druhy, ktoré pre svoj charakter, potravné nároky či prirodzené inštinktívne správanie boli terčom aktívneho prenasledovania zo strany ľudí. Tieto druhy sa pravidelne dostávali (a doposiaľ dostávajú) do konfliktov s poľnohospodármi, snažiacimi sa chrániť hospodárske zvieratá či plodiny, alebo s poľovníckymi a rybárskymi organizáciami. Tento stret záujmov na ochrane biologickej rozmanitosti na strane jednej a záujmu na ochrane majetku, života hospodárskych zvierat, či v krajných prípadoch na ochrane ľudského života a zdravia na strane druhej sa snaží zákonodarca riešiť prostredníctvom kompenzačného nástroja upraveného v *zákone o poskytovaní náhrad škod*. Štát tak na seba tak berie povinnosť nahradiť škody spôsobené živočíchmi, ktoré sa sám snaží chrániť a preto zakazuje ich reguláciu.⁶²

Zákon o poskytovaní náhrad škod bol prijatý v roku 2000, s účinnosťou od 10. 5. 2000. Hlavnými dôvodmi prijatia právnej úpravy bola úplná absencia takého právneho inštitútu, ktorý by danú problematiku upravoval. Vtedy platný *občanský zákoník* z roku 1964⁶³ upravoval niekoľko druhov zodpovednosti za škodu, žiadny z nich však nebol aplikovateľný. Jedinú zmienku o spôsobe náhrady obsahoval vtedy platný starý zákon o poľovníctve, ktorý stanovil, že „škody spôsobené zverou, ktorej početné stavy nemôžu byť lovom znižované, hradí štát.“⁶⁴ Zákon zároveň v rovnakom ustanovení predpokladal prijatie podzákonného predpisu (vyhlášky) ministerstvom financií, ministerstvom земедělství a ministerstvom životního prostředí, ktorý by stanovil podrobnosti tohto procesu. Takýto podzákonný právny predpis však nikdy prijatý nebol. Je vhodné zmieniť, že ani v prípade prijatia takejto by problém nebol vyriešený. Vyhláška by sa dostala do rozporu s čl. 2 ods. 3 a 4 a čl. 79 ods. 1 Ústavy ČR⁶⁵ a čl. 2 ods. 2 a 3 a čl. 4 ods. 1 Listiny⁶⁶, upravujúcich mantinely a limity štátnej moci, keďže stanoviť povinnosti alebo obmedzenia fyzickým a právnickým osobám môže jedine zákon. Rovnako tak by nemohla vyhláška založiť kompetencie alebo upravovať postup správnych orgánov.

Absencia možnosti hradiť škody tak mohla viesť k „svojpomocnému“ regulovaniu zo strany poľnohospodárov či iných dotknutých osôb, čoho sa nakoniec obával aj zákonodarca.⁶⁷ Zákonodarca sa s ohľadom na vyššie uvedené riziká a nedostatočnosť vtedajšej úpravy uchýlil

⁶² HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo. Obecní část*. 9. vydání. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 449.

⁶³ Zákon č. 40/1964 Sb., *Občanský zákoník*.

⁶⁴ Ustanovenie § 34 ods. 3 zákona č. 23/1962 Sb., *mysliveckého zákona*.

⁶⁵ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v znení neskorších predpisov.

⁶⁶ Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, v znení neskorších predpisov.

⁶⁷ *Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o poskytovaní náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy*

k prijatiu nového zákona o poskytovaní náhrad škôd spôsobených vybranými zvlášť chránenými živočíchmi.

2.2.1. Štruktúra zákona o poskytovaní náhrad škôd

Zákon je relatívne stručný, obsahuje 13 paragrafov rozdelených do troch častí. Prvá časť, ktorú tvoria úvodné ustanovenia, obsahuje vymedzenie predmetu úpravy, vymedzenie pojmov, taxatívny zoznam vybraných živočíchov, pri ktorých sa nimi spôsobená škoda nahrádza, a nakoniec predmet náhrady, teda na akom konkrétnom objekte musí byť škoda spôsobená. Druhá časť obsahuje podmienky poskytovania náhrady vrátane výšky náhrady, spôsobu posudzovania žiadosti a postupu pri uplatnení nároku. Posledná, tretia časť, obsahuje ustanovenia spoločné a záverečné. V § 11 zákon výslovne uvádza subsidiárne využitie občanského zákoníku a vylučuje využitie zákona č. 500/2004 Sb., *správného řádu* (ďalej len „*správní řád*“). Postup príslušných orgánov tak nepredstavuje správne konanie podľa *správného řádu*.⁶⁸ Taktiež vylučuje možnosť prípadnej súbežnej kompenzácie podľa *zákona o poskytovaní náhrad škôd a zákona o myslivosti*. Okrem toho zákon obsahuje prílohu, ktorá stanovuje praktické náležitosti žiadosti o náhradu škody.

Krátko po prijatí zákona bola prijatá aj *Vyhláška Ministerstva životního prostředí* č. 360/2000 Sb., ktorá bližšie špecifikovala spôsob výpočtu výšky náhrady škody. Od apríla 2021 ju nahradila *Vyhláška* č. 126/2021 Sb.⁶⁹

Zákon bol doteraz novelizovaný celkovo 8 novelami. K prvej novelizácii došlo po necelých dvoch rokoch účinnosti zákona.⁷⁰ Novela okrem iného rozšírila pôsobnosť zákona na škody spôsobené na tzv. uzatvorených objektoch, ako sú oplotenia, kuríny a iné drobné stavby, a ďalej na škody spôsobené nie priamo vybraným zvlášť chráneným živočíchom, ale ktorú spôsobili vymedzené domestikované zvieratá v dôsledku napadnutia zvlášť chráneným živočíchom. V roku 2002 došlo k ďalšej novelizácii, a to v súvislosti s ukončením činnosti okresných úradov.⁷¹ Ďalšie novely boli prijaté v roku 2006, kedy došlo k zmene plemenárskeho zákona⁷² a v súvislosti s ňou k zmene definície pojmu „ryby“ v § 2 písm. d) zákona o poskytovaní

⁶⁸ Správne konanie ako preklad „*správního řízení*“ podľa § 9 *správního řádu*.

⁶⁹ *Vyhláška* č. 126/2021 Sb., o *způsobu výpočtu výše škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy*.

⁷⁰ Novelizácia zákonom č. 476/2001 Sb., *kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb., o poskytovaní náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy*.

⁷¹ *Zákon* č. 320/2002 Sb., *o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů*.

⁷² *Zákon* č. 154/2000 Sb., *o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon)*.

náhrad škod, v roku 2009⁷³ došlo k pridaniu § 10a, ktorý však bol zároveň zrušený novelou v roku 2021, účinnou od 1. 2. 2022. Okrem toho bol zákon novelizovaný ešte trikrát, tieto tri novely sa týkajú problematiky vylúčenia kormorána veľkého zo zoznamu zvlášť chránených živočíchov, ktorému sa budem venovať v ďalších častiach tejto práce.

Štátny program ochrany prírody a krajiny Českej republiky pre roky 2020 až 2025 počíta s ďalšou novelizáciou, ktorá by medzi vybrané zvlášť chránené živočíchy mala zaradiť ďalšie druhy, a ktorá by zjednodušila celý proces administrácie žiadosti o náhradu škody.⁷⁴

2.2.2. Vybrané zvlášť chránené živočíchy

Zákon o poskytování náhrad škod v § 3 stanovuje šesť vybraných druhov zvlášť chránených živočíchov, u ktorých nahrádza nimi spôsobenú škodu. K týmto druhom zároveň pridáva kormorána veľkého, ktorý nie je radený medzi zvlášť chránené živočíchy. Základným predpokladom pre systematické zaradenie živočícha do tohto zoznamu teda je, aby šlo o voľne žijúceho živočícha podľa § 3 ods. 1 písm. d) *zákona o ochraně přírody a krajiny* a zároveň bol tento živočích zaradený medzi zvlášť chránené druhy živočíchov v rámci prílohy č. III k vyhláške č. 395/1992 Sb. Po vyňatí kormorána veľkého z tohto zoznamu tak musel zákonodarca pristúpiť k takpovediac nesystémovému riešeniu problému, a kormorán veľký zaujal odlišné postavenie v rámci ochrany prírody.

Vybranými zvlášť chránenými druhmi živočíchov sú bobor európsky (*Castor fiber*), vydra riečna (*Lutra lutra*), los európsky (*Alces alces*), medveď hnedý (*Ursus arctos*), rys ostrovid (*Lynx lynx*) a vlk obecný⁷⁵ (*Canis lupus*). Mimo túto sústavu stojaci kormorán veľký (*Phalacrocorax carbo*) taktiež patrí medzi živočíchy, u ktorých sa hradí nimi spôsobená škoda podľa tohto zákona.

Veľké šelmy

Vlk obecný

Vlka obecného radíme, spoločne s medveďom hnedým a rysom ostrovidom, medzi tzv. veľké šelmy. Podobne ako vo väčšine krajín Európskej únie, aj v Českej republike boli tieto

⁷³ Zákon č. 227/2009 Sb., ze dne 17. června 2009, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech.

⁷⁴ *Státní program ochrany přírody a krajiny České republiky pro období 2020-2025*. Ministerstvo životního prostředí. Praha. 2020. ISBN 978-80-7212-646-0.

⁷⁵ Vlk obecný alebo niekedy vlk dravý, názov „vlk dravý“ sa vo všeobecnosti považuje za zastarané označenie vyjadrujúce jeho škodlivosť, aj napriek tomu sa v slovenskej literatúre využíva. Pre účely tejto práce využívam názov vlk obecný.

živočíchy historicky neodmysliteľnou súčasťou prírody, a teda zároveň potravinového reťazca. Z dôvodu ich prenasledovania, fragmentácie krajiny a rozmachu poľnohospodárstva a lesného hospodárstva však z väčšiny krajín strednej Európy postupne vymizli a až v priebehu posledných desaťročí sa do prírody vracajú.

Postoj ľudstva naprieč históriou by sa dal označiť do veľkej miery ako negatívny, keď tieto živočíchy predstavovali pre človeka buďto priameho potravného konkurenta redukujúceho počty lovej zveri, či škodnú zver páchajúcu škody na hospodárskych zvieratách či chovných objektoch. Vzhľadom na tieto skutočnosti boli naprieč storočiami terčom priameho prenasledovania a ich pozitívny vplyv na celkový stav ekosystémov začal byť vnímaný až v posledných desaťročiach v súvislosti s rozmachom ekológie ako vedného odboru. Vďaka tomuto dnes poznáme pozitívne vplyvy, ako je omladzovanie či ozdravovanie populácií vysokej zveri, populačná kontrola či známy príklad pozitívneho vplyvu na spomaľovanie erózie v Yellowstoneskom národnom parku v USA.⁷⁶

Vlk obecný je spomedzi veľkým šeliem pravdepodobne najaktívnejšie prenasledovaným živočíchom. Naprieč storočiami bol považovaný človekom za zver škodnú. Túto skutočnosť dokazujú dobové pramene práva, ktoré v niektorých prípadoch poskytovali určité obmedzenia lovu živočíchov. Vlk obecný spoločne s ďalšími živočíchmi považovanými za „škodnú“ však predmetom takýchto obmedzení nikdy nebol a poľovnícke predpisy naopak podporovali ich aktívne prenasledovanie. Takto mali byť podľa Cisárskych inštrukcií Rudolfa II. z roku 1599⁷⁷ poľovníkmi aktívne vyhľadávané brlohy a nory šeliem, z ktorých mali vyťahovať mláďatá a bez milosti ich zabíjať.⁷⁸ Podobne v rámci *Sněmovního usnesení* z roku 1627, ktoré sčasti poskytovalo ochranu niektorým druhom lovej zveri, umožňovalo celoročný lov „škodnej zveri,“ a to hocikomu bez obmedzení.⁷⁹ *Myslivecký řád* Jozefa II. bol v prípade vlka rovnako benevolentný a kohokoľvek oprávňoval k lovu vlka, líšky a diviaka.⁸⁰

⁷⁶ FARQUHAR, Brodie, PEGLAR, Tori and Staff. Wolf Reintroduction Changes Ecosystem in Yellowstone. Yellowstone National Park [online]. [cit. 1. 6. 2023] Dostupné na: <https://www.yellowstonepark.com/things-to-do/wildlife/wolf-reintroduction-changes-ecosystem/>

⁷⁷ „Císařská instrukcí daná Janovi z Vřesovic, jakby se co správce nejvyššího jermistrovství v království Českém při úřadu svém chovati a řídití měl“

⁷⁸ FRANCEK, J. *Lovecká vášeň v proměnách staletí*. 1. vyd. Praha. Havran. 2008. s. 160.

⁷⁹ FRANCEK, J. *Lovecká vášeň v proměnách staletí*. 1. vyd. Praha. Havran. 2008 s. 173.

⁸⁰ ČECHURA, V. *Myslivost a právo*. 1. vyd. Praha. Orac. 2000. s. 7.

Podpora aktívneho lovu vlka tak vyústila v jeho vyhubenie na historickom území Českej republiky, keď bol posledný „český“ vlk zastrelený na Šumave v roku 1874⁸¹ a posledného vlka v Beskydách zastrelil v marci 1914 František Jež pri Bukovci.⁸²

Do Českej republiky sa vlk začal vracat' na začiatku deväťdesiatych rokov, kedy sa do oblasti Beskyd prist'ahovala svorka o veľkosti jednotiek kusov zo Slovenska. V súčasnosti je v Českej republike zmapovaných celkovo 24 vlčích teritórií⁸³, pričom značná časť populácie je závislá od migrujúcich svoriek zo Slovenska a z Poľska.⁸⁴ Okrem iných sú to svorky v oblastiach CHKO Kokořínsko – Máchův kraj, Broumovsko, Krušné hory, ktoré patria do tzv. stredoeurópskej nížinnej populácie,⁸⁵ a Šumava, Novohradské hory, Český les, Šluknovsko, Lužické hory a ďalšie. Okrem spomenutej stredoeurópskej nížinnej populácie zasahuje do Česka aj populácia karpatská.⁸⁶

Vlk obecný je podľa českej právnej úpravy celoročne chránený živočích, ktorého nie je možné loviť. Podľa Prílohy č. III k vyhláške č. 395/1992 Sb., je vlk považovaný za kriticky ohrozeného živočícha.

Medveď hnedý

Medveďa hnedého taktiež radíme medzi veľké šelmy a medzi konfliktné druhy, ktoré boli systematicky lovené. Z veľkých šeliem je práve medveď hnedý najviac náchylný na úbytok vyhovujúceho biotopu, teda prirodzených nenarušených lesov. Fragmentácia krajiny, ktorej sa okrem ostrovčekov v rámci niektorých pohorí nevyhla žiadna časť Európy, preto predstavuje pre medveďa dlhodobý problém a je jedným z dôvodov, prečo sa v Českej republike neudrži stabilná väčšia populácia.⁸⁷

Posledný medveď z pravdepodobne pôvodnej populácie bol na území Čiech zastrelený na Šumave v roku 1856⁸⁸, v moravskej časti Česka, na ktorú má priamy prístup karpatská

⁸¹ STÝBLO, P. *Ochrana veľkých šelem v České republice*, Metodika Českého svazu ochránců přírody č. 32. Praha. 2005. s. 6.

⁸² Rozšíření vlka obecného - Šelmy.cz [online]. [cit. 01. 06. 2023]. Dostupné na: <https://www.selmy.cz/vlk/rozsireni-vlka/>.

⁸³ Tamtiež.

⁸⁴ STÝBLO, P. *Ochrana veľkých šelem v České republice*, Metodika Českého svazu ochránců přírody č. 32. Praha. 2005. s. 16.

⁸⁵ Rozšíření vlka obecného - Šelmy.cz [online]. [cit. 01. 06. 2023]. Dostupné na: <https://www.selmy.cz/vlk/rozsireni-vlka/>

⁸⁶ Large Carnivore Initiative for Europe. Large carnivores. Wolf. [online]. [cit. 01. 06. 2023]. Dostupné na: <https://lcie.org/Large-carnivores/Wolf->

⁸⁷ Medvěď hnědý - rozšíření. [online]. [Cit. 01.06.2023]. Dostupné na: <https://www.selmy.cz/medved/rozsireni/>

⁸⁸ STÝBLO, P. *Ochrana veľkých šelem v České republice*, Metodika Českého svazu ochránců přírody č. 32. Praha. 2005. s. 6.

populácia medveďa zo Slovenska, sa hovorí o poslednom zastrelenom medveďovi v roku 1887⁸⁹. V súčasnosti je v Českej republike populácia nestála a jedná sa o jedince v jednotkách kusov, ktoré sa sem dostávajú práve zo Slovenskej republiky.⁹⁰

Medveď hnedý je v Českej republike zvlášť chráneným druhom, podľa Prílohy č. III k vyhláške č. 395/1992 Sb., je považovaný za kriticky ohrozeného živočicha.

Rys ostrovid

Poslednou z veľkých šeliem obývajúcich Českú republiku je rys ostrovid, ktorý bol taktiež vďaka svojmu jedálničku prenasledovaný a lovený.⁹¹ História výskytu rysa sčasti kopíruje vývoj ostatných veľkých šeliem, keď, podobne ako medveď alebo vlk, boli populácie rysa niekoľkokrát vyhubené a nové jedince sa na územie Českej republiky dostávali zo zahraničia. Pôvodná populácia v Čechách bola vyhubená ešte v prvej polovici 19. storočia, oproti tomu moravská populácia sa udržiavala ešte na začiatku 20. storočia, keď bola taktiež vykryžená. V polovici 20. storočia sa na českom území striedavo vyskytovali a mizli populácie rysa, pričom dôvodom miznutia bola hlavne činnosť pytliačkov. Takto vyhynuli minimálne štyri prirodzene vzniknuté populácie rysa v priebehu niekoľkých desiatok rokov.⁹²

V súčasnosti sa v Českej republike vyskytujú dve relatívne stabilné populácie rysa, jedna na Morave v pohorí Beskydy a druhá na Šumave (takzvaná BBA populácia – *Bavaria – Bohemia – Austria*). Na rozdiel od Beskydskej populácie, ktorá sa opäť dokázala vytvoriť prirodzene migráciou z východu, populácia rysa na Šumave vznikla v priebehu 80. rokov vďaka reintrodukčným programom v spolupráci so ZOO Ostrava a so slovenskými lesníkmi.⁹³

Populácia BBA číta asi stovku jedincov⁹⁴ v rámci celej medzinárodnej oblasti a podľa údajov Európskej iniciatívy pre veľké šelmy je klasifikovaná ako stabilná.⁹⁵ Beskydská populácia v počte nižších desiatok jedincov je súčasťou karpatskej populácie, čítajúcej viac než 2000 jedincov a taktiež považovanej za stabilnú. Rys ostrovid je v Českej republike zvlášť

⁸⁹ Medveď hnedý - rozšírení. [online]. [Cit. 01.06.2023.] Dostupné na: <https://www.selmy.cz/medved/rozsireni/>

⁹⁰ Large Carnivore Initiative for Europe > Large carnivores > Brown bear. [online]. [Cit. 01.06.2023]. Dostupné na: <https://lcie.org/Largecarnivores/Brownbear.aspx>.

⁹¹ FRANCEK J. *Lovecká vášeň v proměnách staletí*. 1. vyd. Praha. Havran. 2008 s. 166.

⁹² Rys ostrovid – rozšírení. [online]. [Cit. 01. 06. 2023]. Dostupné na: <https://www.selmy.cz/rys/rozsireni/>

⁹³ TOMAN, L., VOLFOVÁ J. Z historie návratu rysa ostrovida na Šumavu. [online]. [Cit. 01. 06. 2023]. Dostupné na: <https://www.selmy.cz/clanky/z-historie-navratu-rysa-ostrovida-na-sumavu/>

⁹⁴ POLÁKOVÁ, S., 107 rysů - to je výsledek nejrozsáhlejšího monitoringu česko-bavorsko-rakouské rysí populace. [online]. [cit. 01. 06. 2023]. Dostupné na: https://www.mzp.cz/cz/news_20200228-3LYNX-spocital-rysy?fbclid=IwAR2CIpIoC-7aOkyJcjn1FyGVmhhk_uuQk2JHyLWyaw35JWF7xrvSbg4cvQ1c

⁹⁵ Large Carnivore Initiative for Europe > Large carnivores > Eurasian lynx [online]. [Cit. 01.06.2023]. Dostupné na: <https://lcie.org/Largecarnivores/Eurasianlynx.aspx>.

chráneným druhom, podľa Prílohy č. III k vyhláške č. 395/1992 Sb., je považovaný za silne ohrozeného živočícha.

Bobor európsky

Bobor európsky, predstavujúci najväčšieho európskeho zástupcu hlodavcov, bol taktiež na území Českej republiky v priebehu 18. storočia vyhubený. Dôvodom lovu boli konflikty s vtedy sa rozmáhajúcim rybníkárstvom a zároveň bol považovaný za cenený úlovok.⁹⁶ Už na konci 18. storočia bol však vďaka umelému odchovu opäť navrátený do voľnej prírody. Populácia bobra na území Českej republiky je zaujímavá svojou kolísavosťou, keď od začiatku 18. storočia do konca 20. storočia bol niekoľkokrát vyhubený a následne znovu umelo vypúšťaný do voľnej prírody.⁹⁷ Posledný návrat bobra do českej krajiny nastal migráciou koncom minulého storočia z Rakúska a z Nemecka.⁹⁸

Posledné relevantné dáta uvádzajú početnosť českej populácie bobra európskeho na úrovni do 6000 kusov,⁹⁹ pričom ide o stabilnú populáciu.¹⁰⁰ Rozšírený je v severných a západných Čechách, v povodí rieky Morava, v Orlických horách a v Sliezsku.¹⁰¹

Bobor európsky je podľa národnej úpravy zaradený do kategórie silne ohrozené druhy podľa Prílohy č. III. k vyhláške č. 395/1992 Sb..

Los európsky

Na rozdiel od ostatných vybraných druhov zvlášť chránených živočíchov, los európsky nepredstavuje typického zástupcu českej fauny, keďže vzhľadom na nedostatok vhodných biotopov, zmenu klímy ale aj lov bol vyhubený už pred takmer 500 rokmi.¹⁰² V priebehu 20. storočia do českej krajiny začali migrovať kusy z okolitých krajín, napríklad v 50. rokoch

⁹⁶ ŠEDINA, P., DAMOHORSKÝ, M. "Ochrana bobra evropského v českém právu". Acta Universitatis Carolinae Iuridica 2. 61/2015. č. 2. [online]. [cit. 02. 06. 2023] Dostupné na <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=281665> s. 52.

⁹⁷ Tamtiež.

⁹⁸ HALLEY, D. J., SAVELJEV, A. P. and ROSELL, F., 2020. *Population and distribution of beavers Castor fiber and Castor canadensis in Eurasia*. Mammal Review [online]. 19 August 2020. Vol. 51, č. 1, p. 1–24. DOI 10.1111/mam.12216. Dostupné na: <http://dx.doi.org/10.1111/mam.12216> [cit. 02. 06. 2023]. s. 5.

⁹⁹ WRÓBEL, M., 2020. Population of Eurasian beaver (*Castor fiber*) in Europe. Global Ecology and Conservation [online]. [cit. 02. 06. 2023]. Dostupné na: <http://dx.doi.org/10.1016/j.gecco.2020.e01046> s. 2.

¹⁰⁰ HALLEY, D. J., SAVELJEV, A. P. and ROSELL, F., 2020. *Population and distribution of beavers Castor fiber and Castor canadensis in Eurasia*. Mammal Review [online]. [cit. 02. 06. 2023]. Dostupné na: <http://dx.doi.org/10.1111/mam.12216>. s. 5.

¹⁰¹ ŠEDINA, P., DAMOHORSKÝ, M. "Ochrana bobra evropského v českém právu". Acta Universitatis Carolinae Iuridica 2 [online]. 61/2015. č. 2. Dostupné na <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=281665> [cit. 02. 06. 2023] s. 53.

¹⁰² Los evropský, NP Šumava. [online]. [cit. 02. 06. 2023]. Dostupné na: <https://www.npsumava.cz/priroda/vyznamne-druhy/los-evropsky/>.

samec z Poľska. Na základe výskumov dnes poznáme 3 hlavné oblasti vhodné pre život losa európskeho.¹⁰³ Vo všetkých prípadoch sa jedná o pohraničné oblasti južných a juhozápadných Čiech na hraniciach s Bavorskom a Rakúskom. Vzhľadom na veľké územné nároky a migračný potenciál losa prebiehajú prieskumy sčítania jeho populácie v spolupráci s okolitými štátmi, a teda na celom potenciálnom území výskytu.¹⁰⁴

V súčasnosti populácia losa európskeho v rámci týchto pohraničných regiónov klesá, pričom najnovšie odhady hovoria o nanajvýš nižších desiatkach kusov.¹⁰⁵ Najčastejším dôvodom úmrtia jedincov spôsobeným človekom sú zrážky s automobilmi.¹⁰⁶

V súčasnosti je los európsky zaradený medzi silne ohrozené druhy živočíchov podľa Prílohy č. III k vyhláske č. 395/1992 Sb..

Vydra riečna

Vzhľadom na svoj jedálňiček je vydra riečna tradične neoblíbeným dravcom u rybárov. Prenasledovanie vydier je tak spojené hlavne s rozvojom rybníkárstva od začiatku 16. storočia, čo odvodzuje odborná literatúra (okrem iného) z inštrukcií vydávaných od 16. a v priebehu 17. a 18. storočia pre správu veľkostatkárskeho majetku.¹⁰⁷ Ďalším z veľkých problémov pre populáciu vydry predstavoval zánik prirodzeného biotopu, keď sa od začiatku 19. storočia a v priebehu 20. storočia v dôsledku budovania vodohospodárskych diel skracovala prirodzená dĺžka riek na území celej Českej republiky.¹⁰⁸

Napriek všetkému bola vydra bežnou súčasťou českej krajiny až do polovice 19. storočia.¹⁰⁹ V druhej polovici 20. storočia sa na základe dostupných údajov uvádza rozšírenie vydry len na zhruba štvrtine územia. Plošný výskyt na celom území Českej republiky registrujeme zhruba od roku 2016.¹¹⁰

¹⁰³ JANÍK, T., PETERS, W., ŠÁLEK, M., ROMPORTL, D., JIRKŮ, M., ENGLEDER, T., ERNST, M., NEUDERT, J. and HEURICH, M.. *The declining occurrence of moose (Alces alces) at the southernmost edge of its range raise conservation concerns*. Ecology and Evolution [online] [cit. 02. 06. 2023.]. Dostupné na: <http://dx.doi.org/10.1002/ece3.744>.

¹⁰⁴ Tamtiež.

¹⁰⁵ Tamtiež.

¹⁰⁶ Tamtiež.

¹⁰⁷ ANDĚRA, M., a KOKEŠ, O.: *Poznámky k historii výskytu vydry říční (Lutra lutra) v českých zemích*. (1994) Bulletin Vydra. s. 7.

¹⁰⁸ Tamtiež. s. 10.

¹⁰⁹ POLEDNÍK, L., et al. *Rozšíření vydry říční (Lutra lutra L.) v České republice v roce 2021 Distribution of the Eurasian otter (Lutra lutra L.) population in the Czech Republic in 2021*. Bulletin Vydra, 2021, 18: 25 – 35. s. 34.

¹¹⁰ Tamtiež.

Podľa Prílohy č. III k Vyhláške č. 395/1992 Sb. je vydra zaradená medzi silne ohrozené druhy, pričom medzi najväčšie riziká patrí mortalita na cestách a strata adekvátnych biotopov v dôsledku sucha.¹¹¹

Kormorán veľký

Ako už bolo spomenuté vyššie, u kormorána veľkého došlo k vyňatiu zo zoznamu chránených druhov, a to k 1. 4. 2013, kedy nadobudla účinnosť vyhláška *Ministerstva životního prostředí č. 393/2012*, ktorou sa mení vyhláška č. 395/1992 Sb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 114/1992 Sb., *o ochraně přírody a krajiny*. Od tohto dátumu nastal stav, kedy napriek tomu, že kormorán veľký zostal vybraným živočíchom, nespĺňal už podmienku stanovenú v § 5 ods. 1 zákona o poskytovaní náhrad škod, teda nešlo o živočicha zvlášť chráneného podľa zvláštneho právneho predpisu. Týmto zvláštnym právnym predpisom je práve *zákon o ochraně přírody a krajiny*, resp. jeho vykonávacia vyhláška č. 395/1992 Sb.. Škody vzniknuté od 1. 4. 2013 tak štát prestal nahrádzať.¹¹² Nastala tak situácia, kedy populácia kormorána, ktorá v týchto rokoch v zimných mesiacoch dosahovala počtu až okolo 15 000 jedincov,¹¹³ spôsobovala naďalej škody na rybách, ktoré však štát už nenahradil.

Túto problematickú situáciu sa snažila dočasne vyriešiť novela č. 197/2017 Sb., ktorá jednak vyňala kormorána veľkého zo zoznamu v § 3 *zákona o poskytovaní náhrad škod*, a zároveň zaviedla trojročné prechodné obdobie, v ktorom budú škody spôsobené kormoránom veľkým znovu nahrádzané. Predkladateľ novely si uvedomoval dočasnosť tohto riešenia a počítal s tým, že v rámci prechodného obdobia budú naštartované procesy, ktoré znížia predačný tlak na rybie populácie v rámci rybníkov a v rybárskych revíroch.¹¹⁴

Ciele tejto novely však neboli naplnené, keďže *Ministerstvo financí ČR* odmietlo akékoľvek preplácanie náhrad s tým, že „*novela je sporná a nevyplýva z nej jasná*

¹¹¹ POLEDNÍK, L., et al. Rozšíření vydry říční (*Lutra lutra L.*) v České republice v roce 2021 *Distribution of the Eurasian otter (Lutra lutra L.) population in the Czech Republic in 2021*. Bulletin Vydra, 2021, 18: 25 – 35. s. 34.

¹¹² *Sdělení odboru legislativního a odboru druhové ochrany a implementace mezinárodních závazků MŽP k otázkám souvisejícím s vyřazením kormorána velkého ze seznamu zvláště chráněných druhů živočichů. Ministerstvo životního prostředí*. [online]. [cit. 03. 06. 2023]. Dostupné na: www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?PubID=204863&TypeID=7

¹¹³ ŠEDINA, P. 09. 08. 2013. *Vyřazení kormorána velkého*. [online] [cit. 03. 06. 2023]. Dostupné na: <https://www.casopis.ochranaprirody.cz/pravo-v-ochrane-prirody/vyrazeni-kormorana-velkeho/>

¹¹⁴ *Vláda: Důvodová zpráva k zákonu č. 197/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb., o poskytovaní náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů, č. 197/2017 Dz.*

zodpovednosť štátu v zmysle zákona č. 115/2000 Sb.“¹¹⁵ Ďalšou novelou, ktorá mala tento problém vyriešiť, bola novela č. 100/2019 Sb., ktorá, podobne ako vyššie zmienená, zaviedla trojročné prechodné obdobie, v ktorom sa podľa určeného kľúča mala nahrádzať škoda spôsobená kormoránom veľkým na rybách. Podľa dôvodovej správy zákonodarca opäť predpokladal, že v priebehu prechodného obdobia bude nastavený systém, ktorý zamedzí nadmerným škodám páchaným kormoránom veľkým. Prechodné obdobie bolo stanovené od 1. 1. 2018 do 31. 12. 2020.

Predpoklady zmienené zákonodarcom v dôvodových správach k týmto novelám neboli naplnené ani na konci roku 2020, kedy sa skončilo prechodné obdobie podľa novely z roku 2019, a zákonodarca tak pristúpil k stanoveniu ďalšieho prechodného obdobia na roky 2021 až 2023.¹¹⁶

Vzhľadom na to, že kormoránovi veľkému, ako voľne žijúcemu vtákovi podľa európskych predpisov¹¹⁷, je doposiaľ poskytovaná zvláštna ochrana, nedarí sa ich stavy systematicky znížiť. Podľa dostupných údajov sú tak škody páchané kormoránom na populáciách rýb na úrovni až 100 miliónov korún ročne, s nepriaznivými vyhliadkami do budúcich rokov.¹¹⁸ Na základe vyššie uvedeného je možné predpokladať, že po konci tohto prechodného obdobia bude opäť prijatá novela, ktorá aspoň na najbližšie roky poskytne funkčný nástroj na náhradu škody pre rybárske organizácie.

2.2.3. Podmienky pre náhradu škody

Zákon o poskytovaní náhrad škod poskytuje v § 4 taxatívny zoznam typov škôd spôsobených zvlášť chránenými živočíchmi, ktoré za splnenia podmienok stanovených týmto zákonom nahrádza. Tento zoznam je konkrétnejší a užší ako všeobecná úprava podľa Občianskeho zákoníku. Zákon k opisu jednotlivých nárokov využíva všeobecnú terminológiu podľa Občianskeho zákoníku, sám definície týchto pojmov neobsahuje.¹¹⁹ Výnimkou je definícia pojmu škoda, ktorá je uvedená v § 2 písm. b), a je ňou „*ujma spôsobená vybraným*

¹¹⁵ *Vláda: Důvodová zpráva k zákonu č. 100/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů, č. 100/2019 Dz*

¹¹⁶ *Skupina poslanců: Důvodová zpráva k zákonu č. 50/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů, č. 50/2021 Dz.*

¹¹⁷ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES o ochrane voľne žijúcich vtákov.

¹¹⁸ ČTK. *Rybáři budou dál dostávat náhrady za škody způsobené kormorány* - Ekolist.cz. Ekolist.cz [online]. [cit. 03. 06. 2023]. 28. Január 2021. Dostupné na : <https://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/rybári-budou-dal-dostavat-nahrady-za-skody-zpusobene-kormorany>.

¹¹⁹ Rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 30. 5. 2017, sp. zn. 25 Cdo 3683/2015.

živočíchom uvedeným v § 3 na živote alebo zdraví fyzickej osoby alebo na majetku osôb uvedenom v § 4 písm. b) až i) alebo škoda spôsobená kormoránom veľkým v rokoch 2021, 2022 a 2023 na majetku osôb uvedenom v § 4 písm. d)“.¹²⁰ V prípade škody spôsobenej na zdraví fyzickej osoby sa postupuje podľa ustanovení občanského zákoníku.¹²¹

Konkrétne sa jedná o náhradu škody na živote alebo zdraví fyzickej osoby, vymedzených domestikovaných zvieratách, psoch slúžiacich k stráženiu vybraných domestikovaných zvierat, rybách, včelstvách a včelárskych zariadeniach, nezobieraných poľných plodinách, trvalých porastoch, uzatvorených objektoch alebo hnuiteľných veciach v uzatvorených objektoch.¹²² Práve posledné dva zmienené body boli do zákona zahrnuté vyššie zmienanou novelou z roku 2001, prijatou po prvých skúsenostiach s aplikáciou tohto zákona.¹²³

Pod domestikovanými zvieratami rozumieme na základe § 2 ods. a) tohto zákona dobytok, ošípané, ovce, kozy, hrabavú a vodnú hydinu, kone, somáre a ich krížencov, králiky a kožušinové zvieratá. Zákonodarca sa rozhodol uviesť taxatívny zoznam druhov, pri ktorých bude náhrada poskytovaná, hlavne s ohľadom na požiadavku finančnej únosnosti pre štát.¹²⁴

Vo všetkých zmienených prípadoch musia byť zároveň splnené podmienky stanovené týmto zákonom. Primárne tieto podmienky upravujú ustanovenia § 5 a 6 zákona. Základnou podmienkou je podľa § 5 ods. 1), aby bola škoda „preukázateľne spôsobená na území Českej republiky vybraným živočíchom, ak sú splnené podmienky stanovené týmto zákonom a iba v prípadoch, že vybraný živočích bol v dobe, keď došlo ku škode, živočíchom zvlášť chráneným podľa zvláštneho právneho predpisu.“¹²⁵

Ustanovenia § 6 zákona o poskytovaní náhrad škod ďalej upravujú preventívne opatrenia, ktoré musia žiadatelia o náhradu dodržať pre možnosť úspešne nárokovať náhradu podľa tohto zákona. Jedná sa napríklad o povinnosť zaistiť umiestnenie vodnej a hrabavej hydiny, králikov a kožušínových zvierat v uzavretom objekte, alebo o konkrétne povinnosti v rámci chovných objektov na ryby v prípade škôd spôsobených vydrou.¹²⁶

¹²⁰ Doslovný preklad ustanovenia § 2 zákona o poskytovaní náhrad škod.

¹²¹ V súlade s § 7 ods. 2 zákona o poskytovaní náhrad škod.

¹²² Ustanovenie § 4 písm. a) až i) zákona o poskytovaní náhrad škod.

¹²³ Vláda: Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb., o poskytovaní náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, č. 476/2001 Dz.

¹²⁴ Vláda: Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o poskytovaní náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, č. 115/2000 Dz.

¹²⁵ Doslovný preklad ustanovenia § 5 ods. 1 zákona.

¹²⁶ Ustanovenie § 6 ods. 1) až 4) zákona o poskytovaní náhrad škod.

2.2.4. Rozsah náhrady škody

Rozsah náhrady škody je upravený v § 7 zákona o poskytovaní náhrad škod. Zvláštna úprava je uvedená v zákone len v prípade škody na živote a zdraví, kedy sa pri stanovení výšky tejto škody vychádza z občianskoprávnej úpravy.¹²⁷ Pri škode na živote fyzickej osoby je stanovená pevná jednorazová čiastka, ktorá je poskytnutá pozostalej neplnoletej osobe, voči ktorej mal poručiťel' vyživovaciú povinnosť podľa občanského zákoníku, vo výške 50 000 korún a v polovičnej výške v prípade ostatných pozostalých osôb, 25 000 korún. Okrem toho sa poskytuje „náhrada primeraných nákladov spojených s pohrebom a náhrada účelne a preukázateľne vynaložených nákladov spojených s liečením poručiťel'a v súvislosti so vznikom škody, ktorá sa nahrádza podľa tohto zákona fyzickej osobe, ktorá tieto náklady vynaložila; náhrada nákladov spojených s pohrebom sa zníži o pohrebné poskytované podľa zvláštného právneho predpisu.“¹²⁸

Škody na vymedzených domestikovaných zvieratách, psoch slúžiacich k ich stráženiu, rybách, včelstvách a včelárskom zariadení, neozbieraných poľných plodinách, trvalých porastoch, uzatvorených objektoch alebo hnuiteľných veciach v uzatvorených objektoch stanoví Ministerstvo životného prostredia ČR vyhláškou na základe § 7 ods. 3) tohto zákona. Touto vyhláškou je už vyššie zmienená vyhláška Ministerstva životného prostredia ČR č. 126/2021 Sb., ktorá nahradila vyhlášku platnú od roku 2000. Nová vyhláška priniesla niekoľko dôležitých zmien, ktoré reflektujú súčasné znenie zákona o poskytovaní náhrad škod. Napriek tomu, že zákon bol od svojho prijatia niekoľkokrát novelizovaný, vykonávací vyhláška zostala v pôvodnom znení a ani podstatné zmeny neboli do jej textu premietnuté. Takto došlo k situácii, kedy napríklad pri výpočte škody na trvalých porastoch iných, než sú lesné porasty, chýbala úprava spôsobu výpočtu výšky náhrady úplne. Podľa ministerstva životného prostredia stará vyhláška „nereflektuje poznatky ani postupy, ktoré boli za posledných 20 rokov v tejto oblasti učené a sú doposiaľ využívané len v metodickej rovine.“¹²⁹ Vyhláška č. 126/2021 upravuje šesť rôznych postupov pri určení výšky náhrady, rozdelených do paragrafov 1 až 6.

¹²⁷ Vláda: Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, č. 115/2000 Dz.

¹²⁸ Doslovný preklad § 7 ods. 1 písm. a) zákona o poskytovaní náhrad škod.

¹²⁹ Ministerstvo životního prostředí: Odůvodnění vyhlášky č. 126/2021 Sb., o způsobu výpočtu výše škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, č. 126/2021 Dz.

Zjavne najpodrobnejšiu úpravu predstavuje § 1 spojený s prílohou č. 1, ktoré upravujú spôsob výpočtu výšky škody spôsobenej na vymedzených domestikovaných zvieratách a psoch slúžiacich k ich stráženiu. Základný vzorec pre výpočet výšky škody je uvedený ako súčet ceny obvyklej a nákladov vynaložených na neškodné odstránenie usmrteného zvierat'a v súlade s veterinárnym zákonom. Cenu obvyklú vyhláška definuje ako cenu, ktorá: „*by bola dosiahnutá pri predaji obdobného vymedzeného domestikovaného zvierat'a v obvyklom obchodnom styku v tuzemsku ku dni vzniku škody, alebo, ak nie je možné presne určiť deň vzniku škody, ku dňu, kedy s najväčšou pravdepodobnosťou škoda vznikla.*“. Okrem toho nová vyhláška dopodrobna upravuje aj situácie, kedy bola škoda spôsobená na mláďati, psovi slúžiacom na strázenie, alebo výpočet škody pri poranení zvierat'a. Taktiež stanovuje možnosť zohľadniť zvláštnu genetickú hodnotu zvierat'a, či vyššiu hodnotu z dôvodu mliečnej produkcie.

Podľa § 2 vyhlášky č. 126/2021 sa škoda spôsobená na včelstvách určí ako cena obvyklá. Podobne podľa § 3 sa určí výška škody spôsobenej na rybách ako cena obvyklá, avšak v prípade škôd spôsobených vydrou riečnou sa postupuje podľa prílohy č. 2, ktorá pre výpočet stanoví vzorec s niekoľkými premennými. Výpočet podľa prílohy č. 2 berie do úvahy okrem ceny nasadených rýb aj napríklad koeficient potravy, hustotu vydry a pre potreby tejto práce ho nepovažujem za potrebné uvádzať v plnej forme.

Ďalej vyhláška v § 4 obsahuje spôsob výpočtu výšky škody spôsobenej na nezozbieraných plodinách a trávnych porastoch, ktorá sa určí ako tržná cena týchto plodín a porastov dosiahnutá v období predchádzajúcej žatvy, v § 5 stanoví pre určenie výšky škody na trvalých porastoch postup podľa oceňovacej vyhlášky č. 441/2013 Sb., a nakoniec v § 6 v prípade včelárskych zariadení, uzatvorených objektoch a hnutel'ných veciach v uzatvorených objektoch sa škoda na týchto určí ako cena obvyklá.

Na základe vyššie uvedeného je možné hodnotiť novú vykonávaciu vyhlášku pozitívne, keďže jednoznačne odstránila výkladové problémy a pre výpočet škôd stanovila jasné pravidlá. Pozitívnym je taktiež fakt, že vyhláška nezabúda na niektoré špecifické situácie, hlavne v prípade domestikovaných zvierat.

V prípade škody spôsobenej kormoránom veľkým alebo vydrou riečnou sa na zistenie výšky škody využije odborný alebo znalecký posudok v súlade s § 7 ods. 4) tohto zákona.

Spôsoby určenia výšky škody tak môžeme rozdeliť do troch skupín, kedy škoda spôsobená na živote a zdraví fyzickej osoby sa určí priamo na základe *zákona o poskytovaní*

náhrad škod, u škody spôsobenej vydrou alebo kormoránom sa využije znalecký alebo odborný posudok a v ostatných prípadoch sa bude postupovať podľa vykonávacej vyhlášky k zákonu. Zákonomdarca však nevylučuje využitie znaleckých posudkov ani v ostatných prípadoch.

2.2.5. Postup poškodeného pri uplatnení nároku

Podmienky pre uplatnenie nároku na náhradu škody, lehoty pre ohlásenie škody, náležitosti žiadosti a postup príslušných orgánov upravujú ustanovenia § 8 až 10 zákona o poskytovaní náhrad škod. Okrem toho príloha zákona stanovuje obsahové náležitosti žiadosti. Úprava postupu pre uplatnenie nároku na náhradu škody je tak relatívne stručná, keďže ju tvoria len 3 paragrafy a príloha.

Prvým krokom poškodeného po zistení škody je ohlásenie vzniknutej škody miestne príslušnému orgánu ochrany prírody podľa *zákona o ochrane prírody a krajiny*. Týmto orgánom je, na základe miesta, kde ku škode došlo, obecný úrad obce s rozšírenou pôsobnosťou podľa § 77 ods. 4 *zákona o ochrane prírody a krajiny*, a to v prípadoch, kedy nejde o zvlášť chránené územia alebo ochranné pásma týchto chránených území. V prípade, že škoda nastala na zvlášť chránenom území, teda v rámci územia chránenej krajinnej oblasti alebo národného parku, bude príslušným orgánom buďto správa konkrétneho národného parku alebo u CHKO AOPK ČR, v súlade s § 78 ods. 1 a 2 *zákona o ochrane prírody a krajiny*. Po ohlásení škody poškodeným vykoná príslušný orgán miestne zisťovanie, spíše protokol a zaistí vhodným spôsobom dôkazy. Protokol a dôkazy následne odovzdá orgánu príslušnému k náhrade škody.¹³⁰ V prípade, že škoda nastala na vymedzených domestikovaných zvieratách, je taktiež potrebné zaistiť prítomnosť veterinárneho lekára, ktorý vydáva potvrdenie o príčine úhynu zvierat'a. Toto potvrdenie je obligatórnou súčasťou žiadosti podľa bodu 2. písm. e) prílohy k *zákonu o poskytovaní náhrad škod*.

Po ohlásení je potrebné požiadať krajský úrad, na území ktorého škoda vznikla, o poskytnutie náhrady. V prípade, že škoda vznikla na území hlavného mesta Prahy, je miestne príslušným Magistrát hlavného mesta Prahy.¹³¹ Pre úspešné uplatnenie nároku musí poškodený dodržať lehoty stanovené v § 8 ods. 3 písm. a) až d) pre jednotlivé druhy škôd, ktoré sú nasledujúce:

- a) škoda na zdraví fyzickej osoby v lehote 2 roky od vzniku škody;

¹³⁰ Ustanovenie § 10 ods. 2 *zákona o poskytovaní náhrad škod*.

¹³¹ Ustanovenie § 8 ods. 2 *zákona o poskytovaní náhrad škod*.

- b) škoda na vymedzených domestikovaných zvieratách, psoch slúžiacich k ich stráženiu alebo včelstvách a včelárskych zariadeniach do 10 dní odo dňa, kedy sa poškodený o škode dozvedel, najneskôr však do 6 mesiacov odo dňa, kedy ku škode došlo;
- c) škoda na rybách spôsobená vydrou riečnou alebo kormoránom veľkým do 10 dní odo dňa, kedy sa poškodený o škode dozvedel, najneskôr však do 6 mesiacov odo dňa, kedy s najväčšou pravdepodobnosťou škoda vznikla;
- d) škody na nezobieraných poľných plodinách, trvalých porastoch, uzatvorených objektoch alebo hnutelných veciach v uzatvorených objektoch do 15 dní odo dňa, kedy sa poškodený o škode dozvedel, najneskôr však do 6 mesiacov odo dňa, kedy ku škode došlo.

Tieto lehoty sú prekluzívne, nárok na náhradu tak po ubehnutí lehoty zaniká.¹³² Zároveň je podľa § 8 ods. 4 zákona potrebné v týchto lehotách zaistiť samotné doručenie, neuplatní sa teda pravidlo všeobecne platné hlavne v procesných predpisoch, kedy k dodržaniu lehoty stačí daný procesný úkon odovzdať poskytovateľovi poštovných služieb. Lehoty je možné považovať za relatívne krátke, kedy poškodený musí celý prípad vyriešiť v priebehu niekoľkých dní, resp. týždňov. Zákonodarca vysvetľuje stanovenie krátkych lehôt k uplatneniu nároku charakterom týchto prípadov, kedy ich je potrebné „prešetriť čo najskôr, pretože stopy a iné dôkazy veľmi rýchlo miznú.“¹³³ Zároveň si zákonodarca uvedomuje striktnosť úpravy, preto umožňuje doplnenie chýbajúcich údajov či podkladov do 30 dní od obdržania výzvy na takéto doplnenie, pričom takúto lehotu môže príslušný orgán v niektorých prípadoch ešte predĺžiť.¹³⁴ V tejto lehote môže poškodený zároveň upresniť výšku požadovanej náhrady.

Žiadosť podávaná ku krajskému úradu musí obsahovať náležitosti a musia k nej byť priložené všetky potrebné doklady a podklady podľa už zmienenej prílohy k zákonu o poskytovaní náhrad škod. V prípade, že žiadosť tieto náležitosti nespĺňa, a ani po výzve príslušného krajského úradu nebola žiadosť doplnená, príslušným úradom nebude náhrada poskytnutá. Príloha k zákonu stanovuje nasledovné obligatórne obsahové náležitosti žiadosti:

- a) *identifikačné údaje fyzickej osoby, ak je poškodeným fyzická osoba, ak je poškodeným právnická osoba, identifikačné údaje tejto právnickej osoby;*
- b) *popis príčin vzniku škody a rozsah škôd;*

¹³² Vláda: Dôvodová zpráva k vládnému návrhu zákona o poskytovaní náhrad škod spôsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, č. 115/2000 Dz.

¹³³ Vláda: Dôvodová zpráva k vládnému návrhu zákona o poskytovaní náhrad škod spôsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, č. 115/2000 Dz.

¹³⁴ Ustanovenie § 9 ods. 2 zákona o poskytovaní náhrad škod.

- c) *označenie vybraného živočícha, ktorý škodu podľa poznatkov poškodeného spôsobil;*
- d) *popis opatrení poškodeného učiných k zabráneniu vzniku škody;*
- e) *spôsob poskytnutia náhrady škody, teda akým spôsobom má byť náhrada škody vyplatená.*

V bode 2. prílohy sú stanovené obligatórne prílohy k jednotlivým druhom škôd:

- a) *lekárska správa od lekára, ktorý vykonal ošetrovanie, v prípade škody na živote alebo zdraví;*
- b) *výpis z matriky (z knihy úmrtí) vypovedajúci o príčine smrti fyzickej osoby s lekárskou správou od lekára, ktorý vykonal ošetrovanie po útoku na danú fyzickú osobu, v prípade, že fyzická osoba bola lekársky ošetrovaná, ak ide o úmrtie fyzickej osoby;*
- c) *doklad alebo iný dôkaz o vlastníckom práve k živočíchom uvedeným v § 4;*
- d) *doklad o užívateľskom práve k rybníku, sádke, rybej liahni, rybej odchovni, klietkovej odchovni, pstruhovej farme, ak ide o škodu na rybách spôsobenú vydrou riečnou alebo kormoránom veľkým a odborný posudok alebo znalecký posudok o vzniku škody na rybách a o ich výške;*
- e) *potvrdenie vydané veterinárnym lekárom o príčine úhynu zvieratá v majetku poškodeného, toto potvrdenie nie je potrebné ak ide o škody na rybách;*
- f) *doklad o vlastníckom alebo inom práve k veci hnutelnej alebo nehnuteľnej, na ktorej došlo k škode, ak ide o škodu na neozbieraných poľných plodinách, trvalých porastoch, uzatvorených objektoch alebo hnutelných veciach v uzatvorených objektoch;*
- g) *prípadne odborný posudok alebo znalecký posudok o vzniku škody a o jej výške, okrem škody na rybách kedy ide o povinné predloženie tohto posudku.*

Nakoniec v bode 3. prílohy zákonodarca uvádza, ktoré podklady dodá príslušný orgán ochrany prírody, ktorý vykonal miestne šetrenie. Týmito podkladmi sú protokol o šetrení a dôkazný materiál ako fotodokumentácia, videozáznam a podobne.

2.2.6. Postup príslušného orgánu

Po miestnom šetrení a zdokumentovaní škody príslušným orgánom ochrany prírody sa poškodený musí obrátiť so žiadosťou o náhradu na príslušný krajský úrad, ako bolo zmienené vyššie. Následne dochádza k posúdeniu žiadosti príslušným krajským úradom, ktorý zisťuje, či

má žiadosť všetky podstatné obsahové náležitosti vyžadované zákonom, či poškodený predložil všetky podklady a doklady a následne rozhodne o poskytnutí alebo odmietnutí náhrady.

V súlade s § 10 ods. 2 veta druhá *zákona o poskytovaní náhrad škod* vychádza krajský úrad pri posudzovaní žiadosti z predložených podkladov a dokladov, ktorými poškodený preukazuje svoje vlastnícke alebo obdobné právo k predmetu náhrady škody, z odborných a znaleckých posudkov, z lekárskej správy v prípade škody na živote alebo zdraví, z potvrdenia veterinára, a taktiež zo stanovísk a z údajov o monitorovaní vybraných živočíchov poskytnutých Ministerstvom životného prostredia ČR, prípadne ním zriadených právnických osôb. Údaje o monitorovaní predstavujú dôležitý dôkaz o tom, že existovala možnosť výskytu vybraného zvlášť chráneného živočicha na území, kde došlo k škode.

V prípade zistenia, že škodu spôsobil vybraný živočích, resp. kormorán veľký, a krajský úrad usúdi, že nie sú pochybnosti o vzniknutej škode poškodenému ani o výške škody, a sú splnené podmienky dané zákonom, krajský úrad vyplatí náhradu škody poškodenému v lehote 4 mesiacov odo dňa, kedy obdržal žiadosť o náhradu škody. V súlade s § 10 ods. 3 túto náhradu zaplatí spôsobom, ktorý určil žiadateľ v žiadosti. V opačnom prípade náhradu žiadateľovi neposkytne.

Ako už bolo spomenuté v predošlých kapitolách, rozhodovanie krajského úradu nie je správnym konaním v zmysle *správneho rádu*, rovnako tak ani jeho rozhodnutie nie je správnym rozhodnutím podľa *správneho rádu*. Krajské úrady tak nevystupujú v rámci tejto činnosti ako správne orgány, ale budú zastupovať štát ako právnickú osobu.¹³⁵ Z tejto skutočnosti vyplýva aj praktický význam pre poškodeného, ktorý sa v prípade nesúhlasného rozhodnutia nebude brániť opravnými prostriedkami podľa *správneho rádu*, ani nebude podávať žalobu v rámci správneho súdnictva. Namiesto toho má poškodený možnosť podať žalobu o náhradu škody podľa zákona č. 99/1963 Sb., *občanského súdneho rádu* (ďalej len „*občanský súdny rád*“).¹³⁶ Konkrétne podľa časti tretej *občanského súdneho rádu*, ako už vyplýva z logiky veci, ale aj z judikatúry Najvyššieho súdu ČR.¹³⁷ Pre možnosť brániť sa proti tomuto nesúhlasnému rozhodnutiu krajského úradu žalobou stanoví zákon v § 10 ods. 4 lehotu 1 roku odo dňa, kedy krajský úrad obdržal žiadosť o poskytnutie náhrady škody. V prípade, že súd uloží krajskému

¹³⁵ Vláda: Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o poskytovaní náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, č. 115/2000 Dz.

¹³⁶ Tamtiež.

¹³⁷ Uznesenie Najvyššieho súdu ČR zo dňa 29. 3. 2016, sp. zn. 25 Cdo 4768/2015.

úradu povinnosť nahradiť škodu, úrad tak učiní v lehote určenej súdom, v súlade s § 10 ods. 6 zákona.

2.2.7. Problematika rýb v rybárskych revíroch

Škody na rybách zastávajú dlhodobo najvyšší podiel spomedzi všetkých typov škôd na základe zákona o poskytovaní náhrad škod, aj napriek tomu, že v niektorých krajoch s výskytom vlka sa začali množiť žiadosti o náhradu spôsobenú práve vlkom.¹³⁸ Zákon poskytuje definíciu rýb v § 2 písm. d), pričom pod týmto pojmom rozumie ryby chované k hospodárskym účelom v rybníkoch, sádkach, rybích liahňach a odchovniach, klietkových chovoch alebo pstruhových farmách; a taktiež ryby v rybárskych revíroch. Pojem rybník chápe zákon o poskytovaní náhrad škod v zmysle zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů (ďalej len ako „zákon o rybářství“).

Slovné spojenie za dvojbodkou, teda „a taktiež ryby v rybárskych revíroch“ priniesla už vyššie zmienená novela zákonom č. 130/2006 Sb., ktorým sa mení zákon č. 154/2000 Sb., o plemenitbě. Tento, už na prvý pohľad nesúvisiaci, zákon tak nemožno nazvať inak než legislatívny prílepek, tak rozšíril oblasť náhrady škody na rybách podľa zákona o poskytovaní náhrad škod. Ako uvádza odborná literatúra, „spoločným menovateľom je uzavretosť, oddelenosť od okolitého vodného prostredia a ovládateľnosť rýb nachádzajúcich sa vo vnútri.“¹³⁹ Tento menovateľ bol však podľa môjho názoru spoločný pre všetky typy chovu len do zmienenej novelizácie. Rybárske revíry nemusia v každom prípade naplňovať znak „oddelenosti od okolitého vodného prostredia a ovládateľnosť rýb.“ Prijatá novela priniesla dlhodobý výkladový spor medzi Ministerstvom poľnohospodárstva ČR a Ministerstvom životného prostredia ČR. Ministerstvo poľnohospodárstva sa snaží hájiť záujmy rybárov, a v súlade s tým vykladať zákon v čo najširšom rozsahu, aby bolo možné škody spôsobené vo všetkých rybárskych revíroch poskytovať. Oproti tomu stojace ministerstvo životného prostredia argumentuje skutočnosťou, že ryby v rámci vodných tokov sú považované odbornou verejnosťou za *res nullius* a neexistuje teda vlastnícky ani obdobný vzťah, ktorý by rybárov

¹³⁸ Na základe informácií poskytnutých krajskými úradmi a magistrátom hl. m. Prahy podľa zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informácie o životním prostředí.

¹³⁹ POKORNÁ, L.. *Náhrada škod způsobených vybranými druhy zvláště chráněných živočichů, aktuální otázky.* In Dny práva 2010 [online]. Brno: Masarykova univerzita, 1. vydání, 2010 [cit. 07. 06. 2023]. Dostupné na: [http://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2010/files/prispevky/09_priroda/Pokorna_Lucie_\(1819\).pdf](http://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2010/files/prispevky/09_priroda/Pokorna_Lucie_(1819).pdf).

oprávňoval k nároku na náhradu škody, keďže nie je možné dokázať, ktorý subjekt je skutočne poškodený.¹⁴⁰ Ryby v rybárskom revíre považuje za *res nullius* aj zákon o rybárstve, ktorý v § 2 písm. f) rozumie pod výkonom rybárskeho práva okrem iného „*prisvojovanie si rýb*“ teda inak povedané, nadobúdanie vlastníckeho práva k nim.¹⁴¹

Rozhodovacia prax súdov sa z počiatku naklonila na stranu ministerstva životného prostredia. Najvyšší súd ČR vo svojom rozsudku zo dňa 24. 3. 2015, sp. zn. 25 Cdo 3335/2013¹⁴² argumentoval na obdobných základoch ako ministerstvo životného prostredia, teda prostredníctvom otázky vlastníctva k rybám. Okrem iného Najvyšší súd ČR v rozsudku tvrdí, že „za škodu sa v právnej teórii aj praxi považuje ujma, ktorá nastala (prejavuje sa) v majetkovej sfére poškodeného (spočíva v zmenšení jeho majetkového stavu) a je objektívne vyjadriteľná všeobecným ekvivalentom, t. j. peniazmi a je teda napravitel'ná poskytnutím majetkového plnenia, predovšetkým peniazmi. Skutočnou škodou je nutné rozumieť takú ujmu, ktorá znamená zmenšenie majetkového stavu poškodeného oproti stavu pred škodnou udalosťou, a ktorá predstavuje majetkové hodnoty, ktoré je treba vynaložiť k uvedeniu veci do predošlého stavu.“ V súvislosti so spomínanou novelou, ktorá mala podľa názoru ministerstva земедělství a rybárov rozšíriť rozsah možnosti náhrady podľa zákona o poskytovaní náhrad škod, Najvyšší súd ČR uvádza, že táto „*zmena prináša spresnenie doterajšieho zákonného textu, nie jeho rozšírenie.*“ Nová úprava podľa argumentácie Najvyššieho súdu ČR vystihuje lepšie podstatu inštitútu náhrady škody na rybách, činí tak takým spôsobom, ktorým „*nezlavuje z princípu, že škoda môže vzniknúť len tomu, kto je vlastníkom dotknutej veci.*“ Zmiený rozsudok okrem iného potvrdzuje dlhodobý zhodný názor odbornej verejnosti na tom, že ryby žijúce vo vodných tokoch sú považované za *res nullius*.

Radikálny odklon od ustálenej rozhodovacej praxe predstavovalo rozhodnutie Okresného súdu Plzeň-mesto zo dňa 8. 9. 2014 (teda vydané ešte pred zmieneným rozsudkom Najvyššieho súdu) č. j. 11 C 18/2013-159, ktorým sa okresný súd priklonil na stranu rybárskeho zväzu, keď mu priznal právo na náhradu zbytočne vynaložených nákladov na zarybnenie rybárskeho revíru. Okresný súd tak nepovažoval za rozhodujúcu otázku vlastníckeho práva k rybám, ale skutočnosť, že rybárskemu zväzu náleží povinnosť zarybňovať tieto revíry a predačnou činnosťou kormorána bol znemožnený potenciálny odlov rýb členmi rybárskeho

¹⁴⁰ POKORNÁ, L. *Náhrada škod spôsobených vybranými druhmi zvláště chráněných živočichů, aktuální otázky.* In Dny práva 2010 [online]. Brno: Masarykova univerzita, 1. vydání, 2010 [cit. 07. 06. 2023]. Dostupné na: [http://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2010/files/prispevky/09_priroda/Pokorna_Lucie_\(1819\).pdf](http://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2010/files/prispevky/09_priroda/Pokorna_Lucie_(1819).pdf).

¹⁴¹ Tamtiež.

¹⁴² Rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 24. 3. 2015, sp. zn. 25 Cdo 3335/2013.

zväzu alebo inými oprávnenými osobami. Krajský súd v rámci odvolacieho konania rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a námietky ohľadom neexistencie vlastníckeho práva k rybám vo vodnom toku neuznal. Dovoláním zo strany Krajského úradu Plzenského kraja sa vec dostala k Najvyššiemu súdu ČR. Ten dovolanie prijal s ohľadom na to, že rozhodnutie odvolacieho súdu je v rozpore s ustálenou judikatúrou dovolacieho súdu.¹⁴³ Najvyšší súd ČR sa sčasti stotožnil so závermi súdov nižších stupňov, keď vo svojom rozhodnutí tvrdí, že *„Odškodniteľnou ujmov v zmysle zákonom garantovanej náhrady za škodu na rybách môže však byť aj skutočná škoda spočívajúca v tom, že subjekt rybárskeho práva vynaložil na doplnenie stavu rýb (zarybnenie) vo vodných tokoch, ku ktorým vykonával rybárske právo, aj keď mu k rybám samotným nesvedčalo vlastnícke právo, náklady zo svojho majetku zbytočne, napr. bez toho, aby sa dostavil s nimi očakávaný výsledok či ktoré musel použiť na reparáciu stavu vyvolaného škodnou udalosťou.(...)Nejde teda o škodu na rybách samotných, ale o škodu na rybách v zmysle § 4 písm. d) zákona č. 115/2000 Sb., ktorých sa týka rybárske právo žalobcu a s ktorého udrzovaním môžu byť spojené zvýšené údaje.“*

Kde sa však Najvyšší súd s rozhodnutiami nižších stupňov nezhoduje, je rozsah náhrady tejto škody. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že škoda, ktorá žiadateľovi vznikla v súvislosti s predačnou činnosťou kormorána veľkého v rozsahu zbytočne vynaložených nákladov na zarybnenie odpovedá hodnote rýb, ktoré kormorán veľký skonzumoval. Tento záver potvrdil aj odvolací súd. Podľa záverov Najvyššieho súdu je k určeniu výšky škody posudzovať rozsah skutočných nákladov spojených s množstvom a hodnotou plodu nasadzovaného do vodných tokov poškodeným, prípadne ďalšie prevádzkové náklady spojené so zarybnením. Z tohto dôvodu Najvyšší súd ČR zrušil rozsudky oboch stupňov a vrátil vec k prvému stupňu.

2.2.8. Zhodnotenie

Základným cieľom *zákona o poskytovaní náhrad škod* je ochrana biologickej rozmanitosti. Jednotlivé vybrané živočíchy podľa tohto zákona majú veľký potenciál dostávať sa do stretu so záujmami človeka, preto sa zákonodarca snaží znižovať antipatiu voči týmto živočíchom aspoň tým spôsobom, že nahrádza škody nimi spôsobené, a zároveň sa tým snaží chrániť tieto živočíchy pred prenasledovaním zo strany ľudí.

¹⁴³ Rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 30. 5. 2017, sp. zn. 25 Cdo 3683/2015.

Zákon počas svojej viac ako dvadsaťročnej histórie prešiel nemalým vývojom. Jednoznačne najviac negatívnou zmenou bolo vyradenie kormorána veľkého zo zoznamu vybraných živočíchov, kedy, samozrejme, nedošlo k náhlemu zníženiu jeho predačnej činnosti. Aj v priebehu rokov, kedy sa škoda spáchaná kormoránom nenahrádzala, dochádzalo pravidelne k značným hospodárskym škodám na rybách.¹⁴⁴ Čiastočná náprava vyriešená v posledných rokoch tzv. prechodnými obdobiami pomocou novelizácií zákona nie je systémová a dá sa predpokladať, že po skončení tohto prechodného obdobia bude potrebné situáciu opäť riešiť.

Okrem vyššie zmienenej problematiky spojenej s kormoránom veľkým považujem zmeny v rámci novelizácie zákona alebo vývoja rozhodovacej praxe súdov za pozitívne, keďže dlhodobým trendom je rozširovanie predmetu náhrady, rozsahu náhrady, ale aj posun k jednoznačnejším pravidlám ohľadne poskytovania náhrady.

Negatívom podmienok zákona je jednoznačne dĺžka jednotlivých lehôt k uplatneniu nároku na náhradu škody a zároveň relatívne zložitý byrokratický proces. Vzhľadom na to, že škody spôsobujú vybrané živočíchy z drvivej väčšiny na majetkoch poľnohospodárov a rybárov, títo nie vždy majú časové a odborné kapacity k úspešnému nárokovaniu náhrad škody.

Aj na základe vyššie uvedeného vyvodzujem, že zákon o poskytovaní náhrad škod sám o sebe nie je schopný vyriešiť konflikt medzi hospodárskymi záujmami v rámci krajiny a populáciami vybraných chránených živočíchov. Táto snaha môže byť podľa môjho názoru efektívna najmä v spojení so štátnou podporou preventívnych opatrení, ako sú dotačné programy na oplotenia, pastierske psy, košiare a podobne.¹⁴⁵ Ďalším možným nástrojom sú náhrady za ujmu za sťaženie poľnohospodárskeho alebo lesného hospodárenia podľa § 58 zákona o ochrane prírody a krajiny.

2.3. Náhrada škody podľa zákona o myslivosti

¹⁴⁴ Na základe informácií poskytnutých krajskými úradmi a magistrátom hl. m. Prahy podľa zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informácie o životnom prostredí..

¹⁴⁵ Agentura ochrany prírody a krajiny. *Náhrada ztrát chovatelů v oblastech s výskytem vlka je stále nedostatečná.* [online]. [cit. 09. 06. 2023]. Dostupné na: https://www.navratvlku.cz/aktuality/nahrada-ztrat-chovatelu-v-oblastech-s-vyskytem-vlka-je-stale-nedostatecna#_ftn4.

Napriek všeobecne spoločensky rozšírenému ponímaniu poľovníctva, že poľovníctvo je len určitou zábavou vyvolených, jeho hlavnou úlohou je hospodárenie, chov a zachovávanie zveri. Takto sa k významu výkonu poľovníctva vyjadril aj Ústavný súd ČR, ktorý vo svojom náleze Pl. ÚS 34/03 zo dňa 13. 12. 2006 okrem iného uvádza, že „*poľovníctvo a právo poľovníctva sú spoločenskými aktivitami aprobovanými štátom k ochrane a rozvoji jednej zo zložiek životného prostredia – zveri. Zákon o myslivosti nepredstavuje úpravu poľovníctva ako záujmovej aktivity, ale vo svojom základe ako cieľavedomé a regulované činnosti k ochrane a rozvoji prírody. Realizácia poľovníctva a práva poľovníctva je v obecnej rovine legitímnym obmedzením vlastníckeho práva a jej prostredníctvom naplňuje štát svoju ústavnú povinnosť zakotvenú v čl. 7 Ústavy ČR.*“ Dôvodová správa k zákonu o myslivosti taktiež hovorí, že užívateľ poľovného revíru zodpovedá za početný stav, ochranu a ostatnú starostlivosť za zver.¹⁴⁶

V súlade s týmto poňatím poľovníctva je potrebné chápať aj úpravu náhrady škody spôsobenej zverou podľa *zákona o myslivosti*, ktorá sa snaží o ochranu zveri pred možným konfliktom napríklad s poľnohospodármi. Inštitút tak stojí na podobnej myšlienkovvej premise ako úprava podľa *zákona o poskytovaní náhrad škod*, teda že situácia, kedy by majiteľ pozemku nemal možnosť zabrániť poškodeniu pozemku zverou ani možnosť regulovať stavy zveri, a zároveň by neexistovala možnosť nárokovať si náhradu takejto škody, mohlo by dochádzať k nezákonnému odchytu, pytliactvu alebo inej neželanej činnosti. Oprávnenie a zároveň povinnosť ovplyvňovať stavy zveri má užívateľ poľovného revíru, a to podľa § 3 ods. 2 *zákona o myslivosti*. Na tomto základe teda stojí aj jeho povinnosť nahrádzať škody spôsobené zverou, ku ktorej má „chovateľskú“ povinnosť. Podľa môjho názoru zaujímavým prirovnaním môže byť v odbornej literatúre uvádzané prirovnanie k takzvaným privilegovaným imisiám podľa § 1013 ods. 2 *občianskeho zákoníku*.¹⁴⁷ Proti takýmto imisiám, teda určitému vnímaniu, nie je možné brániť sa klasickou negatívnou žalobou na základne § 1013 ods. 1 *občianskeho zákoníku*, ale vlastníčkovi pozemku náleží jedine peňažitá náhrada.¹⁴⁸ Takéto porovnanie je samozrejme veľmi zjednodušené, avšak môže poskytnúť obraz o charaktere inštitútu náhrady škody spôsobenej zverou. Inštitút náhrady škody má v českom, resp. československom právnom poriadku relatívne dlhodobú tradíciu,¹⁴⁹ keďže takúto úpravu obsahoval už zákon č. 49 zo dňa

¹⁴⁶ Vláda: Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o myslivosti, č. 449/2001 Dz.

¹⁴⁷ BÁRTŮ, J. *K náhradě škody způsobené zvěří v českém, slovenském a německém právu*. Právní rozhledy, 2021, č. 21, s. 744.

¹⁴⁸ SMOLKOVÁ, M. § 1013 [Zákaz imisí]. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. 2. vydání* (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022, marg. č. 23.

¹⁴⁹ BÁRTŮ, J. *K náhradě škody způsobené zvěří v českém, slovenském a německém právu*. Právní rozhledy, 2021, č. 21, s. 744.

1. 6. 1866, protektorátne nariadenie z roku 1941 a v podstate všetky zákony upravujúce poľovníctvo z obdobia medzi rokmi 1948 až 1989.¹⁵⁰ Dnes je tento inštitút rovnako upravený v *zákone o myslivosti*.

2.3.1. Štruktúra zákonnej úpravy

Zákon o myslivosti upravuje škodu spôsobenú užívaním poľovného revíru, zverou a na zveri v časti šiestej, v ustanoveniach § 52 až 56. V § 52 je upravená zodpovednosť užívateľa poľovného revíru, teda ktoré konkrétne škody musí nahradiť, solidárnu zodpovednosť členov poľovníckeho združenia, a nakoniec škody spôsobené zverou, ktorá utiekla z obory. § 53 upravuje opatrenia vyžadované od vlastníka, resp. nájomcu pozemku, ktoré musí zaistiť, k zabráneniu páchania škôd zverou. Následný § 54 obsahuje negatívny zoznam druhov škody, ktoré sa neuhrádzajú podľa tohto zákona. Konkrétne požiadavky na uplatnenie nároku, vrátane jednotlivých lehôt, upravuje § 55. Posledné ustanovenie § 56 upravuje opačnú situáciu, a to prípady, kedy má užívateľ poľovného revíru nárok na náhradu, ktorá bola spôsobená na zveri.

V rámci celej časti šiestej *zákona o myslivosti* došlo len k jednej novelizácii, a to zákonom č. 59/2003 Sb.,¹⁵¹ ktorým sa predĺžila lehota na uplatnenie nároku na náhradu v rámci občianskoprávneho procesu a pridala úprava týkajúca sa možnosti uzatvoriť písomnú dohodu o náhrade takejto škody.

Zodpovednosť užívateľa poľovného revíru je zodpovednosťou objektívnou, keďže zákon nevyžaduje zavinenie užívateľa poľovného revíru. Zároveň mu zákon neposkytuje žiadne liberačné dôvody. Jediným zmäčkujúcim prvkom právnej úpravy je § 53, ktorý umožňuje zníženie rozsahu zodpovednosti užívateľa poľovného revíru nesplnením zákonnej povinnosti vlastníka pozemku, napríklad nesprávnou voľbou pestovateľských postupov, alebo voľbou konkrétnej plodiny na daný pozemok.¹⁵² V takomto prípade teda nejde o liberačný dôvod, pri ktorom by došlo k stavu, kedy užívateľ poľovného revíru za škodu vôbec nezodpovedá, ale o pomerné zníženie povinnosti nahradiť škodu podľa § 2918 *občianskeho zákoníku*. Takto k problematike pristupuje aj rozhodovacia prax súdov, keď napríklad Krajský súd v Českých Budějoviciach v rozsudku zo dňa 14. 12. 2005 uvádza, že „na toto ustanovenie je potrebné

¹⁵⁰ BÁRTŮ, J. *K náhradě škody způsobené zvěří v českém, slovenském a německém právu*. Právní rozhledy, 2021, č. 21, s. 744.

¹⁵¹ Zákon ze dne 18. února 2003, kterým se mění zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění zákona č. 320/2002 Sb., a zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁵² Rozsudok Najvyššieho súdu zo dňa 15. 6. 2022, sp. zn. 25 Cdo 3171/2021.

hl'adiet' ako na ustanovenie o prevenčnej povinnosti. ¹⁵³ Mätúca môže byť aj dôvodová správa k zákonu o *myslivosti*, ktorá k týmto ustanoveniam uvádza, že „*návrh právnej úpravy upúšťa pri škodách spôsobovaných zverou doterajšiu neúnosnú zodpovednosť užívateľa poľovného revíru za výsledok a preberá v podstate všeobecnú zodpovednosť za zavinenie, videnú v tom, že v jednaní či opomenutí užívateľa poľovného revíru je nachádzaná príčina vzniknutých škôd.*“ Zákonodarca tak možno skutočne počítal s tým, že užívateľ bude za škodu zodpovedať len v prípade porušenia zákonnej povinnosti a chybou v legislatívnom procese sa toto znenie do zákona nedostalo, nič to však nemení na tom, že zákon o *myslivosti* zakladá u užívateľov poľovného revíru jednoznačne objektívnu zodpovednosť.

Podľa § 52 ods. 1 zákona o *myslivosti* teda musí užívateľ poľovného revíru nahradiť:

- a) škodu, ktorá bola v poľovnom revíri spôsobená pri výkone poľovníctva na poľovných pozemkoch alebo na poľných plodinách dovedy nezobieraných, viniči alebo lesných porastoch,
- b) škodu, ktorú v poľovnom revíri na poľovných pozemkoch alebo na poľných plodinách dovedy nezobieraných, viniči, ovocných kultúrach alebo na lesných porastoch spôsobila zver.

Na základe tohto ustanovenia delíme škody do dvoch skupín a to škody spôsobené pri výkone poľovníctva podľa písm. a) a škody spôsobené zverou podľa písm. b). Vzhľadom na predmet skúmania tejto práce je relevantné písmeno b).

Pre poľovné pozemky zákon obsahuje negatívny zoznam, v § 2 písm. e) vymenúva druhy pozemkov, ktoré označuje ako tzv. nepoľovné, kam radí prioritne urbanizované a zastavané druhy plôch a ďalej tie pozemky, ktoré boli za nepoľovné označené rozhodnutím orgánu štátnej moci. V nasledujúcom odstavci písm. f) potom uvádza, že všetky pozemky neuvedené pod písm. e) sú pozemkami poľovnými. Zodpovednosť za škodu podľa tohto zákona tak užívateľovi náleží len v prípade škody na poľovných pozemkoch, v prípade ostatných, nepoľovných pozemkoch ale napríklad aj v prípade škody na hnutelnej veci (zrážka auta so zvierat'om prebiehajúcim cez cestnú komunikáciu) sa táto zákonná úprava neuplatní.¹⁵⁴

¹⁵³ Rozsudok Krajského súdu České Budějovice sp. zn. 5 Co 2265/2005.

¹⁵⁴ Petr, B. a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2015. s. 210.

Ods. 3 § 52 upravuje náhradu škody spôsobenej zverou, ktorá unikla z obory. Obora predstavuje podľa § 2 písm. j) *zákona o myslivosti* druh poľovného revíru, s obvodom trvalo ohradeným alebo inak usposobeným tak, že chovaná zver z obory nemôže voľne vybiehať.

Ustanovenie § 54 ods. 1 uvádza negatívny zoznam, ktoré škody v oblasti poľnohospodárstva sa neuhrádzajú. Podľa tohto ustanovenia sa neuhrádzajú škody spôsobené na nepoľovných pozemkoch, na viniči neošetrenom proti škodám spôsobených zverou, na neoplotených kvetinových škôlkach alebo záhradách ovocných a zeleninárskych, na stromoradiach a stromoch jednotlivo rastúcich ako aj na vysoko cenných plodinách. Ďalej sa neuhrádza škoda na poľnohospodárskych plodinách, ktoré neboli zozbierané v agrotechnických lehotách a na poľnohospodárskych plodinách uskladnených na poľovných pozemkoch bez účinenia opatrení za účelom účinnej ochrany proti škodám spôsobených zverou. Z textu zákona vyplýva povinnosť pre poškodeného dbať na niektoré preventívne opatrenia, bez ktorých nevznikne nárok na náhradu škody. Ods. 2 zmieneneho paragrafu následne stanovuje neuhrádzané škody z oblasti lesníctva, ku ktorým patria: „*škody na lesných porastoch chránených oplotením proti škodám spôsobených zverou, na jedincoch poškodených len na postranných výhonoch a v lesných kultúrach, v ktorých došlo k okusom, vytĺkaním alebo vyrývaním stromčekov ku každoročnému poškodeniu menej než 1% jedincov, a to po celú dobu od zaistenia lesného porastu, pričom poškodení jedinci musia byť rovnomerne rozmiestnení po ploche.*“ Ods. 3 tohto paragrafu odkazuje na zákon o poskytovaní náhrad škod.

2.3.2. Postup pre uplatnenie nároku na náhradu

Celý postup podľa zákona o *myslivosti* sa vyznačuje krátkymi lehotami pre uplatnenie nároku. Podľa § 55 ods. 1 musí poškodený uplatniť:

- a) pri škodách na poľnohospodárskych pozemkoch, poľných plodinách a poľnohospodárskych porastoch do 20 dní odo dňa, kedy škoda vznikla
- b) pri škodách na lesných pozemkoch a na lesných porastoch, ktoré vznikli v období od 1. júla predchádzajúceho roku do 30. júna bežného roku do 20 dní od uplynutia uvedeneho obdobia.

Zákon vo vyššie uvedených ustanoveniach upravuje škodu na lesných a poľnohospodárskych pozemkoch. V prípade škody spôsobenej na pozemku inom sa využije všeobecná úprava podľa občanského zákoníku.¹⁵⁵

Lehoty sú, vyplývajú z § 55 ods. 4, prekluzívne, takže v prípade neuplatnenia nároku možnosť náhrady zaniká. Dĺžka týchto lehôt môže slúžiť okrem iného ako akási „protiváha“ k prísnej úprave objektívnej zodpovednosti užívateľov poľovných revírov. Podľa Rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR zo dňa 28. 8. 2014, sp. zn. 25 Cdo 972/2012 je potrebné vykladať požiadavky na osobu poškodeného ako kompenzačný prostriedok k absolútnej zodpovednosti užívateľa poľovného revíru. Dĺžke lehôt sa venoval aj Ústavný súd ČR v už vyššie zmienenom náleze z 13. 12. 2006 konštatoval, že: „Predmetom úpravy je zodpovednosť za špecifickú škodu, ktorá reaguje, pri porovnaní s všeobecnou úpravou zodpovednosti za škodu - napr. v občanskom zákoníku - na určitý špecifický prípad, pre ktorý je typické, že s uplynutím dlhšieho časového obdobia je škoda fakticky nezistiteľná a bolo by možné len s ťažkosťou poskytnúť ochranu práv ktorejkoľvek z dotknutých strán zodpovednostného vzťahu.(...) Ak vlastník pozemku obhospodaruje poľnohospodársky pozemok, dá sa predpokladať, že stav úrody priebežne sleduje.“ Lehotu tak Ústavný súd ČR označil za primeranú. V dĺžke lehôt stanovených pre uplatnenie nároku je možné vidieť aplikáciu zásady *vigilantibus iura scripta sunt*. Okrem toho považujem za vhodné uviesť, že sa jedná o lehotu objektívnu, teda nezáleží, kedy sa poškodený o škodu dozvedel, lehota 20 dní začína bežať v okamihu, kedy k nej došlo.

Súčasne s uplatnením nároku na náhradu škody je poškodený, v súlade s § 55 ods. 2, povinný vyčíslit' aj výšku škody. V prípade, že škodu je možné vyčíslit' až v období zberu, musí tak učiniť do 15 dní od vykonania zberu. Judikatúra Najvyššieho súdu koriguje relatívnu prísnosť úpravy tým, že na toto uplatnenie škody nekladie prísne formalistické nároky. O uplatnení nároku hovorí ako o tzv. „notifikačnej fáze“ celého procesu a hovorí, že má slúžiť „najmä k overeniu mechanizmu vzniku škody a k záveru, či je vôbec daný základ zodpovednosti.“¹⁵⁶ Ďalej Najvyšší súd ČR v citovanom rozsudku uvádza nasledovné: *Na úkon samotný zákon žiadne požiadavky nekladie. Z vyššie uvedeného je možné dovodiť, že za uplatnenie nároku je možné považovať akékoľvek upozornenie zodpovednej osoby zo strany poškodeného, že na príslušných poľnohospodárskych pozemkoch došlo pôsobením lesnej zveri ku škode. Podstata takéhoto oznámenia spočíva najmä v informovaní užívateľa poľovníckeho revíru o vzniku škody. (...) Ak je zmyslom a účelom tzv. notifikačnej fázy zistenie základu nároku,*

¹⁵⁵ Petr, B. a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2015. s. 224.

¹⁵⁶ Rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 28. 3. 2013, sp. zn. 25 Cdo 346/2012.

t. j. zistenie existencie škody, osoby oprávnenej a osoby zodpovednej, je možné sa domnievať, že aj samotné oznámenie o škodlivom pôsobení zveri a mieste či miestach, kde sa škodlivé pôsobenie prejavilo, a spojené samozrejme s požiadavkou náhrady vzniknutej škody, je z hľadiska zákonných predpokladov uplatnenia nároku u poškodeného v zmysle ustanovení § 55 ods. 1 písm. a) zákona o myslivosti (v prípade, keď je možné zistiť výšku škody až v dobe žatvy) úplne dostačujúce.“ V citovanom rozsudku Najvyšší súd ČR riešil prípad, kedy súdy nižších stupňov žalobkyni odmietli uznať nárok na náhradu škody práve z dôvodu nedostatočného vymedzenia výšky škôd. Žalobkyňa vo svojom liste určenom žalovanému hovorila o „narastajúcich škodách.“ Najvyšší súd ČR dovodil, že aj takto vágne definovaný rozsah škôd spĺňa kritériá stanovené v § 55 ods. 1 zákona o myslivosti.

Zákon preferuje mimosúdne zmierlivé vyrovnanie bez účasti nezávislého tretieho, preto deklaruje v § 55 ods. 3, že *poškodený a užívateľ poľovného revíru sa majú o náhrade škody spôsobenej zverou dohodnúť.*“ Na túto dohodu im zákonodarca necháva 60 dní. V prípade neuhradenia vyčíslenej škody alebo neuzatvorenia písomnej dohody v stanovenej lehote sa môže poškodený obrátiť na súd. Aktuálny zákon o myslivosti tak upustil od predošlej úpravy v starom zákone o poľovníctve. Podľa § 35 ods. 1 starého zákona o poľovníctve rozhodovala spory, ktoré vznikli pri nedohodnutí sa, špeciálna rozhodcovská komisia zriadená okresným úradom.

Lehota pre podanie žaloby k súdu je podľa § 55 ods. 3 stanovená na 3 mesiace. Príslušnosť súdov je daná podľa všeobecných ustanovení *občianskeho súdneho rádu*. V súlade s týmito ustanoveniami bude všeobecným súdom poškodeného okresný súd, v obvode ktorého má poškodený bydlisko, resp. v prípade právnickej osoby okresný súd, v ktorého obvode má osoba sídlo. Rovnako tak celý proces sa bude riadiť všeobecnou občianskoprávnou úpravou. V rámci súdneho sporu bude najčastejšie nepochybne rozhodujúcu úlohu hrať znalecký posudok.¹⁵⁷

Cieľ sledovaný zákonodarcom, teda snaha o vyriešenie sporu mimosúdne, považujem za jednoznačne správny, keďže obidve strany sporu, ktorými sú najčastejšie poľovnícke spolky a subjekty podnikajúce v poľnohospodárstve, spravidla nedisponujú veľkými finančnými prostriedkami a nemôžu si tak dovoliť neustále viesť súdne spory. Náklady na tieto súdne spory, ako sú náklady na právne zastúpenie, znalečné či svedočné, môžu často prevyšovať hodnotu samotného predmetu sporu.¹⁵⁸ Súdny spor by mal preto slúžiť ako prostriedok *ultima ratio*,

¹⁵⁷ Petr, B. a kol. *Zákon o myslivosti. Komentár*. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2015. s. 226.

¹⁵⁸ Tamtiež. s. 227.

a prvoradá by mala byť snaha oboch strán uzatvoriť dohodu, ktorá okrem toho, že je jednoznačne časovo a finančne efektívnejším riešením, môže prispieť k efektívnemu riešeniu nárokov potenciálne vznikajúcich v budúcnosti, keďže sa dá predpokladať, že škodná činnosť zveri na dotknutých pozemkoch je pravidelná.

2.3.3. Zhodnotenie úpravy

Právna úprava náhrady škody spôsobenej zverou je na rozdiel úpravy pri škodách spôsobených vybranými zvlášť chránenými živočíchmi už tradičnou súčasťou českého právneho poriadku. Práve dlhodobá tradícia tohto inštitútu môže byť jeden z dôvodov, prečo právna úprava neprechádza tak častými a dynamickými zmenami.

Zákonodarcovi sa podľa môjho názoru podarilo nájsť rovnováhu medzi povinnosťami poľovníkov a právom majiteľov dotknutých pozemkov. Zákonná úprava je prísna voči obojstranám. Na osobu poškodeného kladie vysoké nároky vo vzťahu k jeho dohľadu nad pozemkami, keďže jedine pravidelnou kontrolou môže byť poškodený schopný dodržiavať krátke prekluzívne lehoty stanovené pre uplatnenie nároku. Na druhej strane užívateľ poľovného revíru má podľa právnej úpravy objektívnu zodpovednosť za tieto škody, preto sa dá očakávať vysoká úspešnosť vymáhania nárokov v prípadoch, kedy poškodený dodrží zákonné lehoty. Na rozdiel od náhrady škody podľa *zákona o poskytovaní náhrad škod*, pri náhrade podľa *zákona o myslivosti* neexistuje jednotná evidencia vedená napríklad Ministerstvom poľnohospodárstva ČR, ktorá by analyzovala prax pri využívaní tohto inštitútu.¹⁵⁹

Právnu úpravu je možné zhodnotiť ako stručnú a relatívne prísnu, zároveň však funkčnú a spravodlivú, keď nestavia ani jednu zo strán do zjavne nevýhodnej pozície.

¹⁵⁹ Informácie poskytnuté Ministerstvom poľnohospodárstva ČR, Odborom štátnej správy poľovníctva a rybárstva, na základe žiadosti podľa *zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informácie o životnom prostredí*.

3. Náhrada škody v slovenskom práve

Lex generalis v oblasti zodpovednosti za škodu v slovenskom právnom poriadku predstavuje zákon č. 40/1964 Z. z. (ďalej len „občiansky zákonník“). Šiesta časť občianskeho zákonníku obsahuje všeobecné ustanovenia k zodpovednosti za škodu a za bezdôvodné obohatenie, ako je aj uvedené v názve tejto časti. Právna úprava podľa občianskeho zákonníku vychádza z rovnakých teoretických východísk ako náhrada škody v českom právnom poriadku. Právnu zodpovednosť, konkrétne zodpovednosť za škodu, teda môžeme chápať ako druh právneho vzťahu, ktorý vzniká v dôsledku porušenia právnej povinnosti a spočívajúceho vo vzniku novej povinnosti sankčnej povahy, ktorá je vo vzťahu k porušenej povinnosti sekundárna.¹⁶⁰ Pre vznik tejto sekundárnej povinnosti vyžaduje právna teória aj rozhodovacia prax súdov splnenie troch podmienok, ktorými sú

- a) porušenie právnej povinnosti,
- b) vznik škody,
- c) príčinná súvislosť medzi konaním (či opomenutím) teda porušením povinnosti škodcom a následkom (vznikom škody).¹⁶¹

Občiansky zákonník okrem týchto všeobecných ustanovení upravuje taktiež prevenčnú a zakročovaciu povinnosť v § 415 a § 417, v nasledujúcom oddiele sú upravené jednotlivé druhy osobitnej zodpovednosti. Na rozdiel od českej právnej úpravy neobsahuje samostatné ustanovenie o škode spôsobenej zvieratám, preto sa na škodu spôsobenú zvieratám (ktoré má majiteľa) budú vzťahovať všeobecné ustanovenia § 420 občianskeho zákonníku, ako to vyvodzuje aj staršia použiteľná judikatúra. Najvyšší súd SR (v tej dobe ešte SSR) vo svojom rozhodnutí zo dňa 25. 5. 1979, sp. zn. 3 Cz 31/79 uvádza, že „Z týchto zásad treba vychádzať aj vtedy, ak škoda bola spôsobená domácky chovaným zvieratám. Aj tu platí všeobecne predpokladané zavinenie s možnosťou vyvinenia sa v zmysle ustanovenia § 420 ods. 2 O. z.(...)“

Zviera bolo ešte donedávna v rámci občianskoprávnej úpravy považované za vec, keďže občiansky zákonník rozdeľoval iba osoby a veci, určitý samostatný režim pre zviera ako zmyslom nadaného tvora na spôsob českej úpravy na Slovensku neexistoval. Toto zmenila až novela veterinárneho zákona zákonom č. 184/2018 Z. z.¹⁶², ktorá s účinnosťou od 1. septembra

¹⁶⁰ GERLOCH, A. *Teorie práva*. 7. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. s. 152.

¹⁶¹ Nález Ústavného súdu SR zo dňa 29. januára 2009, sp. zn. I. ÚS 177/08-31.

¹⁶² Zákon č. 184/2018 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

2018 novelizovala aj znenie občianskeho zákonníku. Do § 118 ods. 1 sa doplnilo za slovo „veci“ slovné spojenie „živé zvieratá“ a do § 119 sa doplnil odsek (3), ktorý hovorí, že: „Živé zvierá má osobitný význam a hodnotu ako živý tvor, ktorý je schopný vnímať vlastnými zmyslami a v občianskoprávných vzťahoch má osobitné postavenie. Na živé zvierá sa vzťahujú ustanovenia o hnutelných veciach; to neplatí ak to odporuje povahe živého zvierata ako živého tvora.“

Touto novelizáciou sa slovenská úprava priblížila tej českej, keďže vytvorila pre živé zvieratá samostatný právny štatút odlišný od vecí, a zároveň zanechala zvieratá v obmedzenom rozsahu v režime hnutelných vecí, pokiaľ to neodporuje ich povahe ako živého tvora. Zvierá tak naďalej môže byť predmetom vlastníctva.

Vlastníctvo voľne žijúcich živočíchov občiansky zákonník výslovne neupravuje, rovnako tak ani nepozná pojem *res nullius*. Odborná literatúra však vyvodzuje režim voľne žijúcich živočíchov z českej právnej úpravy, najmä vzhľadom na historickú spojitosť právnych kultúr (a ich dlhodobú jednotu). Takto napr. Bubelíny s využitím *analogia iuris* dochádza k záveru, že voľne žijúci živočích je *res nullius*, okrem iného hovorí, že: „Vzhľadom na výslovnú absenciu právnej úpravy a v nadväznosti na spoločnú právnu kultúru a nezanedbateľnú spoločnú právnu históriu, je k určeniu právneho statusu voľne žijúcej zveri na území Slovenskej republiky možno bez veľkých výhrad aplikovať závery Ústavného súdu Českej republiky vyjadrené v náleze č. Pl. ÚS 34/03. Tak isto v tomto prípade nie je možné vylúčiť logický argument *per analogiam iuris* a s odkazom na ustanovenie § 1046 nového občianskeho zákonníku Českej republiky dospieť k záveru, že voľne žijúca zver má aj v Slovenskej republike status veci nikoho.“¹⁶³ Rovnaké závery vyvodzuje aj komentár k ustanoveniam o vlastníckom práve v občianskom zákonníku, podľa ktorého „Predmetom vlastníctva nie sú preto ani nikomu nepatriace veci (*res nullius*). Medzi takéto veci možno zaradiť aj voľne žijúce zvieratá do momentu ich prisvojenia (okupácie) alebo ulovenia.“¹⁶⁴

Je teda možné zhrnúť, že otázka právneho režimu vlastníctva voľne žijúcich živočíchov je zhodne zodpovedaná podľa slovenskej aj českej teórie.

V prípadoch voľne žijúcich živočíchov, považovaných za *res nullius*, by tak pri využití občianskeho zákonníku ako *lex generalis* chýbal subjekt zodpovedný za škodu. Zákonodarca z tohto dôvodu zaviedol dva zvláštne právne režimy, pri ktorých nie je podmienkou vlastníctvo

¹⁶³ BUBELÍNY, L., *Lov a jeho právna úprava*. Praha: České právo životního prostředí, 2015.

¹⁶⁴ FEKETE, I. *Občiansky zákonník. Veľký komentár*. 2. diel (§460 - §880). Bratislava: Eurokódex, 2011, ISBN 978-80-89447-50-3. s. 10.

živočícha, ktorý spôsobil škodu. Zákon o ochrane prírody a krajiny upravuje režim určených zvlášť chránených živočíchov, kedy za škodu zodpovedá štát. Druhým je režim podľa zákona o poľovníctve, kedy za škodu spôsobenú zverou zodpovedá poľovnícky spolok.

3.1. Náhrada škody podľa zákona o ochrane prírody a krajiny

Ochrana biologickej rozmanitosti ako jeden zo základných cieľov zákonodarcu v rámci právnej úpravy ochrany prírody a krajiny už bol spomenutý v predošlých kapitolách venujúcich sa Českej republike. Zachovanie pôvodných živočíchov na miestach ich prirodzeného výskytu je záujmom zákonodarcu aj na Slovensku, teoretické východiská sa tak dajú označiť za totožné. Tieto ciele zákonodarcu zdieľajú aj rozhodovacia prax slovenských súdov, napríklad Krajský súd Žilina vo svojom rozsudku zo dňa 28. septembra 2022 uvádza okrem iného, že: „*Jedným z hlavných záujmov zákonodarcu v rámci ochrany prírody a krajiny je snaha o zachovanie živočíchov na miestach ich prirodzeného výskytu, a to aj za cenu možného konfliktu s ľuďmi, či ľudskými aktivitami.*“¹⁶⁵ Práve konflikty s týmito živočíchmi sú hlavným dôvodom vzniku danej právnej úpravy. Právna úprava ochrany prírody v niektorých prípadoch výslovne zakazuje usmrcovanie, rušenie alebo odchyt chránených druhov živočíchov, pričom niektoré z týchto druhov sa môžu dostávať do stretu a konfliktu s osobami, ktoré tak musia správanie týchto živočíchov tolerovať.¹⁶⁶

3.1.1. Štruktúra zákona

Inštitút náhrady škody spôsobenej chránenými živočíchmi je upravený v rámci ôsmej časti zákona o ochrane prírody a krajiny. Právna úprava v zákone je stručná a je rozdelená do 6 paragrafov, ktoré upravujú jednotlivo predmet náhrady škody, podmienky nároku na náhradu škody, rozsah náhrady škody, žiadosť o náhradu škody, posudzovanie žiadosti o náhradu škody a nakoniec priznanie škody. Okrem samotného zákona je inštitút upravený aj v o vykonávacej vyhláške MŽP SR č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny.

Zákon o ochrane prírody bol novelizovaný niekoľkokrát, pričom hlavné novely týkajúce sa inštitútu náhrady škody spôsobenej určenými živočíchmi boli dve, prvou bola novela zákonom

¹⁶⁵ Rozsudok Krajského súdu Žilina zo dňa 28. 9. 2022, sp. zn. 7Co/122/2022.

¹⁶⁶ MÚČKOVÁ, B. a kol. *Zákon o ochrane prírody a krajiny. Komentár*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2018.

č. 506/2013, s účinnosťou od 1. 1. 2014, druhou novelou zákonom č. 356/2019, s účinnosťou od 1. 1. 2020.

Prvou novelou boli upravené niektoré technické detaily, týkajúce sa hlavne procesu pri škode na rybách, miestneho šetrenia pri škode na rybách a podobne. Druhou dôležitou zmenou bolo zvýšenie náhrady pri škode na živote človeka, kde bol nahradený výpočet z minimálnej mzdy na výpočet z priemernej mzdy.

Druhá novela priniesla v prvom rade zmenu v § 97 ods. 2, ktorý obsahuje zoznam situácií, kedy štát za škodu podľa tejto úpravy nezodpovedá. Pred prijatím novely obsahovalo toto ustanovenie ešte jedno písmeno, podľa ktorého štát nezodpovedal za škodu, ak „*vznikla fyzickej osobe pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním alebo pri plnení služobných úloh alebo iných obdobných činností alebo v súvislosti s ním.*“ Ďalšími zmenami v rámci tejto novely bolo predĺženie lehoty pri škode na živote osoby z 5 na 60 dní a zmena v postupe zisťovania škôd na rybách.

3.1.2. Určené živočíchy

V § 97 ods. 1 zákon o ochrane prírody a krajiny stanovuje, že: „*Štát zodpovedá za podmienok, v rozsahu a spôsobom ustanoveným týmto zákonom za škodu spôsobenú na území Slovenskej republiky živočíchmi, ktorých zoznam ustanoví ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom(...)*“. Pre živočíchy uvedené v rámci spomenutého zoznamu zákonodarca vytvára legislatívnu skratku „určený živočích“. Predpisom, v rámci ktorého je vedený zoznam určených živočíchov je vyššie spomínaná vykonávacia vyhláška MŽP SR. Zoznam určených živočíchov tvorí prílohu č. 39 k vykonávacej vyhláške MŽP SR. Podľa tohto zoznamu sú určenými živočíchmi los mokradľový (alces alces), beluša veľká (ardea alba) pozn. – bežným názvom je aj volavka biela, volavka popolavá (ardea cinerea), zubor hôrny (bison bonasus), vlk obecný (canis lupus), bobor vodný (castor fiber)¹⁶⁷, krkavec čierny (corvus corax), vydra riečna (lutra lutra), rys ostrovid (lynx lynx), kormorán veľký (phalacrocorax carbo), medveď hnedý (ursus arctos).

Veľké šelmy

Charakter výskytu veľkých šeliem vykazuje veľké podobnosti s históriou výskytu na území Českej republiky. Rovnako boli veľké šelmy považované za škodnú na území Slovenska,

¹⁶⁷ Česká terminológia využíva názov bobor európsky, pri použití názvov bobor európsky a bobor vodný sa v rámci tejto práce rozumie rovnaký druh živočicha.

čo dokazujú napríklad historické pramene uhorského práva. Ako príklad môže slúžiť zákonný článok č. XX/1883 o poľovníctve, podľa ktorého bolo možné hubiť dravú zver na svojom pozemku neobmedzene.¹⁶⁸ V polovici 19. storočia prebehla v Uhorsku akcia zameraná na trávenie veľkých šeliem a škodnej zveri strychnínom, ktorá mala vysoko negatívne dopady na populácie veľkých šeliem¹⁶⁹, napriek tomu nedošlo k úplnému vykynozeniu. Prenasledovanie veľkých šeliem naprieč dobovou úpravou korešpondovalo s úpravami iných európskych právnych poriadkov. Napriek tomu neboli tieto živočíchy na území Slovenska nikdy celkom vyhubené. Dôvodom je podstatne nižšia urbanizácia krajiny a nižšia fragmentácia vhodných biotopov. Hlavne na strednom, severnom a severovýchodnom Slovensku sa zachovali oblasti, ktoré umožňovali veľkým šelmám nerušený život.

Vlk obecný

Populácie vlka na území Slovenska naprieč históriou značne kolísali a ich zmeny úzko súviseli s mierou prenasledovania. V období zhruba pred 100 rokmi bola populácia obmedzená na územie východného Slovenska.¹⁷⁰ Vysoká kolísavosť jeho populácie sa prejavila taktiež v období svetových vojen¹⁷¹. Od konca druhej svetovej vojny jeho populácia začala opäť narastať. Od roku 1975 bola vyhláškou č. 172/1975 Zb. prvýkrát zavedená určitá miera ochrany vlka obecného, pričom bolo stanovené obdobie od 1. marca do 15. septembra, kedy bolo zakázané vlka loviť. V roku 1995 sa na krátke obdobie stal vlk celoročne chráneným druhom, tento stav sa však zmenil už v nasledujúcom roku. V auguste 1996 Slovenská republika ratifikovala Bernský dohovor, v rámci ktorého uplatnila výhrady k dvom živočíchom v súlade s čl. 22 ods. 1 dohovoru, k vlkovi a k medveďovi. Pre udržiavanie zdravej populácie vlka bolo jednak stanovené obdobie roku, v ktorom bolo úplne zakázané vlka loviť (podľa poslednej platnej vyhlášky to bolo obdobie od 1. novembra do 15. januára) a jednak určené oblasti s celoročnou ochranou vlka. Týmito oblastami boli okres Čadca na severozápadnom Slovensku, odkiaľ migrovali populácie vlka do Českej republiky a okresy na juhovýchode Slovenska v okolí Košíc, ktoré boli zdrojom prírastku pre maďarskú populáciu vlkov. Od roku

¹⁶⁸ SLUK, M. *Poľovníctvo, Právo verejné*. [online]. [cit. 28. 07. 2023.] dostupné na: https://beta.ucps.sk/POLOVNICTVO_PRAVO_VEREJNE

¹⁶⁹ ANTAL, V. a kol. *Program starostlivosti o rysa ostrovida*. ŠOP SR Banská Bystrica. 2017. s. 16.

¹⁷⁰ RAJSKÝ, M., ŠUBA, I. *Vlk na Slovensku*, Myslivost 1/2019, str. 30, [online]. [cit. 28. 07. 2023.] dostupné na <https://www.myslivost.cz/Casopis-Myslivost/MYSLIVOST-Straz-myslivosti/2019/Leden-2019/Vlk-na-Slovensku>

¹⁷¹ LEŠOVÁ, A., ANTAL, V. (eds.) 2015: *Ochrana a manažment veľkých šeliem na Slovensku*. Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica. ISBN 978-80-8184-028-9. s. 28.

2010 určovalo Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR pre každú poľovnú sezónu osobitné kvóty pre lov vlka v počtoch niekoľkých desiatok kusov.¹⁷²

Prijatím vykonávacej vyhlášky MŽP SR č. 170/2021 Z. z. sa vlk obecný stal celoročne chráneným druhom živočícha. V súčasnosti je rozšírený v podstate na celom území západných Karpát, teda okrem nížinných oblastí juhu Slovenska je jeho stály či prechodný výskyt doložený takmer na celom území Slovenska.¹⁷³ Jeho odhadované počty sa za posledných niekoľko rokov rôznia. Slovenská populácia vlka patrí do Karpatskej populácie, ktorej počet je odhadovaný na 3400-3800 kusov, žijúcich na území Rumunska, Slovenska, Českej republiky, Poľska, Maďarska a Srbska, pričom nezanedbateľná časť určite obýva aj územia ukrajinských Karpát.¹⁷⁴ Podľa extrémnych poľovníckych odhadov sa na Slovensku vyskytuje populácia o sile 2000 jedincov, expertný pohľad, oficiálne tiež poskytnutý v správe z roku 2013 pre Európsku komisiu hovorí o počte 300 – 600 kusov,¹⁷⁵ ochranári hovoria o počte zhruba 400 kusov.¹⁷⁶ Škody spôsobované vlkom sú prevažne na ovciach a dobytku a poľovnej zveri.¹⁷⁷

Medveď hnedý

Na rozdiel od iných európskych krajín, v ktorých bol v priebehu histórie medveď kompletne vyhubený, na území Slovenska nikdy nedošlo k jeho úplnému vyloveniu. Aj v polovici 19. storočia, kedy sa už v iných krajinách (hlavne západnej Európy) medveď nevyskytoval, na území Slovenska stále pretrvávala relatívne zdravá populácia.¹⁷⁸ Intenzívny lov však pred prvou svetovou vojnou znížil počty len na zhruba 120 kusov.¹⁷⁹ Od druhej svetovej vojny sa štatistika výskytu medveďa na území Slovenska pravidelne zvyšuje. Podľa poľovníckych štatistík žilo v roku 1969 na Slovensku zhruba 450 medveďov, v roku 1999 bol ich počet odhadovaný na asi 1250 kusov a v roku 2014 už 2080 kusov. Tieto štatistiky sú však všeobecne odbornou verejnosťou považované za nadhodnotené, keďže tieto odhady vznikajú

¹⁷² V posledných sezónach boli tieto počty v priemere 70-90 kusov. Dáta poskytnuté Štátnou ochranou prírody.

¹⁷³ MŽP SR. *Program starostlivosti o vlka dravého z roku 2016*, [online]. [cit. 28. 07. 2023]. Dostupné na <https://www.minzp.sk/ochrana-prirody/druhova-ochrana/programy-starostlivosti/>.

¹⁷⁴ Large carnivore initiative for Europe. Wolf. [online]. [cit. 28. 07. 2023]. dostupné na <https://lcie.org/Largecarnivores/Wolf.aspx>.

¹⁷⁵ Program starostlivosti o vlka dravého z roku 2016, MŽP SR. [online]. [cit. 28. 07. 2023]. Dostupné na <https://www.minzp.sk/ochrana-prirody/druhova-ochrana/programy-starostlivosti/>.

¹⁷⁶ GALLAYOVÁ, Z., Na Slovensku žije asi 400 vlkov, škodí im rozkúskované teritórium, hovorí ekolog [online]. [cit. 28. 07. 2023.] Dostupné na: <https://ciernalabut.dennikn.sk/6657/na-slovensku-zije-asi-400-vlkov-skodi-im-rozkuskovane-teritorium-hovori-ekolog/>.

¹⁷⁷ Dáta poskytnuté Štátnou ochranou prírody.

¹⁷⁸ HELL, P., SLAMEČKA, J., 1999. Medveď v slovenských Karpatoch a vo svete. PaRPRESS Bratislava: 148 s.

¹⁷⁹ Tamtiež.

formou sčítavania počtov hlásených z jednotlivých poľovných revírov. Pravidelne tak dochádza k viacnásobnému započítavaniu.

V rokoch 2013 – 2014 vznikla komplexná štúdia Štátnej ochrany prírody SR (ŠOP SR) a Technickej univerzity vo Zvolene, ktorej záverom bol odhad celkovej početnosti medved'ov na úrovni 1256 jedincov. (rozmedzie 1023 až 1489 kusov). V rokoch 2019 až 2021 boli získavané vzorky pre najnovšiu štúdiu, vykonanú v rámci spolupráce medzi ŠOP SR a Prírodovedeckou fakultou Univerzity Karlovej v Prahe. Na základe týchto dát je dnes oficiálne stanovený počet jedincov medved'a hnedého na Slovensku okolo 1000 kusov a štúdia tak dospela k záveru, že od posledného komplexného merania sa početnosť zásadne nezmenila.¹⁸⁰ Medveď hnedý spôsobuje škody primárne na včelstvách a ovciach, v posledných rokoch tiež na poľných plodinách. Vyskytujú sa ojedinelé prípady ublíženia na zdraví osôb.¹⁸¹

Rys ostrovid

O populácii rysa ostrovida v období stredoveku neexistujú konkrétne informácie, prvé informácie sa začínajú objavovať v priebehu 18. a 19. storočia, kedy sa hovorí o dvoch oddelených populáciách v rámci stredného a severozápadného Slovenska.¹⁸² Na začiatku 20. storočia sa odhady rysej populácie odhadujú len na niekoľko desiatok kusov, pričom od prijatia zákona č. 225/1947 Zb. o *myslivosti* došlo k čiastočnej ochrane tohto druhu a zároveň nárastu populácie.¹⁸³ Podľa údajov uvedených v Programe starostlivosti o rysa ostrovida bolo v období od roku 1955 do roku 2001 ulovených až 3 184 rysov. Od roku 1999 je rys ostrovid na Slovensku celoročne chráneným druhom.

Podľa oficiálnych údajov ŠOP SR je momentálna populácia rysa ostrovida odhadovaná na maximálne 300 kusov.¹⁸⁴ Podobne ako u ostatných veľkých šeliem, aj u rysa ostrovida existujú prehnane nadhodnotené údaje udávané poľovníkmi, ktoré hovoria o populácii o sile až 1000 kusov. Škody spôsobované rysom ostrovidom sa v kontexte výšky dajú považovať za

¹⁸⁰ TKÁČOVÁ, N. a kol. *Odhad veľkosti populácie medved'a hnedého na Slovensku analýzou DNA*. Prírodovedecká fakulta Univerzity Karlovy. Praha – Banská Bystrica 2022.

¹⁸¹ Podľa údajov poskytnutých ŠOP SR na základe žiadosti podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám.

¹⁸² ANTAL, V. a kol. *Program starostlivosti o rysa ostrovida*. ŠOP SR Banská Bystrica. 2017. s. 16.

¹⁸³ Tamtiež.

¹⁸⁴ Štátna ochrana prírody. *Kolko vlkov a rysov žije na Slovensku?* [online]. [cit. 30. 07. 2023] Dostupné na <https://www.sopsr.sk/web/?cl=20228>.

zanedbateľné v porovnaní s ostatnými vybranými živočíchmi a tvoria ich prevažne škody na raticovej zveri.¹⁸⁵

Bobor vodný

Bobor vodný bol na území Slovenska vyhubený zhruba v polovici 19. storočia, keď pravdepodobne posledný jedinec bol ulovený v roku 1858.¹⁸⁶ Dôvody jeho lovu korešpondujú s tými na území Českej republiky, ostatne ako v rámci celej Európy. Na začiatku 20. storočia žila jeho populácia v rámci európskeho kontinentu v rámci 4 izolovaných populácií.¹⁸⁷ Na Slovensko sa bobor vrátil v druhej polovici 20. storočia, pričom jedna populácia sa sem dostala z dolného Rakúska a osídlila Podunajskú a Záhorskú nížinu, druhá populácia sa o pár rokov neskôr začala rozširovať z Poľska.¹⁸⁸

V súčasnosti je jeho populácia na vzostupe, keďže podľa uvádzaných čísel v rámci Programu záchrany z roku 2008 boli odhadované počty 800 kusov, podľa odhadov z roku 2016¹⁸⁹ môže byť jeho populácia na úrovni medzi 7 700 až 9 600 kusov.

Bobor vodný je chráneným živočíchom podľa prílohy č. 5 k Vyhláske č. 107/2021 Z. z. a škody ním spôsobené sú v porovnaní s ostatnými určenými druhmi zanedbateľné. Škody sú spôsobované takmer výlučne na lesných porastoch a ovocných drevinách.¹⁹⁰

Los mokrad'ový

Los mokrad'ový predstavuje pôvodný druh párnokopytníka, ktorý bol na území Slovenska vyhubený. Dnes sa sporadicky vracia z územia Poľska, kde sa zdržuje stála populácia. Najväčším rizikom je pre tento druh pytliactvo a cestná doprava.¹⁹¹ Los je celoročne chráneným druhom vedeným v prílohe č. 5 k vyhláske č. 170/2021 Z. z., aj vzhľadom na

¹⁸⁵ Podľa údajov poskytnutých ŠOP SR na základe žiadosti podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám.

¹⁸⁶ ČANÁDY, A. a kol.. *Is new spread of the European beaver in Pannonian basin an evidence of the species recovery?* European Journal of Ecology 2016.

¹⁸⁷ VALACHOVIČ, D. a kol. *Program záchrany bobra vodného*, Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky. Banská Bystrica. 2008. s. 1.

¹⁸⁸ Tamtiež. s. 2.

¹⁸⁹ ČANÁDY, A. a kol.. *Is new spread of the European beaver in Pannonian basin an evidence of the species recovery?* European Journal of Ecology 2016.

¹⁹⁰ Podľa údajov poskytnutých ŠOP SR na základe žiadosti podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám.

¹⁹¹ Štátna ochrana prírody [online]. [cit. 07. 08. 2023]. dostupné na: <https://www.sopsr.sk/web/?cl=20978>.

zanedbateľný počet jedincov nebola za posledných 10 rokov poskytnutá žiadna náhrada škody, ktorú by spôsobil los mokrad'ový.¹⁹²

Zubor hôrny

Zubor predstavuje najväčšieho suchozemského cicavca v Európe. Na začiatku 20. storočia takmer vyhynul, keď v celej Európe zostalo posledných niekoľko desiatok kusov žijúcich v zajatí.¹⁹³ Na Slovensku žije v súčasnosti iba na východe územia, v národnom parku Poloniny, kam bol umelo dosadený v roku 2004 a jeho populácia číta asi 40 kusov v rámci dvoch čried.¹⁹⁴ Zubor je zaradený medzi chránené živočíchy s celoročnou ochranou v rámci prílohy č. 5 k vyhláske č. 170/2021 Z. z.. V rokoch 2007 – 2011 bol realizovaný plán záchrany zubra hôrneho. Spôsobuje ojedinelé škody na lesných porastoch a ŠOP SR eviduje niekoľko napadnutí človeka.¹⁹⁵

Vydra riečna

Vydra riečna sa v súčasnosti vyskytuje na väčšine vodných tokov Slovenska, s výnimkou juhozápadného a juhovýchodného Slovenska¹⁹⁶ Najväčšou hrozbou pre vydru je znečistenie vôd a historicky tiež výstavba priehrad a vodných nádrží, ktoré vznikali prevažne na rieke Váh. Tieto priehrady trvalo narúšajú biotop pod priehradným múrom a regulujú hladinu aj kvalitu vody.¹⁹⁷ Napriek relatívne hojnému výskytu je vydra stále zaradená v rámci Európy medzi zraniteľné druhy. Na Slovensku je vydra celoročne chráneným živočíchom zaradeným do prílohy č. 5 k vyhláske č. 170/2021 Z. z., škody spáchané vydrou za posledných 10 rokov sú výlučne na rybích populáciách na strednom Slovensku a sú skôr výnimočné.¹⁹⁸

Určené vtáky

Medzi určené živočíchy ďalej zákon radí niektoré druhy vtákov, sú nimi volavka biela, volavka popolavá, krkavec čierny a kormorán veľký. Všetky z týchto druhov sú zaradené medzi

¹⁹² Podľa údajov poskytnutých ŠOP SR na základe žiadosti podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám.

¹⁹³ ŠOP SR. *Zubor hrivnatý*. [online]. [cit. 07. 08. 2023]. Dostupné na <https://nppoloniny.sopsr.sk/priroda-2/fauna/zubor-hrivnaty/>.

¹⁹⁴ Tamtiež.

¹⁹⁵ Podľa údajov poskytnutých ŠOP SR na základe žiadosti podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám.

¹⁹⁶ URBAN, P. *Mapovanie vydry riečnej na Slovensku*. Bulletin VYDRA, 15: 9 - 21 (2012). s. 16.

¹⁹⁷ ŠOP SR. *Program záchrany chráneného ohrozeného druhu vydra riečna*. Banská Bystrica. 2001. s. 8.

¹⁹⁸ Podľa údajov poskytnutých ŠOP SR na základe žiadosti podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám.

chránené druhy podľa slovenskej úpravy a zároveň im je poskytovaná ochrana v zmysle voľne žijúcich vtákov podľa predpisov Európskej Únie.

Určené vtáky môžeme rozdeliť na dve skupiny. Prvú skupinu tvoria volavka biela, volavka popolavá a kormorán veľký, ktoré v dôsledku zloženia svojho jedálnička spôsobujú nemalé škody na rybách, a ktoré sa nielen vďaka únijnej ochrane začali čoraz viac rozširovať na území Slovenska.¹⁹⁹ Škody spôsobované týmito vtákmi sa v praxi príslušných úradov ani nerozlišujú, a sú vedené v spoločnej skupine.²⁰⁰ Druhú skupinu tvorí sám krkavec čierny, ktorého zaradenie do zoznamu určených živočíchov, pri ktorých štát hradí škodu, je prinajmenšom otáznе. Pravdepodobne sa jednalo o strach z rastúcej populácie a jej vplyvu na lovnú zver. Za posledných 10 rokov nebola vyplatená žiadna náhrada za škodu, ktorú by tento druh vtáka spôsobil.²⁰¹ To je nepochybne dané jeho potravou, ktorú tvoria prevažne hlodavce.²⁰²

3.1.3. Podmienky pre náhradu škody

V § 97 a § 98 poskytuje zákon o ochrane prírody a krajiny základné podmienky a predpoklady pre úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody. Ako prvý upravuje v § 97 spôsobilý predmet náhrady škody, štát teda nezodpovedá za akúkoľvek škodu. Zákonodarca taxatívne určuje spôsobilé predmety náhrady škody takto:

- život a zdravie fyzickej osoby
- vybrané domestikované živočíchy,
- psy používané na stráženie vybraných domestikovaných živočíchov alebo používaných pri ich pasení (pastierske psy)
- ryby chované v rybníkoch, rybochovných zariadeniach alebo malých vodných nádržiach osobitne vhodných na chov rýb, ak sú tieto chovnými rybárskymi revírmi alebo ak sa v nich vykonáva hospodársky chov rýb na základe osvedčenia podľa osobitného predpisu,
- včelstvá a včelárske zariadenia,
- nepozberané poľné plodiny,

¹⁹⁹ ŁAWICKI, Ł., *The Great White Egret in Europe: population increase and range expansion since 1980*. British Birds. January 2014. [online]. [cit. 20. 08. 2023.] Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/264911105_The_Great_White_Egret_in_Europe_population_increase_and_range_expansion_since_1980.

²⁰⁰ Podľa údajov poskytnutých ŠOP SR na základe žiadosti podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám.

²⁰¹ Tamtiež.

²⁰² OBUCH, J., *Potrava krkavca čierneho (Corvus corax) na Slovensku*. Tichodroma 19. 2007. s. 4.

- dreviny alebo lesné porasty alebo
- poľovná raticová zver v oblastiach s celoročnou druhovou ochranou určených živočíchov.

V rámci tohto určenia predmetu zákonodarca využíva niekoľko legislatívnych skratiek. V súlade s § 2 ods. 2 písm. zb) rozumieme pod pojmom vybrané domestikované živočíchy kone, osly a ich krížence, dobytok, ošípané, ovce, kozy, hydina, bežce, králiky a kožušinové živočíchy, podľa § 2 ods. 2 písm. m) je drevinou drevina rastúca mimo lesa, strom alebo ker vrátane jeho koreňovej sústavy rastúce jednotlivo alebo v skupinách mimo lesného pozemku. Lesným porastom je v súlade s § 2 písm. b) súbor rastúcich stromovitých drevín, krovitých drevín alebo ich zmesí na lesných pozemkoch. Pod pojem raticová zver spadajú, v súlade s bodom 3. prílohy č. 1 k zákonu o poľovníctve: „*všetky druhy zveri z radu párnokopytníkov uvedených v druhom bode.*“ V súvislosti s raticovou zverou zákon zužuje spôsobilý predmet náhrady len na tie oblasti, kde bola zavedená „*celoročná druhová ochrana určených živočíchov.*“ Táto úprava je už dnes zbytočná, keďže sa týkala len vlka obecného pred účinnosťou vyhlášky č. 170/2021, a šlo teda o oblasti okresov na severozápade a juhovýchode krajiny. Okrem toho zákonodarca zavádza aj samostatné legislatívne skratky, ako sú „*pastiersky pes*“ a „*ryby*“.

V ods. 2 zákon o ochrane prírody a krajiny uvádza výnimky, kedy štát za škodu zodpovedať nebude. Konkrétne sa jedná o škody spôsobené určenými živočíchmi ak boli držané alebo chované v ľudskej opatere a unikli a ak vznikla lovcovi pri love určeného živočícha, ktorý škodu podľa odseku 1 spôsobil. Pred novelizáciou zákonom č. 356/2019 Z. z. nezodpovedal štát ani za škodu spôsobenú „*určeným živočíchom, ak vznikla fyzickej osobe pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním alebo pri plnení služobných úloh alebo iných obdobných činností alebo v súvislosti s ním(...)*“²⁰³. Štát tak vylučuje zodpovednosť za situácie, kedy k stretu dochádza úmyselným ľudským konaním.²⁰⁴

V nasledujúcom ustanovení § 98 zákonodarca uvádza podmienky vo vzťahu k vybraným predmetom. Pre náhradu škody na vybraných domestikovaných živočíchoch, rybách, včelstvách a včelárskych zariadeniach a drevinách stanovuje v § 98 ods. 1 podmienku, podľa ktorej musia byť prijaté „*primerané preventívne opatrenia na ich ochranu pred určeným*

²⁰³ Podľa starého § 97 ods. 2 písm. b) zákona o ochrane prírody a krajiny, ktorý bol nahradený vtedajším písmenom c) a pôvodné písm. b) bolo vylúčené.

²⁰⁴ MÚČKOVÁ, B. a kol.: *Zákon o ochrane prírody a krajiny – Komentár*. Bratislava: Wolters Kluwer 2018. s. 763.

živočíchom.“ Ďalej v zmienenom odseku odkazuje na všeobecne záväzný právny predpis, v rámci ktorého majú byť tieto primerané preventívne opatrenia bližšie špecifikované. Týmto predpisom je vyhláška č. 170/2021. Primeranými preventívnymi opatreniami podľa vyhlášky sú v zásade tri skupiny opatrení, prvé sú ohrady vo forme elektrických ohradníkov, plotov alebo košiarov, druhou skupinou sú pastierske psy a tretou maštale či stajne. Okrem toho je za primerané preventívne opatrenie u včiel považovaná kovová klietka umiestnená vo výške aspoň 3 metre nad zemou. V ďalších ustanoveniach § 45 vyhlášky č. 170/2021 sú bližšie špecifikované požiadavky na pastierske strážne psy a na vlastnosti oplotenia.

Ustanovenie § 98 ods. 2 sprísňuje požiadavky pre náhradu škody vzniknutej na rybách len na prípady, kedy bola škoda spôsobená určeným živočíchom, ktorý sa v čase a na mieste vzniku škody preukázateľne zdržiava. Pri škode na rybách zákon nestanovuje jednorazovú udalosť, ale podľa § 100 ods. 3 sa škoda uplatňuje odo dňa vzniku škody po deň predchádzajúci výlovu rýb. V súvislosti s preukázaním výskytu určeného živočícha zákon stanovuje v § 101 ods. 1 povinnosť štátnemu orgánu ochrany prírody uskutočňovať miestne šetrenie aspoň raz za tri mesiace. Odporúčané je však vykonávať tieto šetrenia častejšie.²⁰⁵

V prípade škôd na rybách alebo raticovej zveri zákonodarca vylučuje náhradu tejto škody osobe vykonávajúcej chov rýb alebo užívateľovi poľovného revíru, „*ak im bola povolená výnimka z podmienok druhovej ochrany podľa § 35 ods. 1 písm. a) až c) na odchyt, usmrcovanie alebo rušenie určeného živočícha, ktorá mala platnosť aj v čase vzniku škody.*“²⁰⁶ Ak teda vďaka výnimke dostane subjekt, ktorému vznikla škoda, možnosť určitým spôsobom zakročiť proti potenciálnemu konfliktu, zákonodarca vylučuje možnosť náhrady škody.

Ako posledná zužujúca podmienka náhrady škody sa uvádza podmienka pre poľnohospodárske plodiny v § 98 ods. 4. Podľa tohto ustanovenia sa neposkytne náhrada za škodu na poľných plodinách nepozbieraných v agrotechnickom termíne. V prípade, že tento termín nebol dodržaný z dôvodu ochrany prírody, náhrada sa poskytne. Do 1. januára 2021 poskytoval zákon možnosť správnej úvahy pre rozhodujúci orgán ochrany prírody, keďže predchádzajúce znenie tohto ustanovenia obsahovalo okrem dôvodov ochrany prírody taktiež spojenie „*zo závažného dôvodu.*“

3.1.4. Rozsah náhrady škody

²⁰⁵ MÚČKOVÁ, B. a kol.: *Zákon o ochrane prírody a krajiny – Komentár*. Bratislava: Wolters Kluwer 2018. s. 765.

²⁰⁶ Ustanovenie § 98 ods. 3 Zákona o ochrane prírody a krajiny.

Rozsah náhrady, resp. spôsob určenia výšky náhrady upravuje ustanovenie § 99 zákona o ochrane prírody a krajiny. Úprava v rámci tohto paragrafu je rozdelená na škody na živote, na zdraví a nakoniec na majetku.

V § 99 ods. 1 je upravený spôsob určenia výšky náhrady škody v prípade, že určený živočích spôsobí smrť osoby. Okrem určenia výšky toto ustanovenie upravuje aj okruh osôb, ktorým sa táto náhrada poskytne. Náhrada škody náleží podľa tohto ustanovenia „*manželovi (druhovi) usmrteného a každému maloletému dieťaťu, voči ktorému mal usmrtený vyživovací povinnosť(...)*“ Výpočet náhrady sa určuje rozdielne u maloletých osôb, u ktorých je vo výške tridsaťnásobku priemernej mesačnej mzdy na Slovensku za rok, ktorý o dva roky predchádza roku, v ktorom vznikla škoda, v prípade ostatných osôb je to dvadsaťnásobok tejto priemernej mzdy. V prípade usmrtenia maloletej osoby náleží táto čiastka obom rodičom. Ustanovenie § 99 ods. 1 písm. b) určuje výpočet náhrady nákladov na pohreb a nákladov vynaložených na liečenie poručiteľa v súvislosti so vznikom škody. Táto náhrada sa znižuje o príspevok poskytnutý podľa Zákona č. 238/1998 Z. z. o príspevku na pohreb.

V prípade škody na zdraví fyzickej osoby má náhrada dve časti, prvou časťou je odškodnenie za bolesť a sťažené spoločenské uplatnenie vo výške určenej podľa zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov. Druhou časťou je „*náhrada účelne a preukázateľne vynaložených nákladov spojených s liečením poškodeného v súvislosti so vznikom škody, ktorá sa nahrádza podľa tohto zákona.*“²⁰⁷

Podľa dikcie zákona sa pod pojem škoda na majetku radia všetky ostatné relevantné typy škody, teda okrem drevín, lesných porastov, poľnohospodárskych plodín či včelárskych zariadení sem patria aj škody na včelstvách, domestikovaných živočíchoch, pastierskych psoch, rybách a raticovej zveri. V súlade so znením § 99 ods. 3 sa hradí len skutočná škoda, *a contrario* sa neuhrádza ušlý zisk ako v prípade všeobecnej úpravy náhrady škody podľa § 442 občianskeho zákonníku. Skutočnou škodou je v súlade s rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu „*ujma, ktorá znamená zničenie, stratu, zmenšenie, zníženie či iné znehodnotenie existujúceho majetkového stavu poškodeného oproti stavu pred škodnou udalosťou a ktorá*

²⁰⁷ Ustanovenie § 99 ods. 2 zákona o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

predstavuje majetkové hodnoty, ktoré treba vynaložiť pre uvedenie veci do predošlého stavu (pokiaľ nie je vylúčené).²⁰⁸ Škoda spôsobená napríklad na elektrických ohradníkoch alebo maštaliach sa neuhrádza, ani v prípade že boli určeným živočíchom poškodené.²⁰⁹ Ustanovenie § 99 ods. 4 umožňuje využívanie znaleckých posudkov podľa zákona č. 36/1967 Zb. o znalcoch a tlmočníkoch v znení zákona č. 238/2000 Z. z., v prípade škôd na rybách zákonodarca využívanie znaleckých posudkov na určenie výšky náhrady obligatórne určuje.

V súlade s § 100 ods. 7 si v prípade pochybností môže príslušný orgán vyžiadať znalecký posudok aj v inej situácii než pri škode na rybách. Posledný odsek tohto ustanovenia zamedzuje zdvojeniu poskytovanej náhrady tým, že zavádza zníženie náhrady škody v situácii, kedy bola poskytnutá náhrada podľa iného predpisu, typicky podľa zákona o poľovníctve.

3.1.5. Postup poškodeného pri uplatnení nároku

Postup poškodeného je upravený v § 100 ods. 1 až 5 zákona o ochrane prírody a krajiny a v § 46 vyhlášky č. 170/2021. Samotné paragrafové znenie je pomerne rozsiahle. Postup tvoria dve hlavné časti, prvou je písomné oznámenie o vzniknutej škode príslušnému orgánu ochrany prírody a druhou je uplatnenie práva na náhradu škody na tomto orgáne. Týmto orgánom je miestne príslušný okresný úrad v súlade s § 68 písm. h) a písm. p) zákona o ochrane prírody a krajiny. Nezáleží pritom na stupni ochrany územia, na ktorom bola spôsobená škoda.

Pre ohlasovanie škody zákonodarca zavádza dve rôzne lehoty. Lehota 48 hodín od zistenia škody sa uplatní v prípade, kedy ide o škodu na majetku a poškodeným nie je pozostalá osoba (to znamená, že poškodeným je „poškodený“), vo všetkých ostatných prípadoch sa uplatní lehota 60 dní od zistenia vzniknutej škody.²¹⁰ Odlišný režim je určený pri škode na rybách, kedy v súlade s § 100 ods. 1 vetou druhou „poškodený písomne oznámi orgánu ochrany prírody vznikajúcu škodu podľa tohto zákona po zistení výskytu určených živočíchov v blízkosti vodnej plochy, v ktorej sa uskutočňuje chov rýb.“ V prípade škody na rybách tak nie je určená lehota, keďže zákon v tomto prípade počíta s kontinuálne vznikajúcou škodou, ktorá nepredstavuje jednorazovú udalosť.

²⁰⁸ Rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 29. 4. 2008, sp. zn. 2 Cdo 81/2007.

²⁰⁹ MÚČKOVÁ, B. a kol.: *Zákon o ochrane prírody a krajiny – Komentár*. Bratislava: Wolters Kluwer 2018. s. 768.

²¹⁰ Podľa § 100 ods. 1 zákona o ochrane prírody a krajiny.

Pre druhú časť, teda pre samotné uplatnenie nároku, sú určené lehoty v § 100 ods. 2, pričom pre škodu na živote a zdraví je to lehota 2 roky od vzniku škody, v ostatných prípadoch (pri škode na majetku) je určená subjektívna lehota 1 mesiac odo dňa, kedy sa poškodený o škodu dozvedel a objektívna lehota 6 mesiacov odo dňa, kedy ku škode došlo. Opäť odlišný režim platí pre škody na rybách, kedy sa nárok uplatňuje do 1 mesiaca odo dňa výlovu rýb vopred písomne oznámeného miestne príslušnému orgánu ochrany prírody.²¹¹ Všetky lehoty sú svojou povahou prekluzívne, ako to určuje § 100 ods. 4.

Predložením žiadosti sa podľa § 100 ods. 5 rozumie doručenie úplnej žiadosti poškodeného orgánu ochrany prírody v ktorého územnom obvode ku škode došlo. Náležitosti tejto žiadosti stanovuje vyhláška č. 170/2021 v § 46. Samotná žiadosť v súlade so zmieneným ustanovením musí obsahovať:

- a) *meno, priezvisko a adresu trvalého pobytu alebo názov alebo obchodné meno, sídlo alebo miesto podnikania žiadateľa,*
- b) *uvedenie miesta a rozsahu škody,*
- c) *označenie určeného živočícha, ktorý škodu spôsobil na základe výsledku miestneho zisťovania podľa § 101 ods. 1 zákona,*
- d) *opis opatrení vykonaných na zabránenie vzniku škody,*
- e) *spôsob poskytnutia náhrady škody.*

Prílohou žiadosti sú:

- a) *lekárska správa od lekára, ktorý ošetril alebo liečil fyzickú osobu po útoku určeného živočícha, ak ide o škodu na zdraví fyzickej osoby,*
- b) *výpis z matriky o smrti fyzickej osoby a lekárska správa od lekára, ktorý ošetril osobu po útoku určeného živočícha, ak ide o škodu na živote fyzickej osoby,*
- c) *doklad o vlastníckom alebo inom práve k pozemku, na ktorom ku škode došlo, ak ide o škodu na poľných plodinách, drevinách alebo lesných porastoch,*
- d) *doklad o užívateľskom práve k rybníku, rybochovnému zariadeniu alebo malej vodnej nádrži a znalecký posudok o vzniku škody a o jej výške, ak ide o škodu na rybách,*
- e) *iný doklad preukazujúci vzniknutú škodu a výšku vzniknutej škody. identifikačné údaje žiadateľa, rozsah a miesto vzniku škody, označenie určeného živočícha, ktorý škodu spôsobil, opis vykonaných preventívnych opatrení a spôsob poskytnutia náhrady škody.*

²¹¹ Podľa § 100 ods. 3 zákona o ochrane prírody a krajiny.

Použitie slova „predloženú“ v § 100 ods. 5 považujem za legislatívne-technický nedostatok, keďže v predchádzajúcich ustanoveniach zákonodarca hovorí o „uplatnení“ náhrady. Zavádza tak legislatívnu skratku, ktorú nevyužíva a nahrádza ju synonymami tohto slova.

3.1.6. Postup orgánu

Postup orgánu ochrany prírody je upravený v § 100 ods. 6 až ods. 8 a v § 101 zákona o ochrane prírody a krajiny. Miestne príslušný okresný úrad žiadosť zhodnotí a v prípade, že neobsahuje predpísané náležitosti, alebo v prípade, že nie sú priložené predpísané prílohy, vyzve žiadateľa k doplneniu žiadosti. Zákonná lehota pre doplnenie žiadosti je podľa § 100 ods. 6 najviac 30 dní od doručenia výzvy na doplnenie, túto lehotu je však možné pre osobitné dôvody predĺžiť. Ustanovenie § 100 ods. 7 dáva okresnému úradu možnosť v prípade pochybností vyzvať žiadateľa k predloženiu odborného alebo znaleckého posudku.

Odseky 6 a 7 predstavujú základné procesné ustanovenia pre konanie o náhrade škody, keďže postup podľa všeobecných predpisov o správnom konaní je vylúčený v súlade s § 81 ods. 2 písm. o).²¹² To však neznamená, že postup podľa týchto špeciálnych ustanovení svojou podstatou nepredstavuje správne konanie.

Ak príslušný okresný úrad zistí, že žiadosť neobsahuje požadované náležitosti, resp. k nej nie sú priložené požadované prílohy, a poškodený tieto nedostatky nenapraví ani po výzve, v súlade s § 100 ods. 8 náhrada škody nebude poskytnutá. Zároveň je v tomto ustanovení uvedená možnosť poškodeného domáhať sa priznania náhrady škody súdnou cestou.

Ak žiadosť poškodeného neobsahuje predpísané údaje, neboli k nej pripojené požadované doklady a podklady ani na základe výzvy orgánu ochrany prírody neboli predpísané náležitosti žiadosti, ako i predpísané doklady a podklady poškodeného doplnené, náhrada škody sa poškodenému neposkytne. Tým nie je dotknuté právo poškodeného domáhať sa priznania náhrady škody na súde, a to najskôr po uplynutí lehoty podľa § 101 ods. 3.

Samotný postup okresného úradu sa začína miestnym zisťovaním, ktoré sa vykoná do troch dní od oznámenia vzniku škody. V prípade škôd na rybách je táto lehota predĺžená na sedem dní, pričom zisťovanie sa opakuje minimálne raz za 3 mesiace. Výsledkom zisťovania je písomný protokol a zaistenie dôkazov.²¹³ Po miestnom zisťovaní príslušný okresný úrad

²¹² MÚČKOVÁ, B. a kol.: *Zákon o ochrane prírody a krajiny – Komentár*. Bratislava: Wolters Kluwer 2018. s. 773.

²¹³ Ustanovenie § 101 ods. 1 zákona o ochrane prírody a krajiny.

nepostupuje *ex officio*, ale k posúdeniu relevantných a nevyhnutných skutočností pristúpi až po doručení úplnej žiadosti.²¹⁴ Podľa zákona má príslušný okresný úrad vychádzať z predložených dokladov a podkladov, z odborných a znaleckých posudkov, z lekárskej správy v odpovedajúcich prípadoch, z potvrdenia veterinárneho lekára a taktiež z údajov Ministerstva životného prostredia o výskyte určených živočíchov.

Pre poskytnutie náhrady požaduje zákonodarca preukázanie niekoľkých skutočností príslušnému okresnému úradu, ktorými sú podľa § 101 ods. 3:

- a) škodu spôsobil určený živočích,
- b) sú splnené podmienky stanovené zákonom o ochrane prírody a krajiny,
- c) nie sú pochybnosti o čase rozhodujúcej udalosti, o vzniku škody poškodenému a o rozsahu ním požadovanej náhrady škody.

Ak príslušný okresný úrad zhodnotí, že boli splnené všetky uvedené podmienky, vyplatí náhradu škody. Pre vyplatenie zákonodarca určuje lehotu štyroch mesiacov, resp. šiestich mesiacov vo zvlášť zložitých prípadoch. Lehota sa počíta odo dňa doručenia žiadosti o poskytnutie náhrady škody. Podľa môjho názoru tu ide opäť o nevyužitie už skôr zavedenej legislatívnej skratky podľa § 100 ods. 5. Lehota sa teda počíta od predloženia žiadosti o náhradu škody. Ak nie sú preukázané požadované skutočnosti, náhradu okresný úrad nevyplatí.

3.1.7. Súdna ochrana poškodeného

Zákonodarca upravuje taktiež právo poškodeného domáhať sa náhrady súdnou cestou.²¹⁵ Súdna ochrana je v tomto prípade poskytovaná dvomi spôsobmi. Ako už bolo spomenuté vyššie, napriek tomu, že zákon v § 81 ods. 2 písm. o) vylučuje využitie všeobecných predpisov o správnom konaní, postup okresného úradu je špecifickým typom správneho konania a jeho výsledkom je správne rozhodnutie v zmysle § 46 a nasledujúcich zákona č. 71/1967 Zb., o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) a je proti nemu možné brániť sa správnou žalobou podľa § 177 a nasledujúcich zákona č. 162/2015 Z. z., správneho súdneho poriadku (ďalej len „správny súdny poriadok“). V rámci správneho súdnictva je však preskúmaná len samotná zákonnosť rozhodnutia. V prípade, že vznikne medzi poškodeným a okresným úradom spor o výšku náhrady škody, poškodený sa

²¹⁴ Ustanovenie § 101 ods. 2 zákona o ochrane prírody a krajiny.

²¹⁵ Ustanovenie § 102 ods. 1 zákona o ochrane prírody a krajiny.

môže domáhať určenia výšky náhrady v rámci občianskoprávneho procesu, teda v rámci konania podľa ustanovení zákona č. 160/2015 Z. z. civilného sporového poriadku (ďalej len „civilný sporový poriadok“).

Vyššie uvedené závery vychádzajú taktiež z rozhodovacej praxe súdov. Krajský súd Banská Bystrica vo svojom rozsudku zo dňa 7. 12. 2022, sp. zn. 75S/77/2021 riešil prípad v ktorom poškodený žiadal preskúmanie zákonnosti rozhodnutia okresného úradu, ktorý priznal poškodenému nižšiu náhradu, než akú žiadal poškodený. Poškodený vysokú požadovanú náhradu dokladal tým, že na predmet náhrady, ktorým bol plemenný baran, mohol byť potenciálne predaný za niekoľkonásobne vyššiu sumu, ktorú dokladal ponukou na odkúpenie barana na reklamné účely. Okresný úrad pri stanovení výšky náhrady škody vychádzal zo stanoviska Zväzu chovateľov oviec a kôz na Slovensku. Okrem iného sa venuje povahe správneho súdnictva, keď tvrdí že: *„úlohou súdu v správnom súdnictve nie je nahradzovať činnosť orgánov verejnej správy pri zisťovaní skutkového stavu, ale len preskúmať zákonnosť ich rozhodnutí v rozsahu žalobných bodov, teda v tom, či príslušné orgány verejnej správy pri riešení konkrétnych otázok rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy.“* A ďalej rieši, za akých okolností môže súd rozhodnúť o výške náhrady škody: *„Rozhodnúť o výške náhrady škody, ktorá je medzi účastníkmi konania sporná, prináleží len súdu v riadnom súdnom občianskoprávnom procese pri dokazovaní podľa príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku, a nie správnemu orgánu, na konanie ktorého sa navyše ani neuplatňuje Správny poriadok, a to ani v spojení so súdnym preskúmacím konaním, keďže správny súd nenahrádza rozhodovaciu činnosť orgánov verejnej správy a nie je súdom skutkovým.“*

Krajský súd tak vyvodzuje dvojkolajnosť súdnej kontroly rozhodovania okresných úradov v prípade rozhodovania o náhrade škody spôsobenej určenými živočíchmi.

Ďalším podstatným záverom, vysloveným v tomto rozsudku, a neskôr potvrdeným v ďalších rozsudkoch, je nemožnosť jednostranného určenia výšky náhrady škody okresným úradom. Okresný úrad teda v situácii, kedy nesúhlasí, resp. má pochybnosti s požadovanou výškou náhrady, nemá možnosť správnym uvážením určiť nižšiu výšku náhrady. Krajský súd uvádza, že v prípade, kedy sa nárok poškodeného a záver okresného úradu líšia vo výške náhrady, môže okresný úrad postupovať napríklad podľa § 100 ods. 7, teda vyžiadať odborný alebo znalecký posudok a odstrániť tak pochybnosti o výške škody, nesmie však rozhodnúť bez odstránenia pochybností o výške škody. Rovnako to znamená, že okresný úrad podľa názoru krajského súdu nemôže vyplatiť ani časť požadovanej náhrady. K tomu uvádza nasledovné: *„To, že orgán ochrany prírody nemôže rozhodnúť ani o časti uplatneného nároku na náhradu*

škody vyvodzuje správny súd aj zo skutočnosti, že v zákone takáto možnosť explicitne nie je zakomponovaná, ako je tomu napr. v zákone č. 282/2015 Z. z. o vyvlastňovaní pozemkov(...)“

Podľa záverov krajského súdu tak okresný úrad buďto vyplatí celú požadovanú náhradu škody v situácii, kedy o nej nie sú pochybnosti, vo všetkých ostatných prípadoch, kedy nebolo dokazovanie dostatočné, náhradu škody nevyplatí vôbec, inak prekračuje svoje zákonné právomoci. Krajský súd na základe uvedených záverov zrušil administratívne rozhodnutie okresného úradu. Závery uvedené v tomto rozsudku krajský súd využíva a potvrdzuje taktiež vo svojom rozsudku zo dňa 1. 2. 2023, sp. zn. 76S/2/2022.

3.1.8. Zhodnotenie právnej úpravy

Inštitút náhrady škody spôsobenej určenými živočíchmi sa od svojho prijatia v rámci zákona o ochrane prírody a krajiny stal dôležitým nástrojom ochrany prírody a biologickej rozmanitosti. O tomto nepochybne svedčia stovky vyplatených náhrad úradmi. Zákon poskytuje relatívne jednoducho dostupnú kompenzáciu pre poškodené subjekty, ktoré častokrát nemajú časové ani finančné kapacity na zdĺhavé procesy pri vymáhaní svojich vlastných práv. Podľa môjho názoru zákonodarca zvládol dôležitú úlohu vytvoriť inštitút jednoducho prístupný pre každého, čoho znakom môžu byť opäť jednotlivé žiadosti, ktoré sa častokrát týkajú škôd malého rozsahu. V prípade nízkeho potenciálu vymáhateľnosti týchto práv by nepochybne dochádzalo k nelegálnemu strieľaniu konfliktných druhov živočíchov.

Ako som už zmienil v prípade českej právnej úpravy, inštitút náhrady škody spôsobenej určenými živočíchmi je len jednou časťou komplexného systému nástrojov ochrany prírody, ktoré predstavujú tiež rôzne dotačné programy, stimuly apod. Sám osebe tento inštitút nemá potenciál úplne ochrániť biologickú rozmanitosť, a čo je možno dôležitejšie, vzájomný rešpekt a toleranciu medzi jednotlivými, proti sebe stojacimi záujmami.

3.2. Náhrada škody podľa zákona o poľovníctve

Slovenský zákon o poľovníctve bol prijatý v roku 2009, kedy nahradil pôvodný spoločný starý zákon o poľovníctve. Jedným z cieľov a účelov právnej úpravy je zachovanie

druhovej pestrosti a zdravých populácií voľne žijúcej zveri a jej prirodzených biotopov.²¹⁶ So zachovaním zdravých populácií voľne žijúcej zveri však súvisí taktiež ich rozumná regulácia a obhospodarovanie, ktoré je v posledných rokoch terčom kritiky.²¹⁷ Inštitút zodpovednosti užívateľa poľovného revíru za škody spôsobené zverou by mal okrem svojej reparačnej funkcie slúžiť aj ako určitá negatívna motivácia pre užívateľov poľovných revírov k tomu, aby stavy voľne žijúcej zveri regulovali na prijateľnú úroveň, čím by sa vyhli povinnosti vyplácať náhrady z vlastných rozpočtov.

3.2.1. Štruktúra zákonnej úpravy

Celú právnu úpravu inštitútu zodpovednosti za škody spôsobené zverou zákonodarca spracoval len do dvoch paragrafov zákona o poľovníctve § 69 a § 70, pričom postup pre uplatnenie nároku na náhradu škody je upravený dokonca len v dvoch odsekoch § 70. Právna úprava je teda veľmi stručná.

V § 69 zákona o poľovníctve sú upravené predpoklady pre vznik zodpovednosti, povinnosť vykonať preventívne opatrenia, situácie, kedy užívateľ revíru za škodu nezodpovedá alebo aj problematika škody spôsobenej zverou, ktorá unikla zo zvernice. V § 70 je upravený postup pre uplatnenie nároku.

Podľa § 69 ods. 1 zodpovedá užívateľ poľovného revíru len za škodu, ktorá bola spôsobená „nesprávnym“ užívaním poľovného revíru. Nesprávne užívanie je definované ako hospodárenie v rozpore s § 26 ods. 1 písm. a), c), d), f), h), i), l) a m). Zmienené ustanovenia stanovujú spôsoby, ktorými užívateľ poľovného revíru zabezpečuje „celoročnú starostlivosť a ochranu zveri a poľovného revíru“ a týmito spôsobmi sú hlavne udržiavanie normovaného kmeňového stavu zveri a jej predpísanú vekovú a pohlavnú štruktúru, zriaďovanie a odstraňovanie poľovníckych zariadení, prikrmovanie zveri v čase núdze a odstraňovanie závadného krmiva, zisťovanie stavov zveri, vypracovanie plánov poľovníckeho hospodárenia, zmluvne zabezpečiť s užívateľom poľovného pozemku spôsob a formu minimalizácie škôd spôsobovaných zverou a na zveri a oznamovanie okresnému úradu doručenie rozhodnutia o usmrtení alebo odchyte celoročne chráneného živočícha podľa § 56 ods. 5 a 6 zákona o poľovníctve. Pred zoznamom týchto činností zákonodarca uvádza slovo „najmä,“ teda nejde

²¹⁶ Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 13. 5. 2014, sp. zn. 5MCdo/53/2012.

²¹⁷ Viaceré médiá informujú o premnožení voľne žijúcej zveri. Napr. <https://sita.sk/nasvidiek/raticova-zver-je-premnozena-a-moze-sa-lovit-aj-v-case-ochrany-ministerstvo-vydalo-mimoriadne-povolenie/> [Navštívené 18. 8. 2023.] alebo <https://dennikn.sk/2969739/v-malokarpatskych-vinohradoch-stavaju-kilometre-plotov-aby-hrozno-ochranili-pred-vysokou-zverou/> [Navštívené 18. 8. 2023].

o zoznam nevyhnutných povinností a nevykonanie niektorej z činností podľa môjho názoru nemôže automaticky znamenať postup v rozpore s § 26 ods. 1 zákona o poľovníctve. Pre vznik zodpovednosti musí ísť o činnosť, ktorá je výslovne v rozpore s týmito ustanoveniami. Najčastejšie príčiny vzniku škody, teda premnoženie zveri a nedostatočné prikrmovanie zveri v zimných mesiacoch pokrývajú písmená a) a d) tohto ustanovenia.²¹⁸

Slovenská právna úprava tak síce zachováva objektívnu zodpovednosť užívateľa poľovného revíru, tú však podmieňuje porušením právnej povinnosti, kde navyše musí byť dokázaný kauzálny nexus medzi porušením povinnosti a škodou.²¹⁹

Predmet náhrady škody upravuje § 69 ods. 2, pričom týmto predmetom môžu byť poľovné pozemky, poľné plodiny dosiaľ nezobraté, vinič alebo lesné porasty. Týmto ustanovením je zároveň nepriamo určené, ktoré subjekty budú o náhradu najčastejšie žiadať. Z logiky veci pôjde najmä o poľnohospodárov a lesníkov. Na poškodeného zákon taktiež kladie určité povinnosti, a to v § 69 ods. 5 a 6. Tieto ustanovenia ukladajú vlastníčkovi alebo užívateľovi poľovného pozemku povinnosť vykonať primerané opatrenia pre predchádzanie vzniku škôd, ktorými zákon rozumie „výsev odpútavacích plodín a výsadba ohryzových plôch.“ V prípade, že tieto opatrenia nevykoná, potenciálna výška náhrady sa znižuje s ohľadom na mieru zavinenia podľa § 441 občianskeho zákonníku. Tieto opatrenia môže v prípade súhlasu majiteľa pozemku vykonať aj užívateľ revíru, v súlade s § 69 ods. 6.

Ustanovenie § 69 ods. 7 upravuje typy škôd, ktoré nie je užívateľ poľovného revíru povinný uhradiť. Sú nimi škody na:

- a) *na nepoľovných plochách alebo na viniči neošetrovanom proti škodám spôsobeným zverou, na neoplotených záhradách, ovocných, zeleninárskych alebo kvetinových škôlkach, stromoradiach alebo na osamelo rastúcich stromoch;*
- b) *na poľnohospodárskych kultúrach nezobratých v agrotechnických termínoch a škody spôsobené na plodinách voľne uskladnených na poľovných pozemkoch (hroble, siláže), ak vlastníak neurobí opatrenia, aby tieto plodiny boli účinne chránené proti škodám,*
- c) *spôsobené na lesných porastoch nechránených oplôtkami, mechanickou ochranou alebo chemickou ochranou proti ohryzu,*
- d) *nepresahujúce 3 % očakávanej úrody alebo prírastku na príslušnej parcele,*

²¹⁸ BÁRTŮ, J. *K náhradě škody způsobené zvěří v českém, slovenském a německém právu*. Právní rozhledy, 2021, č. 21, s. 745.

²¹⁹ Tamtiež.

e) *spôsobené zverou, ktorej lov nemal povolený alebo schválený.*

3.2.2. Postup poškodeného pri uplatnení nároku

Postup pre uplatnenie nároku je upravený v § 70 zákona o poľovníctve. Poškodený nárok uplatňuje u užívateľa poľovného revíru. U poľnohospodárskych pozemkov, poľných plodínach a poľnohospodárskych porastoch je objektívna lehota stanovená na 2 mesiace odo dňa, kedy škoda vznikla a subjektívna lehota na 15 dní odo dňa, kedy poškodený zistil škodu. V prípade škôd na poľnohospodárskych plodínach a porastoch, u ktorých je možné zistiť škodu až v čase zberu, je uvedená lehota pre uvedenie výšky škody na 15 dní od vykonania zberu. U lesných porastov je lehota stanovená pre škody vzniknuté od 1. júla do 30. júna na 30 dní od uplynutia uvedeného obdobia, teda do konca mesiaca júl. Tieto lehoty sú považované za prekluzívne a hmotnoprávne, ich zmeškanie má teda za následok zánik práva na náhradu škody a zároveň musia byť vyššie uvedené úkony vykonané tak, aby v lehotách došli do dispozície adresáta.²²⁰

Okrem nahlásenia vzniknutej škody musí poškodený nahlásiť požadovanú výšku náhrady a opatrenia, ktoré vykonal na zabránenie škôd spôsobených zverou. V prípade nenahlásenia opatrení a výšky náhrady by mal v súlade s § 70 ods. 2 vetou druhou zaniknúť nárok na náhradu škody. Toto ustanovenie však podľa môjho názoru čiastočne odporuje ustanoveniu o „spoluúčasti“ poškodeného podľa miery zavinenia v § 69.

Pri uplatňovaní nárokov podľa zákona o poľovníctve bude v drvivej väčšine prípadov rozhodovať využitie znaleckých posudkov, ako je to napríklad v prípade, o ktorom rozhodoval Krajský súd Banská Bystrica vo svojom rozhodnutí zo dňa 16. 12. 2014, číslo rozsudku 13Co/1075/2013, kde boli tvrdenia oboch strán sporu postavené práve na niekoľkých znaleckých posudkoch. Krajský súd týmto rozhodnutím vec vrátil okresnému súdu a zároveň ho zaviazal v rámci dokazovania využiť znalecké posudky, závery ktorých neboli podľa krajského súdu dostatočne zohľadnené.

3.2.3. Zhodnotenie právnej úpravy

Právna úprava náhrady škody spôsobenej zverou podľa zákona o poľovníctve vydržala vo svojom prvotnom znení z roku 2009 až do dnešných dní, aj keď sa v posledných rokoch vyskytlo niekoľko pokusov na novelizáciu, a to dokonca vytvorením úplne nového zákona

²²⁰ Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 27. 4. 2022, sp. zn. 1Cdo/220/2021.

o poľovníctve. Jeden z takýchto návrhov vznikol v roku 2019 a pochádzal z dielne Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (ďalej len „MP SR“). Ďalšie 2 návrhy na novelizáciu prišli na začiatku roka 2023, jeden z nich bol predložený skupinou poslancov a napriek tomu, že v dôvodovej správe k návrhu zákona predkladatelia kritizujú aktuálny zákon o poľovníctve pretože *„nezabránil vzniku obrovských škôd v poľnohospodárstve a k významnému poškodzovaniu lesných porastov zverou“*²²¹, v rámci novelizácie nepredstavili žiadne zmeny týkajúce sa inštitútu náhrady škody spôsobenej zverou. Tento zákon napokon nebol schválený Národnou radou SR.

V rovnakom čase vznikol nový návrh zákona o poľovníctve, autorom ktorého bolo opäť MP SR, a ktorý obsahoval aj novú úpravu inštitútu náhrady škody. Podľa navrhovanej úpravy mala byť zodpovednosť užívateľa poľovného revíru naviazaná na plnenie schváleného plánu chovu a lovu zveri, nebolo by teda upustené od dnes platného systému, kedy je nutné dokázať porušenie právnej povinnosti. Túto potenciálnu zmenu však považujem za krok vpred, keďže sa zákonodarca snaží o väčší tlak na reguláciu zveri. Návrh zákona sa však stretol s odporom odbornej verejnosti a bolo predložených niekoľko stoviek pripomienok a nedostal sa ani z legislatívnej rady vlády ďalej do legislatívneho procesu.²²²

Úpravu tohto inštitútu možno označiť v prvom rade za extrémne stručnú. Zákon neobsahuje dostatočné procesné ustanovenia a rozhodne nevyvoláva pocit právnej istoty v tom, ako má poškodený postupovať v prípade, keď sa nestretne so súčinnosťou užívateľa poľovného revíru. Navyše celý proces vďaka dôrazu na dokázanie porušenia právnej povinnosti užívateľa revíru má potenciál byť finančne náročný, čo môže (a určite častokrát je) byť odradzujúce pre poškodeného. Nad funkčnosťou tejto právnej úpravy je preto podľa môjho názoru veľký otáznik.

²²¹ Skupina poslancov. Dôvodová správa k návrhu zákona, ktorým sa mení zákon o poľovníctve [online]. [cit. 18. 8. 2023]. Dostupné na: <https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=9082> .

²²² Legislatívna rada vlády SR [online]. [cit. 18. 8. 2023]. Dostupné na: <https://lr.v.rokovania.sk/35582023-/?csrt=13145230463617236174> .

4. Porovnanie právnych úprav

4.1. Porovnanie náhrady u zvlášť chránených živočíchov

Ako už bolo spomenuté v predošlých kapitolách, inštitúty náhrady škody spôsobenej chránenými voľne žijúcimi živočíchmi vychádzajú z rovnakých teoretických východísk. Všeobecným cieľom tohto inštitútu je ochrana biologickej rozmanitosti a prírody ako takej pomocou kompenzačných nástrojov poskytovaných osobám, ktoré nemôžu stavy škodných zvierat regulovať. Základnými rozdielmi medzi právnymi úpravami tohto inštitútu sú jeho samotné zaradenie v právnom poriadku, detailnosť úpravy a vymedzenie predmetu náhrady škody. Tieto rozdiely považujem za zásadné, okrem nich som v rámci analýzy právnych úprav identifikoval niekoľko menších zmien, ktorým venujem v rámci porovnania menej priestoru. Medzi ne patrí napríklad výška náhrady pri škode na živote osoby alebo povaha rozhodnutia príslušného orgánu.

4.1.1. Inštitút v rámci právneho poriadku

Prvým hodnotiacim kritériom je samotná štruktúra právnej úpravy a zaradenie úpravy inštitútov v rámci právneho systému. Zákony upravujúce tento inštitút boli prijaté v približne rovnakom čase, na Slovensku bol inštitút začlenený do nového zákona o ochrane prírody a krajiny v roku 2002, s účinnosťou od 1. 1. 2003 a v Českej republike bol inštitút prijatý v rámci samostatného zákona o poskytovaní náhrad škod ešte v roku 2000. V oboch prípadoch bol tento inštitút v rámci právnych poriadkov novinkou. Za voľbou slovenského zákonodarcu začleniť inštitút náhrady škody do zákona o ochrane prírody a krajiny je podľa môjho názoru možné vidieť snahu o určitú „kodifikáciu“ práva životného prostredia, nakoľko sa zákonodarca pokúsil o zaradenie základných inštitútov a zákonného rámca orgánov ochrany prírody do jedného právneho predpisu. Výhodou tohto prístupu môže byť ucelená právna úprava, ktorá je prehľadná, využíva jednotné definície a nemusí v rámci jednotlivých inštitútov odkazovať na veľké množstvo iných právnych predpisov. Taktiež to môže predstavovať uľahčenie pre zákonodarcu v prípade novelizácie súvisiacich predpisov. Napríklad v situácii, kedy súvisiaci zákon mení určitú definíciu, počet zákonov vyžadujúcich zmenu v súvislosti s novou definíciou môže byť nižší.

4.1.2. Detailnosť úpravy

Ďalším kritériom, ktoré považujem za podstatné, je detailnosť právnej úpravy, teda do akej hĺbky sa zákonodarca rozhodol pri úprave inštitútu ísť a aká obsiahla je úprava inštitútu. Obe zákonné úpravy sú svojim rozsahom podobné, množstvo paragrafov samozrejme nehovorí nič o kvalite právnej úpravy. Rozdielna je však detailnosť určenia rozsahu náhrady škody. Zatiaľ čo slovenská úprava pri škode na majetku uvádza, že sa uhradí skutočná škoda (a tým necháva výpočty na znalecké posudky, ktorým tým prikladá veľký význam), český zákonodarca zvolil cestu odkazu na vykonávací podzákonný právny predpis, ktorý stanovuje spôsoby určenia výšky náhrady pomocou konkrétnej rovnice. Zakomponovanie konkrétnych vzorcov pre výpočet jednotlivých druhov škôd do vyhlášky č. 126/2021 považujem za jednoznačne správny krok v ústrety vyššej právnej istote. Týmto spôsobom zákonodarca zaviedol zjednotenú metodiku pre znalcov v danej oblasti, ktorá zefektívnila celý proces vyplácania náhrad a znížila potenciál rozporov, keďže celý postup bol určený autoritatívne. Toto tvrdí aj dôvodová správa k vyhláške, ktorá okrem iného predpokladá, že tento postup obmedzí náročnosť stanovenia výšky škôd.²²³ V porovnaní so slovenskou úpravou, ktorá túto úpravu obsiahla do zákona, pričom akákoľvek špecifikácia výpočtov škôd v zákone či podzákonnom právnom predpise absentuje, považujem českú úpravu za kvalitnejšiu. Okrem vyššie uvedeného považujem za pozitívny prvok českej právnej úpravy ustanovenie, podľa ktorého sa „*zohľadní genetická a užitková kvalita zvierat a v prípade dojných zvierat tiež výška nerealizovanej mliečnej produkcie.*“ Tieto skutočnosti môžu byť nepochybne zohľadnené aj v znaleckom posudku vyhotovenom v súvislosti so slovenskou právnou úpravou, rozdielom však opäť je výslovná textácia v rámci podzákonného právneho predpisu. Kde však slovenskí zákonodarcovia podľa môjho názoru zvolili vhodnejší postup ako v Českej republike je stanovenie zoznamu živočíchov, u ktorých štát zodpovedá za škodu. Slovenská právna úprava v tomto prípade šla cestou odkazu na vykonávaciu vyhlášku, u ktorej stačí jednoduchou zmenou doplniť tento zoznam, česká právna úprava je neporovnateľne zložitejšia, čo sa prejavilo hlavne v prípade problematiky kormorána veľkého, popísanej v predošlých častiach tejto práce. Využitie vyhlášok považujem v prípade oboch zákonodarcov za pozitívny krok, aj vo vzťahu k jednoduchšiemu procesu novelizácie.

4.1.3. Predmet náhrady škody

²²³ Odôvodnenie vyhlášky č. 126/2021 Sb., o spôsobe výpočtu škôd spôsobených vybranými zvlášť chránenými živočíchmi, II. ZVLÁŠTNÁ ČASŤ.

Podstatný rozdiel vidím taktiež z hľadiska definovania predmetu náhrady škody. V tomto prípade vykazujú obe právne úpravy veľké podobnosti. Primárne sa inštitút v oboch krajinách zameriava na ľudský život, zdravie, domestikované živočíchy a ryby, plodiny a porasty. Česká právna úprava rozširuje predmet náhrady o škody spôsobené na uzatvorených objektoch, ktorými sú najčastejšie maštale, oplotenia a iné objekty slúžiace na chov hospodárskych zvierat. Slovenská právna úprava takúto škodu nenahrádza a počíta len s náhradou škody na samotnom živočíchovi. Už v predchádzajúcich častiach práce som spomenul, že k dosiahnutiu cieľov, ktoré stoja za prijatím inštitútu náhrady škody spôsobenej chránenými živočíchmi, nestačí len samotná náhrada škody, a že skutočne efektívnu ochranu a možnosť relatívne pokojného spoluzitia medzi poľnohospodármi, rybármi a poľovníkmi na jednej strane a chránenými konfliktnými živočíchmi na strane druhej môže zaistiť len kombinácia reparačných, preventívnych a dotačných opatrení, ktoré dokážu spoločne vytvoriť prijateľné podmienky. Práve možnosť pre poľnohospodárov nárokovať náhradu škody na objektoch slúžiacich na zabránenie vzniku škody na zvieratách je určite jedným z takýchto vhodných čiastkových nástrojov. Zákonodarca v dôvodovej správe k novele zákona, ktorou rozšíril spôsobilý predmet náhrady práve o uzatvorené objekty tiež hovorí, že „*Pritom nie je žiadny udržateľný dôvod, aby tiež tieto škody, ak ich preukázateľne spôsobí zvlášť chránený živočích, neboli poškodenému postupom podľa tohto zákona nahradené.*“ Naopak, v čom je slovenská úprava širšia, je možnosť užívateľa poľovného revíru nárokovať si náhradu škody na raticovej zveri. V kontexte vysokých stavov raticovej zveri a neustále zverejňovaných škodách páchaných touto zverou považujem takúto úpravu za nelogickú.

4.1.4. Ostatné

Okrem vyššie uvedených hľadísk sa zákonné úpravy líšia v niektorých konkrétnostiach. Jednou z nich je výška náhrady v prípade škody na živote osoby. Podľa slovenskej úpravy sa poskytuje náhrada v niektorých prípadoch až do výšky 30-násobku priemernej hrubej mzdy na osobu, čo môže v nasledujúcich rokoch dosiahnuť až 40 000 EUR (962 000 CZK).²²⁴ V prípade českej úpravy sa v rovnakom prípade poskytuje jednorazové odškodnenie vo výške 50 000 CZK. Napriek tomu, že podľa údajov poskytnutých krajskými úradmi sa táto náhrada ešte

²²⁴ V prvom štvrtroku 2023 bola podľa údajov Štatistického úradu SR priemerná mesačná hrubá mzda 1327 EUR. Priemerná mesačná mzda zamestnanca v hospodárstve SR v 1. štvrtroku 2023. Štatistický úrad SR [online.] [Navštívené 19. 08. 2023.] Dostupné na: <https://shorturl.at/yC045>.

neposkytovala, rozdiel vo výške náhrady je markantný a podľa môjho názoru je náhrada podľa českej úpravy neprimerane nízka.

Rozdielne je tiež celkové poňatie procesu rozhodovania o vyplatení náhrad. Kým česká právna úprava vyslovene vylučuje využitie *správneho rádu*, a spoločne s tým preskúvanie rozhodnutia príslušného orgánu v rámci správneho súdnictva, slovenská úprava rozhodnutie o náhrade považuje za správne rozhodnutie a jeho preskúmateľnosť v správnom súdnictve je teda možná. Ako však bolo spomenuté v kapitole zaoberajúcej sa slovenskou úpravou, správne súdy skúmajú rozhodnutie len z hľadiska zákonnosti. Prieskum v rozsahu správnosti obidve právne úpravy zverujú do rúk občianskoprávnemu súdnictvu.

Lehoty upravené v porovnávaných úpravách sú z veľkej časti totožné alebo porovnateľné, preto nepovažujem za potrebné hodnotiť právne úpravy z tohto hľadiska.

Za zaujímavý detail považujem taktiež povinnosť ŠOP SR stanovenú v § 65a ods. 2 písm. g) viesť evidenciu škôd spôsobených určenými živočíchmi. Disponovať relevantnými dátami o populáciách živočíchov a zároveň o škodách, ktoré spôsobujú, môže byť dôležitým podkladom pre stanovenie správnych a podložených opatrení v rámci ochrany prírody. Údaje vedené ŠOP SR sú minimálne za posledných 5 rokov dostatočne podrobné a (čo považujem za veľkú výhodu) jednotne spracovávané. V porovnaní s údajmi získanými od niektorých krajských úradov v Českej republike je slovenský spôsob evidencie kvalitnejší. Tabuľky uvedené v prílohách sú vytvorené len z informácií, ktoré boli dostupné u všetkých žiadaných subjektov. Vzhľadom na túto neúplnosť získaných údajov som sa rozhodol nevyvodzovať z nich konkrétne závery.

4.2. Porovnanie náhrady podľa poľovníckych zákonov

Ako už bolo spomenuté v predchádzajúcich kapitolách, slovenská a česká právna úprava poľovníctva, teda zákon o poľovníctve a zákon o *myslivosti*, majú rovnakého predchodcu. Zatiaľ čo český zákonodarca sa pri prijímaní zákona o *myslivosti* rozhodol v podstate prevziať staré znenie úpravy náhrady škody, na Slovensku v rámci novelizácie inštitút náhrady škody spôsobenej zverou prešiel zásadnými zmenami.

Inštitút náhrady škody spôsobenej zverou je v oboch krajinách upravený v poľovníckych predpisoch a v oboch krajinách je úprava veľmi stručná. Právna úprava s rozsahom niekoľkých ustanovení, ktorá má navyše rovnakého predchodcu, nevytvára veľký

potenciál pre odlišnosti. Porovnaním úprav som identifikoval dve hlavné odlišnosti, ktorými sú podmienky vzniku zodpovednosti a proces uplatnenia nároku.

4.2.1. Podmienky vzniku zodpovednosti

Jednoznačne najviditeľnejším a najzásadnejším rozdielom je ten v rámci podmienok pre vznik zodpovednosti. Obe právne úpravy síce zanechali objektívnu zodpovednosť užívateľa poľovného revíru, slovenská právna úprava však pridala podmienku porušenia právnej povinnosti. Týmto krokom podľa môjho názoru neúmerne zaťažili žiadateľa, ktorým je najčastejšie poľnohospodár. Ten toto porušenie musí pre úspešné nárokovanie náhrady dokázať spravidla znaleckým posudkom, na ktorý musí vyčleniť nemalé finančné prostriedky. Väčšina administratívnej a finančnej záťaže tak končí na žiadateľovi. Zároveň však pôsobí neprimerane prísne aj česká právna úprava, práve pre objektívnu zodpovednosť bez možnosti liberácie na strane užívateľa poľovného revíru. Ako ideálny postup pre obe strany sa za súčasných právnych úprav javí uzatvorenie zmluvy o nájme poľovníckeho revíru, ktorá bude riešiť aj tieto škody a podrobne upraví hodnotenie a zodpovednosť pri ich vzniku.

4.2.2. Proces uplatnenia nároku

Napriek tomu, že ani jeden z poľovníckych zákonov sa nerozhodol udržať riešenie prostredníctvom rozhodcovskej komisie upravenej v starom zákone o poľovníctve, český zákonodarca aspoň sčasti zanechal vôľu zmierlivého vyriešenia v zákone. Až po neúspešnom pokuse o zmierlivé vyrovnanie škody dáva možnosť poškodenému uplatniť žalobu súdnou cestou. Slovenský zákonodarca úpravu zostručnil tak radikálne, že zákon možnosti súdnej či inej ochrany vôbec neupravuje. K záveru, že príslušným pre prejednanie a rozhodovanie o sporoch medzi účastníkmi tohto konania je súd v rámci občianskoprávneho súdneho konania musel dospieť až Najvyšší súd SR v rozsudku zo dňa 22. 8. 2012, číslo rozsudku 6Rks/1/2012, teda 3 roky po nadobudnutí platnosti zákona o poľovníctve. Skutočnosť, že zo samotnej právnej úpravy jasne nevyplýva, ktorý orgán má vecnú príslušnosť na prejednávanie sporov vznikajúcich z daného inštitútu, je podľa môjho názoru prejavom veľkého nedostatku danej úpravy.

Záver

Ako cieľ tejto práce som si stanovil poskytnutie súhrnného uceleného obrazu o kvalite administratívno-právnych nástrojov slúžiacich na ochranu potenciálne škodných voľne žijúcich živočíchov v Českej republike a na Slovensku. Skúmanými inštitútmi boli podľa slovenskej úpravy náhrada škody spôsobenej určenými chránenými živočíchmi podľa § 97 a nasl. Zákona o ochrane prírody a krajiny a náhrada škody spôsobenej zverou podľa § 69 a 70 zákona o poľovníctve. V rámci českej právnej úpravy to bola náhrada škody spôsobenej vybranými zvlášť chránenými živočíchmi podľa *zákona o poskytování náhrad škod* a náhrada škody spôsobenej zverou podľa *zákona o myslivosti*.

Na začiatku práce som uviedol porovnanie rôznych definícií, ktoré sa zdajú na prvý pohľad byť synonymami, ako je zviera, zver, živočích, vrátane rozdielov v systematike využívania týchto pojmov a so zmiením jednotlivých prívlastkov, ktoré zákony využívajú a určitými spôsobmi menia okruh živočíchov, ktoré pod daný pojem spadajú. Využitím nielen výkladových metód, ale aj pomocou odbornej literatúry, som stanovil rozdiely medzi jednotlivými pojmami, pričom 1) pojem zver využívajú najčastejšie poľovné predpisy, 2) pojem zviera je spravidla uvádzaný v rámci občianskoprávnej úpravy a úpravy proti týraniu zvierat, teda právnych úprav snažiacich sa o ochranu a celkovo primerané životné podmienky jedincov a 3) nakoniec pojem živočích, využívaný v právnej úprave ochrany prírody a krajiny, kde je dôležitosť kladená na zdravé stavy celých populácií druhov. V rámci tejto časti som sa taktiež bližšie venoval pojmom zvlášť chránený živočích, osobitne chránený živočích, a voľne žijúci živočích, vrátane spôsobu ich ochrany. Pri pojme voľne žijúci živočích je po preskúmaní relevantných právnych úprav možné určiť jadro definície takéhoto živočicha, ktorým bude, že sa jedná o druh živočicha, ktorého populácie sa v prírode udržujú samovoľne. Medzi živočichy, ktorým zákony poskytujú určitú nadštandardnú ochranu, zaradzujeme druhy, ktorým z určitých dôvodov hrozí vyhynutie. Zaujímavým záverom v rámci tejto časti je fakt, že všetky definície naprieč všetkými zákonmi majú za cieľ zvýšiť ochranu živočíchov a vytvoriť právne predpoklady pre ich zdravý a udržateľný vývoj.

V druhej časti práce som sa posunul k analýze českej skupiny skúmaných právnych predpisov. Na začiatku tejto časti som zodpovedal otázku vlastníctva voľne žijúcich živočíchov, ktoré považuje teória aj prax za *res nullius*. Následne som sa venoval jednotlivým predpisom. Prvým je *zákon o poskytování náhrad škod*, ktorého cieľom je ochrana konkrétnych druhov zvlášť chránených živočíchov, ktoré svojou aktivitou môžu vyvolávať konflikty s ľuďmi. Pre

zamedzenie nelegálneho odchytu, odstrelu či inej neželanej činnosti zákonodarca zaviedol možnosť nahrádzať škodu na vybraných predmetoch, ak ich spôsobil vybraný zvlášť chránený živočích. Týmto reparačným nástrojom sa snaží zákonodarca prispieť k udržaniu a ochrane biodiverzity. Právna úprava prešla za dobu platnosti niekoľkými zmenami, ktoré hodnotím zväčša pozitívne. Zákonodarca bližšie definoval postup pri výpočte náhrad, rozšíril okruh spôsobilých predmetov a v posledných rokoch tiež znovu zaviedol možnosť vyplácania náhrad za škody spôsobené kormoránom veľkým, ktoré každoročne dosahovali státisícové výšky. Rovnako prešla vývojom rozhodovacia prax súdov, ktoré svojim výkladom tiež rozšírili predmet náhrady na ryby žijúce vo vodných tokoch. Zmeny v rámci tohto zákona tak pôsobia jednoznačne v prospech poškodených. Následne som sa venoval náhrade škody spôsobenej zverou podľa *zákona o myslivosti*, ktorý predstavuje už tradičný inštitút českého práva. Po vykonaní analýzy zákona som dospel k záveru, že zákonodarca kladie prísne nároky na obe strany, teda na užívateľa poľovného revíru, ako osobu pasívne legitimovanú k náhrade škody, a tiež na poškodeného. Krátke lehoty na oznámenie a uplatnenie nároku pôsobia prísne vo vzťahu k poškodenému, ale zároveň sú dôležité pre skoré a správne určenie výšky škody. Naopak koncept objektívnej zodpovednosti bez možnosti liberácie, ktorý je zmäkčovaný jedine možnosťou pomerného zníženia škody v určitých situáciách, pôsobí veľmi striktné vo vzťahu k užívateľovi revíru. Na druhú stranu vytvára potrebný tlak na poľovnícke zväzy, aby udržiavali stavy poľovnej zveri na úrovniach akceptovateľných najmä (avšak nielen) pre poľnohospodárov. Obidve stránky tejto prísnej úpravy však podľa môjho názoru pomohli vytvoriť relatívne účinnú formu tohto inštitútu. V prípade oboch zákonov bola mojím cieľom detailná analýza zákonnej úpravy, ktorá bola možná najmä z dôvodu jej stručnosti.

Tretiu časť práce som vyhradil pre analýzu slovenských zákonov. Inštitút náhrady škody spôsobenej určeným živočíchom, teda ekvivalent českéj úpravy náhrady škody spôsobenej vybraným zvlášť chráneným živočíchom, je upravený v zákone o ochrane prírody a krajiny v časti ôsmej. Inštitút náhrady škody spôsobenej zverou je upravený v zákone o poľovníctve. Zhodne ako v predchádzajúcej časti, aj v tejto časti som vyriešil otázku vlastníctva voľne žijúcich živočíchov, pričom výsledok analýzy bol, aj vzhľadom na rovnaké teoretické základy ale aj spoločnú minulosť, rovnaký, teda že voľne žijúci živočích je *res nullius*, teda že nemá majiteľa. Poradie skúmaných právnych predpisov bolo rovnaké ako v časti venovanej českéj úprave. Prostredníctvom skúmania odbornej literatúry a rozhodovacej praxe súdov som dospel k záveru, že inštitút stojí na rovnakých teoretických východiskách a rovnakej myšlienkovvej premise o ochrane životného prostredia a biodiverzity. Ďalej som v rámci tejto časti postupne

analyzoval celú právnu úpravu inštitútu, vrátane vykonávacej vyhlášky. Tento inštitút prešiel dvomi hlavnými novelizáciami, pričom v prvom prípade šlo primárne o technické zmeny týkajúce sa škôd na rybách a zmenu vo výpočte výšky náhrady v prípade škody na živote, keď sa základ výpočtu zmenil z minimálnej mzdy na mzdu priemernú. V rámci druhej veľkej novelizácie došlo k predĺženiu niektorých lehôt a vypusteniu jednej zo situácií, kedy štát nezodpovedal za škodu podľa tohto inštitútu. Okrem podrobnej analýzy som taktiež skúmal dostupné rozhodnutia súdov zaoberajúcich sa touto problematikou. Z tohto výskumu okrem iného vyplynula dôležitá úloha znaleckých posudkov, ale aj niektoré výkladové problémy súvisiace s prílišnou stručnosťou. Zákon o poľovníctve a úprava náhrady škody v ňom obsiahnutá vzhľadom na svoj rozsah netvorí veľkú časť skúmanej problematiky. V rámci relatívne krátkej deskriptívnej časti som dospel k záveru, že povinnosť dokázať porušenie právnej povinnosti zo strany pasívne legitimovaného subjektu, pričom dôkazné bremeno je na strane poškodeného, je neprimerane prísna voči poškodenému a jednoznačne má potenciál odradiť poškodeného od uplatnenia nároku. Okrem tejto časti som sa ďalej venoval v minulosti navrhnutým a neschváleným novelám zákona, ktoré mohli tento stav riešiť.

Poslednú, štvrtú časť práce, považujem za najdôležitejšiu a ťažiskovú. V tejto časti som využil informácie získané analýzou a komparáciou skúmaných zákonov. Najdôležitejšie rozdiely som porovnal a zhodnotil, ktorá z porovnávaných úprav je podľa môjho názoru lepšia, efektívnejšia a má vyšší potenciál splniť sledovaný cieľ daného inštitútu. V prípade náhrady škody spôsobenej zvlášť chránenými živočíchmi som identifikoval tri hlavné rozdiely a niekoľko menších. Prvým z hlavných rozdielov je systematické zaradenie právnej úpravy daného inštitútu. Slovenský zákonodarca zaradil inštitút do zákona o ochrane prírody a krajiny, naopak v Českej republike bolo pristúpené k vytvoreniu samostatného zákona, ktorého obsahom je len úprava tohto inštitútu. V rámci porovnania som dospel k záveru, že úprava v samostatnom zákone môže predstavovať výhodu pre zákonodarcu, ktorý má flexibilné možnosti pri novelizácii takéhoto zákona. Naopak zaradenie inštitútu do zákona tak povediac „kódexového“ typu je výhodou pre adresáta, na ktorého takáto úprava pôsobí prehľadnejšie. Druhým rozdielom, ktorý sčasti súvisí s tým predchádzajúcim, je detailnosť úpravy a legislatívna technika. V rámci tohto rozdielu bol základom spoločný znak, a teda zaradenie detailov úpravy do vykonávacích vyhlášok ministerstiev. Ako výhodu českej úpravy som uviedol podrobné vzorce vytvorené pre výpočet výšky škody, pri slovenskej úprave je veľkou výhodou uvedenie zoznamu určených živočíchov do vyhlášky. Z pohľadu právnej istoty je česká detailná úprava kvalitnejšia, na druhú stranu zoznam určených živočíchov vo vyhláške

predstavuje flexibilné riešenie schopné reagovať na prípadné zmeny v porovnaní s českým relatívne rigidným stanovením vybraných živočíchov. Posledným z týchto analyzovaných rozdielov je rozdiel v predmete náhrady škody. Česká úprava umožňuje poškodenému žiadať aj náhradu na objektoch slúžiacich k ochrane domestikovaných zvierat v prípade škody na nich, na rozdiel od úpravy slovenskej. Okrem týchto rozdielov som na konci tejto časti uviedol niekoľko ďalších, menších rozdielov, ktoré som nepovažoval za tak podstatné. V prípade rozdielov medzi poľovníckymi úpravami som sa rozhodol venovať dvom, aj vzhľadom na to, že právne úpravy sú relatívne stručné a vo veľkej časti rovnaké. Prvý rozdiel predstavujú podmienky vzniku zodpovednosti. Podľa českej právnej úpravy má užívateľ revíru objektívnu zodpovednosť bez možnosti liberácie, podľa slovenskej ide síce taktiež o objektívnu zodpovednosť, s tým rozdielom, že poškodený musí dokázať porušenie právnej povinnosti. V rámci tohto rozdielu som poukázal na nedostatky v rámci oboch úprav, pričom určitý miernejší ekvivalent slovenskej úpravy tohto inštitútu považujem za vhodnejší. Druhým zásadným rozdielom je celkový proces uplatnenia nároku. Pri tomto rozdieli som kritizoval extrémnu strohosť slovenského zákona.

Po porovnaní a analýze slovenských a českých právnych inštitútov som názoru, že napriek svojim nedostatkom sa v priebehu rokov stali funkčnými nástrojmi ochrany živočíchov a prírody ako takej. Konfliktná povaha niektorých druhov a potenciál vzniku škody bez ich absolútneho vyhubenia vo voľnej prírode nikdy nezanikne, preto si myslím, že majú v rámci právnych poriadkov Slovenskej republiky a Českej republiky svoje miesto. Ako som však už spomenul v predošlých častiach práce, tieto inštitúty musia byť brané ako čiastkové nástroje inak komplexnej ochrany prírody, ktoré samé o sebe síce môžu k ochrane prírody prispievať, konflikty a nevraživosť voči niektorým živočíchom však nevyriešia. Príkladom môže byť problém týkajúci sa zvýšeného počtu stretnutí človeka s medveďom, ktorý sa objavil v posledných rokoch na Slovensku. Pri ujme na zdraví či smrti osoby je finančná kompenzácia poškodeného či rodiny zosnulého nepochybne vítaným odškodnením, nepredstavuje však „zázračný“ univerzálny nástroj. Takýmto škodám je potrebné predchádzať a riešiť ich príčiny, nielen následky. Týmito riešeniami môže byť prísnejšia ochrana chránených území s výskytom týchto živočíchov, kvalitnejšia osвета či efektívnejšia a bezpečnejšia odpadová regulácia v obciach. Spoločne môžu tvoriť funkčný celok, vďaka ktorému budeme efektívnejšie predchádzať škodám na zdraví či majetku a pritom možno zmeníme aj pohľad verejnosti na niektoré problémy.

Zoznam použitých zdrojov

Zoznam použitej literatúry

- ČECHURA, V. a kol. *Myslivost a právo*. 1 vyd., Praha: Orac. 2000. ISBN 8086199126.
- DAMOHOŘSKÝ, M. Živočich. In: HENDRYCH, D. a kol. *Právníký slovník*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-059-1.
- FEKETE, I. *Občiansky zákonník. Veľký komentár*. 2. diel (§460 - §880). Bratislava: Eurokódex, 2011, ISBN 978-80-89447-50-3.
- FRANCEK J. *Lovecká vášeň v proměnách staletí*. 1. vyd. Praha. Havran. 2008. ISBN 978-80-86515-88-5.
- GERLOCH, A. *Teorie práva*. 7. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-652-1.
- HELL, P., SLAMEČKA, J., 1999. *Medveď v slovenských Karpatoch a vo svete*. PaRPRESS Bratislava: 148 s. ISBN 8088789-53-2.
- HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo. Obecní část*. 9. vydání. Praha : C. H. Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-624-1.
- LEŠOVÁ, A., ANTAL, V. (eds.) 2015: *Ochrana a manažment veľkých šeliem na Slovensku. Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica*. ISBN 978-80-8184-028-9.
- MÚČKOVÁ, B. a kol.: *Zákon o ochrane prírody a krajiny – Komentár*. Bratislava: Wolters Kluwer 2018. ISBN: 978-80-8168-816-4.
- MÜLEROVÁ, H., STEJSKAL, . *Ochrana zvířat v právu*. Praha: Academia, 2013, ISBN 978-80-200-2317-9.
- PETR, B. a kol. *Zákon o myslivosti. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2015. ISBN 978-80-7478-782-9.
- PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022. ISBN 978-80-7400-747-7.
- STÝBLO, P. *Ochrana veľkých šelem v České republice, Metodika Českého svazu ochránců přírody č. 32*. Praha. 2005. ISBN: 80-86770-09-5.
- VOMÁČKA, V., KNOTEK, J., KONEČNÁ, M., HANÁK, J., DIENSTBIER, F., PRŮCHOVÁ, I. *Zákon o ochraně přírody a krajiny. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-675-3.

Zoznam internetových zdrojov

- Agentura ochrany přírody a krajiny. *Náhrada ztrát chovatelů v oblastech s výskytem vlka je stále nedostatečná.* [online]. [cit. 09. 06. 2023]. Dostupné na: https://www.navratvlku.cz/aktuality/nahrada-ztrat-chovatelu-v-oblastech-s-vyskytem-vlka-je-stale-nedostatecna#_ftn4.
- ČTK. *Rybáři budou dál dostávat náhrady za škody způsobené kormorány.* Ekolist.cz [online]. [cit. 03. 06. 2023]. 28. Január 2021. Dostupné na : <https://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/rybari-budou-dal-dostavat-nahrady-za-skody-zpusobene-kormorany>
- Denník N. *V Malokarpatských vinohradoch stavajú kilometre plotov aby hrozno ochránili pred vysokou zverou.* [online]. [cit. 18. 8. 2023.] Dostupné na: <https://dennikn.sk/2969739/v-malokarpatskych-vinohradoch-stavaju-kilometre-plotov-aby-hrozno-ochranili-pred-vysokou-zverou/>.
- FARQUHAR, B., PEGLAR, T., and Staff. *Wolf Reintroduction Changes Ecosystem in Yellowstone.* Yellowstone National Park [online]. [cit. 1. 6. 2023] Dostupné na: <https://www.yellowstonepark.com/things-to-do/wildlife/wolf-reintroduction-changes-ecosystem/>.
- GALLAYOVÁ, Z., *Na Slovensku žije asi 400 vlkov, škodí im rozkúskované teritórium, hovorí ekolog.* [online]. [cit. 28. 07. 2023.] Dostupné na: <https://ciernalabut.dennikn.sk/6657/na-slovensku-zije-asi-400-vlkov-skodi-im-rozkuskovane-teritorium-hovori-ekolog/>.
- HALLEY, Duncan J., SAVELJEV, A. P., and ROSELL, F., 2020. *Population and distribution of beavers *Castor fiber* and *Castor canadensis* in Eurasia.* Mammal Review [online]. [cit. 02. 06. 2023]. Dostupné na: <http://dx.doi.org/10.1111/mam.12216>.
- JANÍK, T., PETERS, W., ŠÁLEK, M., ROMPORTL, D., JIRKŮ, M., ENGLER, T., ERNST, M., NEUDERT, J. and HEURICH, M. *The declining occurrence of moose (*Alces alces*) at the southernmost edge of its range raise conservation concerns.* Ecology and Evolution [online] [cit. 02. 06. 2023.]. Dostupné na: <http://dx.doi.org/10.1002/ece3.744>.
- Large Carnivore Initiative for Europe > Large carnivores > *Brown bear.* [online]. [Cit. 01.06.2023]. Dostupné na: <https://lcie.org/Largecarnivores/Brownbear.aspx>.
- Large Carnivore Initiative for Europe > Large carnivores > *Eurasian lynx* [online]. [Cit. 01.06.2023]. Dostupné na: <https://lcie.org/Largecarnivores/Eurasianlynx.aspx>.
- Large Carnivore Initiative for Europe. Large carnivores. *Wolf.* [online]. [cit. 01. 06. 2023]. Dostupné na: <https://lcie.org/Large-carnivores/Wolf->.

- Ławicki, Ł., *The Great White Egret in Europe: population increase and range expansion since 1980*. British Birds. January 2014. [online]. [cit. 20. 08. 2023.] Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/264911105_The_Great_White_Egret_in_Europe_population_increase_and_range_expansion_since_1980.
- Legislatívna rada vlády SR [online]. [cit. 18. 8. 2023]. Dostupné na: <https://lr.v.rokovania.sk/35582023-/?csrt=13145230463617236174>.
- Ministerstvo životního prostředí ČR. *Koncepce záchranných programů a programů péče zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin v České republice 2023-2032*. [online.] [cit. 2023-04-08]. Dostupné na https://www.mzp.cz/cz/zachranne_programy.
- Ministerstvo Životního prostředí ČR. *Protokol o přijetí Koncepce*. [online.] [cit. 2023-04-08]. Dostupné na https://www.mzp.cz/cz/zachranne_programy.
- Ministerstvo životního prostředí ČR. *Sdělení odboru legislativního a odboru druhové ochrany a implementace mezinárodních závazků MŽP k otázkám souvisejícím s vyřazením kormorána velkého ze seznamu zvláště chráněných druhů živočichů*. [online]. [cit. 03. 06. 2023]. Dostupné na: www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?PubID=204863&TypeID=7.
- Ministerstvo životního prostředí ČR. *Záchranné programy*. [online]. [cit. 2023-04-08]. Dostupné na: https://www.mzp.cz/cz/zachranne_programy.
- MŽP SR. *Program starostlivosti o vlka dravého z roku 2016*, [online]. [cit. 28. 07. 2023]. Dostupné na <https://www.minzp.sk/ochrana-prirody/druhova-ochrana/programy-starostlivosti/>.
- MŽP SR. *Program starostlivosti o vlka dravého z roku 2016*. [online]. [cit. 28. 07. 2023]. Dostupné na <https://www.minzp.sk/ochrana-prirody/druhova-ochrana/programy-starostlivosti/>.
- POKORNÁ, L. *Náhrada škod způsobených vybranými druhy zvláště chráněných živočichů, aktuální otázky*. In Dny práva 2010 [online]. Brno: Masarykova univerzita, 1. vydání, 2010 [cit. 07. 06. 2023]. Dostupné na: [http://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2010/files/prispevky/09_priroda/Pokorna_Lucie_\(1819\).pdf](http://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2010/files/prispevky/09_priroda/Pokorna_Lucie_(1819).pdf).
- POLÁKOVÁ, S., *107 rysů - to je výsledek nejrozsáhlejšího monitoringu česko-bavorsko-rakouské rysí populace*. [online]. [cit. 01. 06. 2023]. Dostupné na: https://www.mzp.cz/cz/news_20200228-3LYNX-spocital-rysy?fbclid=IwAR2CIpIoC-7aOkyJcJn1FyGVmhk_uuQk2JHyLWyaw35JWF7xrvSbg4cvQ1c.

- RAJSKÝ, M., ŠUBA, I. *Vlk na Slovensku*, Myslivost 1/2019, str. 30, [online]. [cit. 28. 07. 2023.] dostupné na <https://www.myslivost.cz/Casopis-Myslivost/MYSLIVOST-Straz-myslivosti/2019/Leden-2019/Vlk-na-Slovensku>.
- SITA. *Raticová zver je premnožená a môže sa loviť aj v čase ochrany*. [online]. [cit. 18. 8. 2023.]. Dostupné na: <https://sita.sk/nasvidiek/raticova-zver-je-premnozena-a-moze-sa-lovit-aj-v-case-ochrany-ministerstvo-vydalo-mimoriadne-povolenie/>.
- Skupina poslancov. *Dôvodová správa k návrhu zákona, ktorým sa mení zákon o poľovníctve* [online]. [cit. 18. 8. 2023.]. Dostupné na: <https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=9082>
- SLUK, M. *Poľovníctvo, Právo verejné*. [online]. [cit. 28. 07. 2023.]. Dostupné na: https://beta.ucps.sk/POLOVNICTVO_PRAVO_VEREJNE.
- ŠEDINA, P. *Vyřazení kormorána velkého*. [online]. [cit. 03. 06. 2023.]. Dostupné na: <https://www.casopis.ochranaprirody.cz/pravo-v-ochrane-prirody/vyrazeni-kormorana-velkeho/>.
- ŠEDINA, P., DAMOHORSKÝ, M. "Ochrana bobra evropského v českém právu". *Acta Universitatis Carolinae Iuridica* 2. 61/2015. č. 2. [online]. [cit. 02. 06. 2023.]. Dostupné na <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=281665>.
- Šelmy.cz. *Medvěd hnědý - rozšíření*. [online]. [Cit. 01.06.2023.] Dostupné na: <https://www.selmy.cz/medved/rozsireni/>.
- Šelmy.cz. *Rozšíření vlka obecného*. [online]. [cit. 01. 06. 2023.]. Dostupné na: <https://www.selmy.cz/vlk/rozsireni-vlka/>.
- Šelmy.cz. *Rys ostrovid – rozšíření*. [online]. [Cit. 01. 06. 2023.]. Dostupné na: <https://www.selmy.cz/rys/rozsireni/>.
- ŠOP SR *Počas víkendu prebehla úspešná záchrana a prevoz losa do Polonín*. [online]. [cit. 07. 08. 2023.]. Dostupné na: <https://www.sopsr.sk/web/?cl=20978>.
- ŠOP SR. *Koľko vlkov a rysov žije na Slovensku?* [online]. [cit. 30. 07. 2023] Dostupné na <https://www.sopsr.sk/web/?cl=20228>.
- ŠOP SR. *Programy záchrany / starostlivosti o chránené živočíchy*. [online.] [navštívené 23. 08. 2023.] Dostupné na <https://www.sopsr.sk/web/?cl=30>.
- ŠOP SR. *Zubor hrivnatý*. [online]. [cit. 07. 08. 2023.]. Dostupné na <https://nppoloniny.sopsr.sk/priroda-2/fauna/zubor-hrivnaty/>.
- Štatistický úrad SR. *Priemerná mesačná mzda zamestnanca v hospodárstve SR v 1. štvrtroku 2023*. [online.] [Navštívené 19. 08. 2023.] Dostupné na: <https://shorturl.at/yC045>.

TOMAN, L., VOLFOVÁ J. *Z historie návratu rysa ostrovida na Šumavu*. [online]. [Cit. 01. 06. 2023]. Dostupné na: <https://www.selmy.cz/clanky/z-historie-navratu-rysa-ostrovida-na-sumavu/>.

WRÓBEL, M. 2020. *Population of Eurasian beaver (Castor fiber) in Europe*. *Global Ecology and Conservation* [online]. [cit. 02. 06. 2023]. Dostupné na: <http://dx.doi.org/10.1016/j.gecco.2020.e01046>.

Zoznam použitých právnych predpisov

Právne predpisy Českej republiky

Císařská instrukcí daná Janovi z Vřesovic, jakby se co správce nejvyššího jegrmistrovství v království Českém při úřadu svém chovati a řídití měl“

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod.

Vyhláška ministerstva životního prostředí č. 126/2021 Sb., o způsobu výpočtu výše škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy.

Vyhláška ministerstva životního prostředí č. 360/2000 Sb., o stanovení způsobu výpočtu výše náhrady škody způsobené vybranými zvláště chráněnými živočichy na vymezených domestikovaných zvířatech, psech sloužících k jejich hlídání, rybách, včelstvech, včelařském zařízení, nesklizených polních plodinách a na lesních porostech.

Vyhláška ministerstva životního prostředí České republiky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v znení neskorších predpisov

Zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými volně žijícími živočichy v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon).

Zákon č. 162/2003 Sb., o podmínkách provozování zoologických zahrad a o změně některých zákonů.

Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů.

Zákon č. 227/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské stráž, ochraně mořských rybolovných zdrojů

Zákon ze dne 18. února 2003, kterým se mění zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění zákona č. 320/2002 Sb., a zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

Právne predpisy Slovenskej republiky

Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 15/2005 Z. z., o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon č. 160/2015 Z. z. civilný sporový poriadok.

Zákon č. 162/2015 Z. z., správny súdny poriadok.

Zákon č. 184/2018 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

Zákon č. 238/1998 Z. z. o príspevku na pohreb.

Zákon č. 274/2009 Z. z., o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon č. 36/1967 Zb. o znalcoch a tlmočníkoch v znení zákona č. 238/2000 Z. z.

Zákon č. 40/1964 Zb., občiansky zákonník.

Zákon č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 543/2002 Z. z., o ochrane prírody a krajiny.

Zákon č. 71/1967 Zb., o správnom konaní v znení neskorších predpisov.

Právne predpisy Európskej únie

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES o ochrane voľne žijúcich vtákov.

Zoznam použitej judikatúry

Zoznam rozhodnutí českých súdov

Nález Ústavného súdu ČR z 13. 12. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 34/03.

Nález Ústavného súdu ČR zo dňa 13. 12. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 34/03.
Nález Ústavného súdu ČR, Pl. ÚS 34/03 zo dňa 13. 12. 2006.
Rozsudok Okresného súdu Plzeň-mesto zo dňa 8. 9. 2014 č. j. 11 C 18/2013-159.
Rozsudok Krajského súdu České Budějovice sp. zn. 5 Co 2265/2005.
Rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 24. 3. 2015, sp. zn. 25 Cdo 3335/2013.
Rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 30. 5. 2017, sp. zn. 25 Cdo 3683/2015.
Rozsudok Najvyššieho súdu zo dňa 15. 6. 2022, sp. zn. 25 Cdo 3171/2021.
Uznesenie Najvyššieho súdu ČR zo dňa 29. 3. 2016, sp. zn. 25 Cdo 4768/2015.
Rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 28. 8. 2014, sp. zn. 25 Cdo 972/2012.
Rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 28. 3. 2013, sp. zn. 25 Cdo 346/2012.

Zoznam rozhodnutí slovenských súdov

Nález Ústavného súdu SR zo dňa 29. januára 2009, sp. zn. I. ÚS 177/08-31.
Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica zo dňa 1. 2. 2023, sp. zn. 76S/2/2022.
Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica zo dňa 7. 12. 2022, sp. zn. 75S/77/2021.
Rozsudok Krajského súdu Žilina zo dňa 28. 9. 2022, sp. zn. 7Co/122/2022.
Rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 25. 5. 1979, sp. zn. 3 Cz 31/79
Rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 29. 4. 2008, sp. zn. 2 Cdo 81/2007.
Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 13. 5. 2014, sp. zn. 5MCdo/53/2012.
Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 27. 4. 2022, sp. zn. 1Cdo/220/2021.

Iná literatúra

ANDĚRA, M., a KOKEŠ, O.: *Poznámky k historii výskytu vydry říční (Lutra lutra) v českých zemích.* (1994) Bulletin Vydra.
ANTAL, V. a kol. *Program starostlivosti o ryba ostrovida.* ŠOP SR Banská Bystrica. 2017.
BÁRTŮ, J. *K náhradě škody způsobené zvěří v českém, slovenském a německém právu.* Právní rozhledy, 2021, č. 21.
BUBELÍNY, L., *Lov a jeho právní úprava.* Praha: České právo životního prostředí, 2015.
ČANÁDY, A. a kol. *Is new spread of the European beaver in Pannonian basin an evidence of the species recovery?* European Journal of Ecology 2016.
MINISTERSTVO ŽP ČR. *Státní program ochrany přírody a krajiny České republiky pro období 2020-2025.* Praha: 2020. ISBN 978-80-7212-646-0.
MINISTERSTVO ŽP ČR. *Odůvodnění vyhlášky č. 126/2021 Sb., o způsobu výpočtu výše škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, č. 126/2021 Dz.*

MINISTERSTVO ŽP SR. *Odôvodnenie vyhlášky č. 126/2021 Sb., o spôsobe výpočtu škôd spôsobených vybranými zvlášť chránenými živočíchmi, II. ZVLÁŠTNÁ ČASŤ.*

OBUCH, J., *Potrava krkavca čierneho (Corvus corax) na Slovensku.* Tichodroma 19. 2007.

POLEDNÍK, Lukáš, et al. *Rozšíření vydry říční (Lutra lutra L.) v České republice v roce 2021.* Bulletin Vydra, 2021, 18: 25 – 35.

SKUPINA POSLANCOV: *Důvodová zpráva k zákonu č. 50/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů, č. 50/2021 Dz.*

TKÁČOVÁ, N. a kol. *Odhad velikosti populace medvěda hnědého na Slovensku analýzou DNA.* Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy. Praha – Banská Bystrica 2022.

URBAN, P. *Mapovanie vydry riečnej na Slovensku.* Bulletin VYDRA, 15: 9 - 21 (2012).

VALACHOVIČ, D. a kol. *Program záchrany bobra vodného, Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky.* Banská Bystrica. 2008.

VLÁDA: *Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o myslivosti, č. 449/2001 Dz.*

VLÁDA: *Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, č. 115/2000 Dz.*

VLÁDA: *Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, č. 476/2001 Dz.*

VLÁDA: *Důvodová zpráva k zákonu č. 100/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů, č. 100/2019 Dz.*

VLÁDA: *Důvodová zpráva k zákonu č. 197/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů, č. 197/2017 Dz.*

Prílohy

Tabuľka č. 1

Prehľad poskytnutých finančných náhrad za škody spôsobené určenými živočíchmi (Slovenská republika, 2012 – 2022)²²⁵

		SLOVENSKO												
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	celkovo	
MEDVEĎ HNEDÝ	čiastka v €	56 367,06 €	2 823,10 €	4 815,00 €	42 867,54 €	49 788,16 €	10 561,83 €	4 389,11 €	43 720,54 €	75 551,94 €	197 274,36 €	394 908,70 €	883 068,14 €	
	počet žiadostí	131	4	7	104	94	23	15	70	81	119	179	827	
VLK OBEČNÝ	čiastka v €	48 392,95 €	70 369,32 €	77 154,82 €	70 334,78 €	58 164,69 €	45 730,43 €	53 977,97 €	106 868,95 €	197 573,75 €	313 276,50 €	576 240,81 €	1 618 084,97 €	
	počet žiadostí	79	67	114	149	153	106	141	248	344	383	708	2 492	
RYS OSTROVID	čiastka v €	300,00 €	- €	80,00 €	960,60 €	239,70 €	271,50 €	831,04 €	1 996,10 €	226,68 €	2 210,50 €	1 085,39 €	8 201,51 €	
	počet žiadostí	1	-	1	6	3	3	2	8	2	5	9	40	
VYDRA RIEČNA	čiastka v €	17 517,08 €	19 920,77 €	- €	- €	4 014,25 €	658,39 €	- €	- €	37 903,00 €	79 214,00 €	23 419,70 €	182 647,19 €	
	počet žiadostí	9	1	-	-	2	1	-	-	4	5	3	25	
BOBOR EURÓPSKY	čiastka v €	48 043,53 €	126 359,89 €	nepriznaná	2 440,66 €	44 309,48 €	301,64 €	6 701,70 €	39 330,34 €	26 232,11 €	17 951,44 €	27 896,61 €	339 567,40 €	
	počet žiadostí	4	5	1	2	5	2	5	4	2	7	8	45	
LOS EURÓPSKY	čiastka v €	- €	- €	- €	- €	- €	- €	- €	- €	- €	- €	- €	- €	
	počet žiadostí	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
KORMORÁN A VOLAVKY	čiastka v €	137 373,49 €	363 716,52 €	330 063,22 €	134 404,28 €	595 934,27 €	120 067,79 €	103 335,13 €	195 944,00 €	572 049,47 €	404 521,27 €	800 928,71 €	3 758 338,15 €	
	počet žiadostí	7	15	13	12	23	6	6	13	37	44	83	259	
KRKAVEC ČIERNY	čiastka v €	- €	- €	- €	- €	- €	- €	- €	- €	- €	- €	- €	- €	
	počet žiadostí	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ZUBOR Hôrny	čiastka v €	- €	- €	- €	- €	6 592,77 €	- €	9 926,98 €	17 128,24 €	1 394,37 €	- €	9 724,35 €	44 766,71 €	
	počet žiadostí	-	-	-	-	1	-	2	1	1	-	1	6	
celkovo za všetky druhy	čiastka v €	307 994,91 €	583 189,60 €	412 113,04 €	251 007,86 €	759 043,32 €	177 591,58 €	179 161,93 €	404 988,17 €	910 931,32 €	1 014 448,07 €	1 834 204,27 €	6 834 674,07 €	
	počet žiadostí	231	92	136	273	281	141	171	344	471	563	991	3 694	

Tabuľka č. 2

Prehľad poskytnutých náhrad za škody spôsobené určenými živočíchmi na území Hl. mesta Prahy (roky 2012 – 2022)

		Hlavní město Praha											
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	celkem za všechny roky
BOBR EVROPSKÝ	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	21 097 654 Kč	- Kč	- Kč	21 097 654 Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2
KORMORÁN VELKÝ	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
LOS EVROPSKÝ	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
MEDVĚD	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
RYS OSTROVID	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VLK	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VYDRA ŘIČNÍ	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
celkem za všechny druhy	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	21 097 654 Kč	- Kč	- Kč	21 097 654 Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2

Tabuľka č. 3

Prehľad poskytnutých náhrad za škody spôsobené určenými živočíchmi na území Středočeského kraja (roky 2012 – 2022)

²²⁵ Informácie boli poskytnuté Štátnou ochranou prírody na základe žiadosti podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám.

Středočeský kraj													
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	celkem za všechny roky
BOBR EVROPSKÝ	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	39 545 Kč	- Kč	- Kč	- Kč	264 832 Kč	- Kč	- Kč	304 377 Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	neuváděno	-	-	-	4	-	-	neúplné údaje
KORMORÁN VELKÝ	částka v Kč	1 731 083 Kč	1 529 031 Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	920 155 Kč	1 920 740 Kč	1 336 948 Kč	2 014 570 Kč	2 260 273 Kč	11 712 800 Kč
	počet žadatelů	neuváděno	-	-	-	-	-	neuváděno	neuváděno	15	neuváděno	7	neúplné údaje
LOS EVROPSKÝ	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
MEDVĚD	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
RYS OSTROVID	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VLK	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	6 050 Kč	- Kč	30 000 Kč	- Kč	6 000 Kč	3 500 Kč	45 550 Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	neuváděno	-	neuváděno	-	neuváděno	1	neúplné údaje
VYDRA ŘIČNÍ	částka v Kč	226 378 Kč	322 964 Kč	326 149 Kč	436 249 Kč	516 958 Kč	607 624 Kč	714 044 Kč	958 199 Kč	1 023 399 Kč	1 006 283 Kč	1 870 041 Kč	8 008 288 Kč
	počet žadatelů	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	17	neuváděno	23	neúplné údaje
celkem za všechny druhy	částka v Kč	1 957 461 Kč	1 851 995 Kč	326 149 Kč	436 249 Kč	556 503 Kč	613 674 Kč	1 634 199 Kč	2 908 939 Kč	2 625 179 Kč	3 026 853 Kč	4 133 814 Kč	
	počet žadatelů	neúplné údaje	neúplné údaje	neúplné údaje	neúplné údaje	neúplné údaje	neúplné údaje	neúplné údaje	neúplné údaje	neúplné údaje	neúplné údaje	neúplné údaje	

Tabuľka č. 4

Prehľad poskytnutých náhrad za škody spôsobené určenými živočíchmi na území Jihočeského kraja (roky 2012 – 2022)

Jihočeský kraj													
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	celkem za všechny roky
BOBR EVROPSKÝ	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	77 725 Kč	118 111 Kč	113 747 Kč	- Kč	34 729 Kč	- Kč	344 312 Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	1	2	1	-	1	-	5
KORMORÁN VELKÝ	částka v Kč	14 701 044 Kč	22 241 673 Kč	4 856 625 Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	10 433 297 Kč	36 546 018 Kč	19 991 470 Kč	16 536 259 Kč	125 306 386 Kč
	počet žadatelů	21	26	8	-	-	-	-	16	38	27	21	157
LOS EVROPSKÝ	částka v Kč	103 043 Kč	- Kč	214 023 Kč	5 905 Kč	- Kč	91 061 Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	414 032 Kč
	počet žadatelů	1	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	4
MEDVĚD	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
RYS OSTROVID	částka v Kč	50 750 Kč	174 400 Kč	80 750 Kč	109 025 Kč	116 365 Kč	125 555 Kč	102 520 Kč	297 200 Kč	181 320 Kč	245 880 Kč	459 004 Kč	1 942 769 Kč
	počet žadatelů	9	14	9	9	13	13	13	22	10	15	15	142
VLK	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	138 000 Kč	1 277 086 Kč	625 043 Kč	428 950 Kč	850 846 Kč	3 319 925 Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	-	2	15	15	9	21	62
VYDRA ŘIČNÍ	částka v Kč	8 996 850 Kč	10 272 705 Kč	7 291 813 Kč	10 780 107 Kč	9 361 701 Kč	10 887 760 Kč	14 908 260 Kč	12 662 379 Kč	13 516 591 Kč	12 641 709 Kč	17 243 964 Kč	128 563 839 Kč
	počet žadatelů	142	144	146	198	213	215	285	255	273	255	322	2 448
celkem za všechny druhy	částka v Kč	23 851 687 Kč	32 688 778 Kč	12 443 211 Kč	10 895 037 Kč	9 478 066 Kč	11 182 101 Kč	15 266 891 Kč	24 783 709 Kč	50 868 972 Kč	33 342 738 Kč	35 090 073 Kč	
	počet žadatelů	173	184	164	208	226	230	302	309	336	307	379	

Tabuľka č. 5

Prehľad poskytnutých náhrad za škody spôsobené určenými živočíchmi na území Plzeňského kraja (roky 2012 – 2022)

Plzeňský kraj													
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	celkem za všechny roky
BOBR EVROPSKÝ	částka v Kč	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	8 026 067 Kč
	počet žadatelů	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	
KORMORÁN VELKÝ	částka v Kč	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	2 636 389 Kč
	počet žadatelů	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	
LOS EVROPSKÝ	částka v Kč	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	- Kč
	počet žadatelů	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	
MEDVĚD	částka v Kč	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	- Kč
	počet žadatelů	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	
RYS OSTROVID	částka v Kč	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	175 726 Kč
	počet žadatelů	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	
VLK	částka v Kč	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	3 037 655 Kč
	počet žadatelů	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	
VYDRA ŘIČNÍ	částka v Kč	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	12 349 990 Kč
	počet žadatelů	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	neuváděno	
celkem za všechny druhy	částka v Kč		273 565 Kč	264 700 Kč	993 740 Kč	2 720 032 Kč	3 318 410 Kč	2 941 677 Kč	5 231 196 Kč	4 711 232 Kč	3 706 095 Kč	2 065 179 Kč	
	počet žadatelů												

Tabuľka č. 6

Prehľad poskytnutých náhrad za škody spôsobené určenými živočíchmi na území Karlovarského kraja (roky 2012 – 2022)

Karlovarský kraj													celkom za všetky roky
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
BOBR EVROPSKÝ	časťka v Kč	- Kč	- Kč	neuviedeno	- Kč	- Kč	35 971 Kč	13 640 Kč	- Kč	- Kč	- Kč	45 120 Kč	neúplné údaje
	počet žiadateľov	-	-	neuviedeno	-	-	1	1	-	-	-	2	neúplné údaje
KORMORÁN VEĽKÝ	časťka v Kč	5 067 386 Kč	3 900 862 Kč	neuviedeno	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	838 110 Kč	4 472 660 Kč	1 659 390 Kč	4 216 235 Kč	neúplné údaje
	počet žiadateľov	3	2	neuviedeno	-	-	-	-	2	3	1	3	neúplné údaje
LOS EVROPSKÝ	časťka v Kč	- Kč	- Kč	neuviedeno	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	neúplné údaje
	počet žiadateľov	-	-	neuviedeno	-	-	-	-	-	-	-	-	neúplné údaje
MEDVĚD	časťka v Kč	- Kč	- Kč	neuviedeno	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	neúplné údaje
	počet žiadateľov	-	-	neuviedeno	-	-	-	-	-	-	-	-	neúplné údaje
RYS OSTROVID	časťka v Kč	- Kč	- Kč	neuviedeno	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	neúplné údaje
	počet žiadateľov	-	-	neuviedeno	-	-	-	-	-	-	-	-	neúplné údaje
VLK	časťka v Kč	- Kč	- Kč	neuviedeno	- Kč	105 314 Kč	25 700 Kč	- Kč	198 650 Kč	299 800 Kč	346 000 Kč	87 000 Kč	neúplné údaje
	počet žiadateľov	-	-	neuviedeno	-	1	1	-	3	3	6	3	neúplné údaje
VYDRA ŘIČNÍ	časťka v Kč	- Kč	- Kč	neuviedeno	75 587 Kč	74 520 Kč	18 810 Kč	144 045 Kč	-	270 059 Kč	64 793 Kč	952 490 Kč	neúplné údaje
	počet žiadateľov	-	-	neuviedeno	1	1	1	1	-	4	5	14	neúplné údaje
celkom za všetky druhy	časťka v Kč	5 067 386 Kč	3 900 862 Kč	neúplné údaje	75 587 Kč	179 834 Kč	80 481 Kč	157 685 Kč	1 036 760 Kč	5 042 519 Kč	2 070 183 Kč	5 300 845 Kč	
	počet žiadateľov	3	2	neúplné údaje	1	2	3	2	5	10	12	22	

Tabuľka č. 7

Prehľad poskytnutých náhrad za škody spôsobené určenými živočíchmi na území Ústeckého kraja (roky 2012 – 2022)

Ústecký kraj													celkom za všetky roky
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
BOBR EVROPSKÝ	časťka v Kč	- Kč	84 000 Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	13 552 Kč	97 552 Kč
	počet žiadateľov	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
KORMORÁN VEĽKÝ	časťka v Kč	168 946 Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	223 170 Kč	105 331 Kč	281 085 Kč	190 311 Kč	968 843 Kč
	počet žiadateľov	3	-	-	-	-	-	-	2	1	4	3	13
LOS EVROPSKÝ	časťka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žiadateľov	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
MEDVĚD	časťka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žiadateľov	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
RYS OSTROVID	časťka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žiadateľov	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VLK	časťka v Kč	- Kč	- Kč	25 791 Kč	29 403 Kč	20 000 Kč	5 000 Kč	698 382 Kč	223 500 Kč	77 500 Kč	142 750 Kč	48 000 Kč	1 270 326 Kč
	počet žiadateľov	-	-	5	5	4	1	18	17	7	7	1	65
VYDRA ŘIČNÍ	časťka v Kč	- Kč	17 016 Kč	8 312 Kč	3 704 Kč	133 130 Kč	88 942 Kč	40 066 Kč	38 513 Kč	235 136 Kč	69 552 Kč	-	neúplné údaje
	počet žiadateľov	-	1	2	1	3	3	3	5	4	3	5	30
celkom za všetky druhy	časťka v Kč	168 946 Kč	101 016 Kč	34 103 Kč	33 107 Kč	153 130 Kč	93 942 Kč	738 448 Kč	485 183 Kč	417 967 Kč	493 386 Kč	neúplné údaje	
	počet žiadateľov	3	2	7	6	7	4	21	24	12	14	10	

Tabuľka č. 8

Prehľad poskytnutých náhrad za škody spôsobené určenými živočíchmi na území Libereckého kraja (roky 2012 – 2022)

Liberecký kraj													celkom za všetky roky
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
BOBR EVROPSKÝ	časťka v Kč	neuviedeno	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žiadateľov	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	-
KORMORÁN VEĽKÝ	časťka v Kč	neuviedeno	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	376 345 Kč	929 769 Kč	903 817 Kč	700 270 Kč	neúplné údaje
	počet žiadateľov	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neúplné údaje
LOS EVROPSKÝ	časťka v Kč	neuviedeno	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žiadateľov	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	-
MEDVĚD	časťka v Kč	neuviedeno	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žiadateľov	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	-
RYS OSTROVID	časťka v Kč	neuviedeno	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žiadateľov	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	-
VLK	časťka v Kč	neuviedeno	- Kč	- Kč	6 000 Kč	34 749 Kč	116 600 Kč	230 490 Kč	306 906 Kč	392 671 Kč	629 786 Kč	1 255 972 Kč	neúplné údaje
	počet žiadateľov	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neúplné údaje
VYDRA ŘIČNÍ	časťka v Kč	neuviedeno	9 639 Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	30 589 Kč	8 202 Kč	neúplné údaje
	počet žiadateľov	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neuviedeno	neúplné údaje
celkom za všetky druhy	časťka v Kč	neúplné údaje	9 639 Kč	- Kč	6 000 Kč	34 749 Kč	116 600 Kč	230 490 Kč	683 251 Kč	1 322 440 Kč	1 564 192 Kč	1 964 444 Kč	
	počet žiadateľov	neúplné údaje	1	-	1	5	5	8	21	37	33	57	

Tabuľka č. 9

Prehľad poskytnutých náhrad za škody spôsobené určenými živočíchmi na území Pardubického kraja (roky 2012 – 2022)

Pardubický kraj													
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	celkem za všechny roky
BOBR EVROPSKÝ	částka v Kč	- Kč	43 801 Kč	175 578 Kč	- Kč	4 099 Kč	3 642 Kč	5 103 Kč	6 000 Kč	246 722 Kč	- Kč	- Kč	484 945 Kč
	počet žadatelů	-	1	5	-	1	1	1	1	3	-	-	13
KORMORÁN VELKÝ	částka v Kč	1 330 857 Kč	362 431 Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	1 231 034 Kč	737 705 Kč	714 476 Kč	1 054 842 Kč	5 431 346 Kč
	počet žadatelů	8	5	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	7	5	4	10	39
LOS EVROPSKÝ	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
MEDVĚD	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
RYS OSTROVID	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VLK	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VYDRA ŘIČNÍ	částka v Kč	352 902 Kč	385 689 Kč	503 051 Kč	415 021 Kč	494 488 Kč	533 102 Kč	620 683 Kč	678 730 Kč	743 563 Kč	829 173 Kč	1 023 506 Kč	6 579 909 Kč
	počet žadatelů	3	4	6	4	8	11	4	7	7	7	13	74
celkem za všechny druhy	částka v Kč	1 683 759 Kč	791 922 Kč	678 629 Kč	415 021 Kč	498 587 Kč	536 744 Kč	625 786 Kč	1 915 764 Kč	1 727 990 Kč	1 543 649 Kč	2 078 348 Kč	
	počet žadatelů	11	10	11	4	9	12	5	15	15	11	23	

Tabuľka č. 10

Prehľad poskytnutých náhrad za škody spôsobené určenými živočíchmi na území Jihomoravského kraja (roky 2012 – 2022)

Jihomoravský kraj													
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	celkem za všechny roky
BOBR EVROPSKÝ	částka v Kč	9 510 851 Kč	3 947 565 Kč	12 906 504 Kč	7 139 968 Kč	5 233 761 Kč	3 270 208 Kč	3 855 386 Kč	1 307 834 Kč	3 520 075 Kč	2 940 878 Kč	2 045 393 Kč	55 678 423 Kč
	počet žadatelů	11	15	14	15	29	20	22	14	24	21	21	206
KORMORÁN VELKÝ	částka v Kč	6 027 147 Kč	5 861 985 Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	6 146 040 Kč	14 659 102 Kč	9 792 577 Kč	7 899 523 Kč	50 386 374 Kč
	počet žadatelů	8	5	-	-	-	-	-	7	10	8	8	46
LOS EVROPSKÝ	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
MEDVĚD	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
RYS OSTROVID	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	2 275 Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	2 275 Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
VLK	částka v Kč	- Kč	- Kč	27 000 Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	20 000 Kč	- Kč	- Kč	47 000 Kč
	počet žadatelů	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	3
VYDRA ŘIČNÍ	částka v Kč	9 240 Kč	- Kč	- Kč	- Kč	68 931 Kč	86 767 Kč	95 421 Kč	29 134 Kč	141 752 Kč	155 147 Kč	409 851 Kč	996 243 Kč
	počet žadatelů	1	-	-	-	2	2	4	1	4	10	7	31
celkem za všechny druhy	částka v Kč	15 547 238 Kč	9 809 550 Kč	12 933 504 Kč	7 139 968 Kč	5 302 692 Kč	3 359 250 Kč	3 950 807 Kč	7 483 008 Kč	18 340 929 Kč	12 888 602 Kč	10 354 767 Kč	
	počet žadatelů	20	20	16	15	31	23	26	22	39	39	36	

Tabuľka č. 11

Prehľad poskytnutých náhrad za škody spôsobené určenými živočíchmi na území Moravskoslezského kraja (roky 2012 – 2022)

Moravskoslezský kraj													
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	celkem za všechny roky
BOBR EVROPSKÝ	částka v Kč	- Kč	66 609 Kč	- Kč	14 144 Kč	16 167 Kč	- Kč	- Kč	29 160 Kč	650 226 Kč	830 425 Kč	253 919 Kč	1 860 650 Kč
	počet žadatelů	-	1	-	1	1	-	-	1	1	2	2	9
KORMORÁN VELKÝ	částka v Kč	1 066 273 Kč	860 247 Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	368 898 Kč	2 304 216 Kč	3 039 422 Kč	3 249 601 Kč	4 826 369 Kč	15 715 026 Kč
	počet žadatelů	6	4	-	-	-	-	2	4	8	11	11	46
LOS EVROPSKÝ	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
MEDVĚD	částka v Kč	- Kč	- Kč	9 000 Kč	- Kč	- Kč	- Kč	31 255 Kč	268 450 Kč	30 000 Kč	- Kč	- Kč	338 705 Kč
	počet žadatelů	-	-	2	-	-	-	3	24	2	-	-	31
RYS OSTROVID	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	7 000 Kč	- Kč	- Kč	7 000 Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
VLK	částka v Kč	- Kč	15 800 Kč	44 500 Kč	35 000 Kč	- Kč	52 000 Kč	- Kč	307 000 Kč	1 942 839 Kč	674 519 Kč	1 253 749 Kč	4 325 407 Kč
	počet žadatelů	-	1	4	1	-	2	-	12	59	31	71	181
VYDRA ŘIČNÍ	částka v Kč	131 314 Kč	207 474 Kč	346 671 Kč	322 447 Kč	295 231 Kč	407 441 Kč	628 354 Kč	883 778 Kč	1 395 251 Kč	1 276 373 Kč	2 025 217 Kč	7 919 551 Kč
	počet žadatelů	3	4	7	5	7	12	18	21	23	28	38	166
celkem za všechny druhy	částka v Kč	1 197 587 Kč	1 150 130 Kč	400 171 Kč	371 591 Kč	311 398 Kč	459 441 Kč	1 028 507 Kč	3 792 604 Kč	7 064 738 Kč	6 030 918 Kč	8 359 254 Kč	
	počet žadatelů	9	10	13	7	8	14	23	62	94	72	122	

Tabuľka č. 12

Prehľad poskytnutých náhrad za škody spôsobené určenými živočíchmi na území kraja Vysočina (roky 2012 – 2022)

Kraj Vysočina													
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	celkem za všechny roky
BOBR EVROPSKÝ	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	30 958 Kč	66 142 Kč	9 000 Kč	10 050 Kč	225 230 Kč	121 443,00 Kč	462 823 Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	1	1	1	2	5	3	13
KORMORÁN VELKÝ	částka v Kč	1 149 417 Kč	1 402 262 Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	146 973 Kč	828 097 Kč	1 413 582 Kč	476 354,00 Kč	5 416 685 Kč
	počet žadatelů	13	8	-	-	-	-	-	3	10	11	5	50
LOS EVROPSKÝ	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
MEDVĚD	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
RYS OSTROVID	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VLK	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	15 000 Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
VYDRA ŘIČNÍ	částka v Kč	1 724 901 Kč	1 621 127 Kč	1 596 101 Kč	1 792 570 Kč	1 550 975 Kč	2 345 295 Kč	2 349 607 Kč	2 812 352 Kč	2 712 946 Kč	2 664 949 Kč	2 826 118 Kč	23 996 941 Kč
	počet žadatelů	50	54	51	55	54	74	73	84	80	86	97	758
celkem za všechny druhy	částka v Kč	2 874 318 Kč	3 023 389 Kč	1 596 101 Kč	1 792 570 Kč	1 550 975 Kč	2 376 253 Kč	2 415 749 Kč	2 983 325 Kč	3 551 093 Kč	4 303 761 Kč	3 423 915 Kč	29 876 449 Kč
	počet žadatelů	63	62	51	55	54	75	74	89	92	102	105	821

Tabuľka č. 13

Prehľad poskytnutých náhrad za škody spôsobené určenými živočíchmi na území Zlínskeho kraja (roky 2012 – 2022)

Zlínský kraj													
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	celkem za všechny roky
BOBR EVROPSKÝ	částka v Kč	neuvedeno	- Kč	91 353 Kč	117 111 Kč	87 190 Kč	197 898 Kč	184 523 Kč	888 536 Kč	72 359 Kč	90 291 Kč	146 571 Kč	neúplné údaje
	počet žadatelů	neuvedeno	-	3	7	3	10	5	3	2	5	10	neúplné údaje
KORMORÁN VELKÝ	částka v Kč	neuvedeno	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	589 836 Kč	324 374 Kč	2 726 639 Kč	4 293 450 Kč	neúplné údaje
	počet žadatelů	neuvedeno	-	-	-	-	-	-	2	1	4	3	neúplné údaje
LOS EVROPSKÝ	částka v Kč	neuvedeno	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	neúplné údaje
	počet žadatelů	neuvedeno	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	neúplné údaje
MEDVĚD	částka v Kč	neuvedeno	- Kč	- Kč	4 000 Kč	- Kč	- Kč	341 706 Kč	300 760 Kč	3 550 Kč	- Kč	- Kč	neúplné údaje
	počet žadatelů	neuvedeno	-	-	1	-	-	24	21	1	-	-	neúplné údaje
RYS OSTROVID	částka v Kč	neuvedeno	59 000 Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	9 500 Kč	- Kč	- Kč	- Kč	neúplné údaje
	počet žadatelů	neuvedeno	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	neúplné údaje
VLK	částka v Kč	neuvedeno	18 500 Kč	- Kč	13 650 Kč	189 741 Kč	104 017 Kč	29 800 Kč	218 285 Kč	654 595 Kč	1 852 788 Kč	1 513 377 Kč	neúplné údaje
	počet žadatelů	neuvedeno	2	-	1	7	4	2	10	20	25	46	neúplné údaje
VYDRA ŘIČNÍ	částka v Kč	neuvedeno	- Kč	- Kč	78 509 Kč	161 445 Kč	167 621 Kč	349 252 Kč	429 385 Kč	2 206 178 Kč	440 138 Kč	378 145 Kč	neúplné údaje
	počet žadatelů	neuvedeno	-	-	2	4	4	7	6	6	7	5	neúplné údaje
celkem za všechny druhy	částka v Kč	neúplné údaje	77 500 Kč	91 353 Kč	213 270 Kč	438 376 Kč	469 536 Kč	905 281 Kč	2 436 302 Kč	3 261 056 Kč	5 109 856 Kč	6 331 543 Kč	
	počet žadatelů	neúplné údaje	3	3	11	14	18	38	44	30	41	64	

Tabuľka č. 14

Prehľad poskytnutých náhrad za škody spôsobené určenými živočíchmi na území Olomouckého kraja (roky 2012 – 2022)

Olomoucký kraj													
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	celkem za všechny roky (2013-2022)
BOBR EVROPSKÝ	částka v Kč	neuvedeno	350 234 Kč	421 111 Kč	151 503 Kč	38 237 Kč	100 990 Kč	170 860 Kč	155 505 Kč	201 753 Kč	365 898 Kč	250 981 Kč	2 207 072 Kč
	počet žadatelů	neuvedeno	9	16	11	4	3	3	2	2	4	2	56
KORMORÁN VELKÝ	částka v Kč	neuvedeno	3 638 967 Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	7 963 254 Kč	7 538 031 Kč	7 012 508 Kč	6 109 899 Kč	32 262 659 Kč
	počet žadatelů	neuvedeno	4	-	-	-	-	-	6	6	7	5	28
LOS EVROPSKÝ	částka v Kč	neuvedeno	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žadatelů	neuvedeno	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
MEDVĚD	částka v Kč	neuvedeno	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žadatelů	neuvedeno	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
RYS OSTROVID	částka v Kč	neuvedeno	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žadatelů	neuvedeno	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VLK	částka v Kč	neuvedeno	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žadatelů	neuvedeno	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VYDRA ŘIČNÍ	částka v Kč	neuvedeno	18 819 Kč	139 325 Kč	148 944 Kč	189 853 Kč	- Kč	262 009 Kč	699 033 Kč	543 036 Kč	492 392 Kč	631 673 Kč	3 125 084 Kč
	počet žadatelů	neuvedeno	1	3	4	3	-	5	8	6	8	9	47
celkem za všechny druhy	částka v Kč	neuvedeno	4 008 020 Kč	560 436 Kč	300 447 Kč	228 090 Kč	100 990 Kč	432 869 Kč	8 817 792 Kč	8 282 820 Kč	7 870 798 Kč	6 992 553 Kč	
	počet žadatelů	neuvedeno	14	19	15	7	3	8	16	14	19	16	

Tabuľka č. 15

Prehľad poskytnutých náhrad za škody spôsobené určenými živočíchmi na území Královéhradeckého kraja (roky 2012 – 2022)

Královéhradecký kraj													
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	celkem za všechny roky
BOBR EVROPSKÝ	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KORMORÁN VELKÝ	částka v Kč	2 205 708 Kč	567 498 Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	1 795 211 Kč	409 984 Kč	922 200 Kč	2 319 057 Kč	8 219 658 Kč
	počet žadatelů	7	2	-	-	-	-	-	6	2	4	4	25
LOS EVROPSKÝ	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
MEDVĚD	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
RYS OSTROVID	částka v Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč	- Kč
	počet žadatelů	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VLK	částka v Kč	10 140 Kč	- Kč	- Kč	- Kč	180 125 Kč	297 082 Kč	443 227 Kč	2 313 769 Kč	1 716 513 Kč	1 768 161 Kč	3 651 011 Kč	10 380 028 Kč
	počet žadatelů	1	-	-	-	17	21	19	45	69	49	87	308
VYDRA ŘIČNÍ	částka v Kč	58 222 Kč	42 262 Kč	52 550 Kč	29 000 Kč	160 409 Kč	179 621 Kč	714 544 Kč	1 057 850 Kč	732 883 Kč	1 319 521 Kč	2 478 650 Kč	6 825 512 Kč
	počet žadatelů	3	3	3	2	5	5	12	17	14	28	39	131
celkem za všechny druhy	částka v Kč	2 274 070 Kč	609 760 Kč	52 550 Kč	29 000 Kč	340 534 Kč	476 703 Kč	1 157 771 Kč	5 166 830 Kč	2 859 380 Kč	4 009 882 Kč	8 448 718 Kč	
	počet žadatelů	11	5	3	2	22	26	31	68	85	81	130	

Náhrada škody spôsobenej voľne žijúcimi živočíchmi

Abstrakt

Táto diplomová práca sa zaoberá porovnaním inštitútov náhrady škody spôsobenej voľne žijúcimi živočíchmi v rámci právnej úpravy Slovenskej republiky a Českej republiky. Spoločným menovateľom týchto inštitútov je skutočnosť, že objekt, ktorý škodu spôsobil (teda voľne žijúci živočích) nemá z právneho hľadiska žiadneho majiteľa, jedná sa o *res nullius*. Preto zákonodarcovia v porovnávaných právnych poriadkoch vytvorili tieto inštitúty, aby nedochádzalo k „živelnému“ loveniu daných živočíchov.

Prácu tvoria štyri hlavné časti, v rámci prvej časti sa venujem teoretickým východiskám, definíciám využívaným v jednotlivých právnych poriadkoch a ich ekvivalentom. Postupne definujem pojmy ako zvieratá, živočích, zver, voľne žijúci živočích, zvlášť chránený živočích, určený živočích a podobne, podľa toho, aký pojem ktorý zákonodarca využíva. Prvá časť tak predstavuje teoretický základ pre nasledujúce časti práce.

Druhá a tretia časť sú z veľkej časti podobné, keďže systém ich spracovania som držal čo najpodobnejší. Druhá časť obsahuje podrobnú analýzu *zákona o poskytovaní náhrad škod a zákona o myslivosti* (v rozsahu úpravy náhrady škody spôsobenej zverou). V tejto časti sa venujem analýze právnej úpravy týchto inštitútov, ale aj rozhodovacej praxi súdov pri riešení daných problematík. Tretia časť je tvorená obdobnou analýzou, s rozdielom, že ide o analýzu slovenskej právnej úpravy.

Najpodstatnejšou časťou je časť štvrtá, v ktorej som uviedol komparáciu jednotlivých zákonov a uviedol najdôležitejšie rozdiely v rámci právnych úprav. Okrem toho som zhodnotil plusy a mínusy jednotlivých ustanovení zákonov aj vykonávacích vyhlášok. K tejto komparácii som využil analýzu vykonanú v častiach druhej a tretej tejto práce. Z komparatívnej časti tejto práce zároveň vychádzajú moje závery, ktoré môžu slúžiť ako základ pre prípadné vylepšenia právnych úprav.

Kľúčové slová

ochrana prírody, náhrada škody, voľne žijúce živočích

Compensation for damage caused by wild animals

Abstract

This thesis deals with the comparison of the institutes of compensation for damages caused by wild animals within the legislation of the Slovak Republic and the Czech Republic. The common denominator of these institutes is the fact that the object that caused the damage (i.e., the wild animal) has no legal owner, it is *res nullius*. Therefore, the legislators in the compared legal systems created these institutes in order to avoid the 'unregulated' hunting of the animals in question.

The thesis consists of four main parts, in the first part I discuss the theoretical background, definitions used in different legal systems and their equivalents. In turn, I define terms such as animal, animal, game, wild animal, specially protected animal, designated animal, and so on, depending on which term is used by which legislator. The first part is thus the theoretical basis for the following parts of the thesis.

The second and third parts are largely similar, as I have kept their system of treatment as similar as possible. The second part contains a detailed analysis of the Act on the Provision of Compensation for Damages and the Hunting Act (to the extent that it regulates compensation for damage caused by game). In this part, I analyse the legal regulation of these institutes, as well as the decision-making practice of the courts in dealing with the given issues. The third part consists of a similar analysis, with the difference that it is an analysis of the Slovak legislation.

The most important part is part four, in which I have provided a comparison of the different laws and outlined the most important differences within the legal arrangements. In addition, I have assessed the pros and cons of the individual provisions of both the laws and the implementing decrees. For this comparison I have used the analysis carried out in parts two and three of this thesis. The comparative part of this thesis is also the basis for my conclusions, which can serve as a basis for possible improvements of the legal regulations.

Key words

environment protection, compensation for damage, wild animals